

بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

(سهامی عام)

**گزارش سالانه هیأت مدیره به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹**

بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

(سهامی عام)

**گزارش سالانه هیأت مدیره به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹**

**گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت
گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
صورت‌های مالی**

ترازنامه

صورت سود و زیان

صورت جریان وجوه نقد

یادداشت‌های توضیحی

مجمع محترم عمومی عادی سالانه

صاحبان سهام شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)

در اجرای مفاد ماده‌ی ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت، مصوب اسفندماه ۱۳۴۷ و ماده‌ی ۴۵ قانون بازار اوراق بهادار بدین وسیله گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ بر پایه سوابق، مدارک، اطلاعات و مستندات موجود تهیه و به شرح ذیل تقدیم می‌گردد.

گزارش حاضر به عنوان یکی از گزارش‌های سالانه هیأت‌مدیره به مجمع، مبتنی بر اطلاعات ارائه شده در صورت‌های مالی بوده و اطلاعاتی را در خصوص وضع عمومی شرکت و عملکرد هیأت‌مدیره فراهم می‌آورد. به نظر اینجانبان اطلاعات مندرج در این گزارش که درباره عملیات، فعالیت‌ها، کارکردهای اصلی و وضع عمومی شرکت می‌باشد، با تأکید بر ارائه منصفانه نتایج عملکرد هیأت‌مدیره و در جهت حفظ منافع سهام‌داران شرکت و مطابق مقررات قانونی و اساسنامه شرکت تهیه و ارائه گردیده است. این اطلاعات منطبق با واقعیت‌های موجود بوده و نتایج احتمالی آن‌ها در آینده، تا حدی که در موقعیت فعلی می‌توان پیش‌بینی نمود، به نحو درست و مستند در این گزارش منعکس گردیده و هیچ موضوعی که عدم اطلاع از آن موجب گمراهی استفاده‌کنندگان و یا ذینفعان می‌شود، از گزارش حذف نگردیده است. این گزارش در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۰ به تأیید هیأت‌مدیره رسیده است.

اعضای هیئت مدیره	سمت	نماینده	امضاء
شرکت ذوب آهن اصفهان (سهامی عام)	رئیس هیئت مدیره	منصور یزدی‌زاده	
شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)	نایب رئیس هیئت مدیره	محمود اکبری مزرعه	
شرکت سرمایه‌گذاری توسعه ملی (سهامی عام)	عضو هیئت مدیره	omid Bakhari Firozabadi	
شرکت گروه توسعه مالی مهر آیندگان (سهامی عام)	عضو هیئت مدیره	امیرمزه مالمیر	
شرکت سرمایه‌گذاری نفت و پتروشیمی تامین (سهامی عام)	عضو هیئت مدیره	اسلام فسروری	
شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام)	عضو هیئت مدیره	مسین بهاری	
شرکت کارگزاری بانک کشاورزی (سهامی خاص)	عضو هیئت مدیره	ممسن عبدالحی	
مدیرعامل	مأمود سلطانی‌نژاد		

بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

(سهامی عام)

گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت در سال ۱۳۹۶

فهرست مطالب

۱۰	پیام هیأت مدیره
۱۲	گزیده اطلاعات شرکت
۱۷	معرفی شرکت بورس کالای ایران
۱۷	تاریخچه
۱۸	موضوع فعالیت
۱۹	نظام بنگاهداری و حاکمیت شرکتی
۲۱	ساختار سازمانی
۲۲	مفاد بند "پ" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور
۲۳	سرمایه و ترکیب سهام‌داران
۲۵	معاملات سهام شرکت
۲۶	چشم‌انداز و مأموریت بورس کالای ایران
۲۷	راهبردها
۲۸	مشور اخلاقی
۲۹	معرفی بازارها
۳۳	سال‌شمار بورس کالای ایران
۳۵	عملکرد سال ۱۳۹۶ بورس کالای ایران در یک نگاه
۳۵	اهم رویدادهای سال ۱۳۹۶ (ماه‌شمار)
۳۷	اهم دستاوردهای سال ۱۳۹۶
۴۱	توسعه سرمایه انسانی
۴۳	کمیته‌های تخصصی هیأت مدیره
۴۴	سایر کمیته‌های تخصصی شرکت
۴۶	گستره بورس کالای ایران در کشور
۴۶	جایگاه بورس کالای ایران در بازار سرمایه
۴۷	محیط حقوقی
۴۹	مدیریت ریسک
۵۳	آمار معاملات بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال‌های گذشته
۵۳	گزیده آمار معاملات
۵۵	بازار فیزیکی
۷۷	بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا
۷۸	پذیرش کالاها، شرکت‌ها، اوراق بهادار مبتنی بر کالا و انبارها
۸۱	کارگزاران
۸۱	کارگزاران فعال
۸۴	عملکرد کارگزاران

۸۷	گزارش مالی
۸۷	مقایسه‌ی بودجه و عملکرد
۸۸	عملکرد مالی
۸۸	نسبت‌های مالی
۸۹	درآمد حاصل از کارمزد معاملات
۹۰	اشخاص وابسته
۹۳	حسابرس مستقل و بازرس قانونی
۹۵	برنامه‌های سال ۱۳۹۷
۹۶	پیشنهاد هیأت مدیره

پیام هیأت مدیره	
گزیده اطلاعات مالی	
معرفی شرکت بورس کالای ایران	
عملکرد سال ۱۳۹۶ بورس کالا در یک نگاه	
آمار معاملات بورس کالا در سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال های گذشته	
گزارش مالی	
برنامه های سال ۱۳۹۷	

پیام هیأت مدیره

هیأت مدیره شرکت بورس کالای ایران به عنوان امانت دار سهامداران محترم و به نمایندگی از ایشان در طول سال ۱۳۹۶ این شرکت را اداره نموده است و اینک در کمال خرسندی گزارش عملکرد خود را برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه سال ۱۳۹۶ تقدیم شما بزرگواران می نماید. این گزارش ضمن اینکه دربرگیرنده اجرای مصوبات مجمع عمومی سال گذشته شرکت است، به خوبی نشان می دهد که شرکت بورس کالای ایران چگونه در راستای چشم انداز و اهداف راهبردی خود حرکت کرده است.

بورس کالای ایران در یازدهمین سال فعالیت خود، توانسته است به عنوان یکی از مهم ترین ارکان بازار سرمایه نقش پررنگ و اثرگذاری در اقتصاد کشور به خصوص در زمینه برآورده کردن نیاز بخش های مختلف اقتصاد از قبیل صنایع فولاد، پتروشیمی، معدن و کشاورزی ایفا کند. کشف قیمت بر مبنای عرضه و تقاضا، کاهش هزینه های مبادلات به واسطه تسهیل دسترسی به اطلاعات بازار، افزایش نقدشوندگی بر پایه ایجاد بازار ثانویه برای معاملات، ایجاد سازوکار تأمین مالی و سوق دادن آن به سمت صنایع توجیه پذیر و همچنین ایجاد امکان پوشش ریسک، از جمله کارکردهای بورس کالای ایران در راستای شکوفایی اقتصاد و تولید ملی هستند. با توجه به سند استراتژیک و در راستای تحقق چشم انداز تعریف شده در آن، امید است روزه روز بورس کالای ایران سهم بیشتری در تأمین مالی تمامی امور بخشی و فرابخشی اقتصاد ایران ایفا نموده و پل ارتباطی مناسب و کارآمد تعامل اقتصاد ایران با اقتصاد بین الملل و حامی تولید داخل باشد.

تمامی دستاوردهای شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶، مرهون حمایت های سهامداران محترم و تلاش بی وقفه همکاران متخصص و متعهد در نیل به اهداف شرکت دانست که بدین وسیله مراتب تشکر و قدردانی خود را از آنان اعلام می نمایم. توجه سهامداران عزیز به عملکرد این دوره و ارائه پیشنهادات ارزشمندتان، در بهبود هرچه بیشتر و بهتر عملکرد دوره آتی شرکت مؤثر خواهد بود.

شرکت بورس کالای ایران، در سال ۱۳۹۷ با کمک و همراهی کلیه ذینفعان خود اعم از سهامداران محترم، مدیریت و کارکنان متخصص، همچنان در مسیر تحقق چشم انداز و اهداف راهبردی بازنگری شده خود حرکت خواهد کرد.

پیام هیأت مدیره	
گزیده اطلاعات مالی	
معرفی شرکت بورس کالای ایران	
عملکرد سال ۱۳۹۶ بورس کالا در یک نگاه	
آمار معاملات بورس کالا در سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال های گذشته	
گزارش مالی	
برنامه های سال ۱۳۹۷	

گزیده اطلاعات شرکت

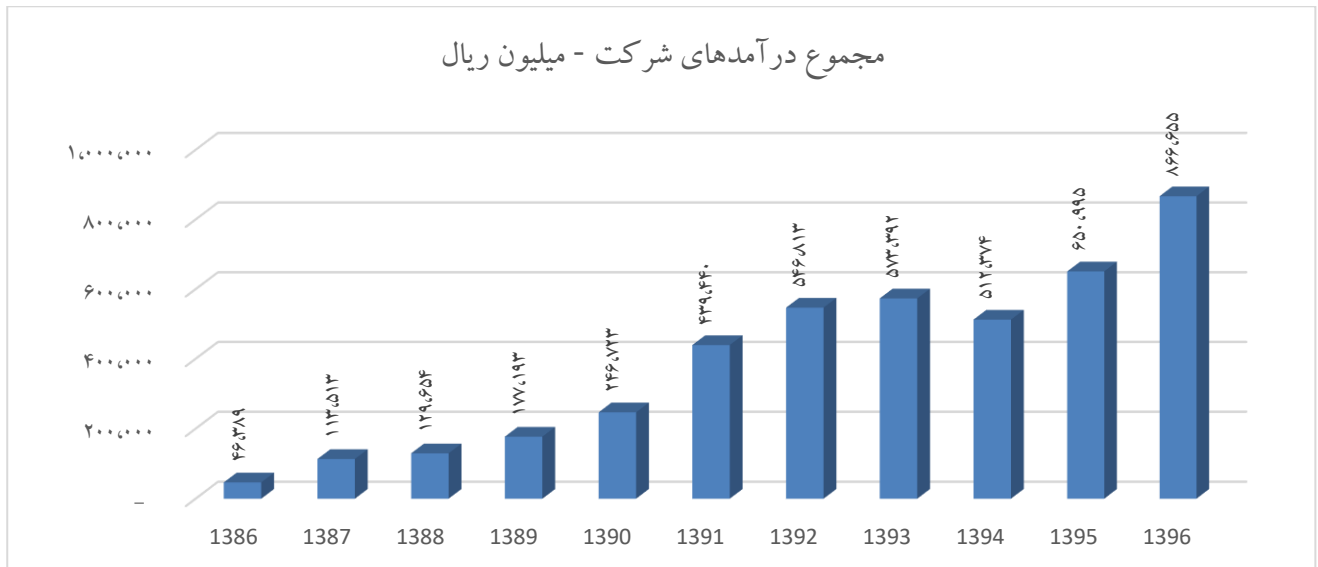
جدول ۱: گزیده اطلاعات عمومی شرکت

نوع شرکت	سهامی عام
سال تأسیس	۱۳۸۶
تعداد سهامداران	۵,۵۳۷ سهامدار در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹
تعداد سهام	۹۰۰ میلیون سهم
مدیرعامل	حامد سلطانی نژاد
تعداد پرسنل	۱۵۶ نفر در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹
تعداد کالاهای پذیرش شده	۲۷۷ کالا در سطح زیرگروه فرعی
تعداد شرکت‌های پذیرش شده	۷۷۴ شرکت
ابزارهای معاملاتی موجود	قراردادهای نقد، سلف، نسیه و کشف پرمیوم؛ اوراق سلف موازی استاندارد؛ گواهی سپرده کالایی؛ قراردادهای آتی؛ قرارداد اختیار معامله؛ صندوق‌های کالایی
چشم‌انداز	بورس کالای ایران در افق چشم‌انداز (۱۴۰۰)، مرجع قیمت‌گذاری کالاهای اساسی و مواد اولیه واسطه‌ای در منطقه و یکی از گزینه‌های اولویت‌دار تولیدکنندگان برای تأمین مالی و پوشش ریسک تجاری می‌باشد.
راهبردها	[۱] اوراق بهادارسازی و توسعه ابزارهای مشتقه [۲] ایجاد و به‌کارگیری ابزارهای تأمین مالی و معاملاتی متنوع، متناسب با نیاز مشتریان [۳] گسترش اندازه و عمق بازار در کالاهای منتخب جهت مرجعیت کشف قیمت بازار [۴] استفاده از ظرفیت نهادهای مالی جهت توسعه کسب‌وکار بورس کالای ایران [۵] مشتری‌مداری و کیفیت‌گرایی در ارائه خدمات به ذی‌نفعان [۶] بهینه‌سازی مستمر و به‌روزرسانی قابلیت‌های حوزه فناوری اطلاعات متناسب با توسعه ابزارها و بازارها [۷] ترویج کارکردها و ارتقاء جایگاه بورس کالای ایران در محیط کسب‌وکار و رسانه [۸] توسعه فعالیت جهت ارتقاء تجارت کشور با بازارهای بین‌المللی

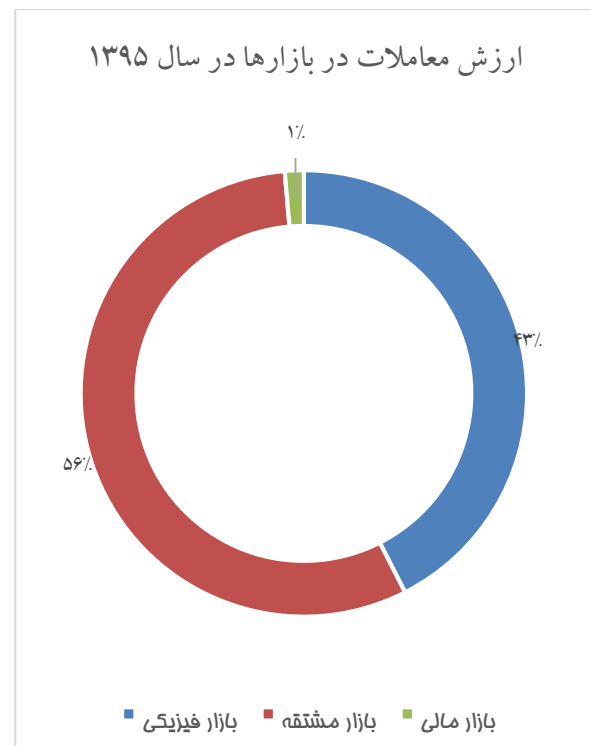
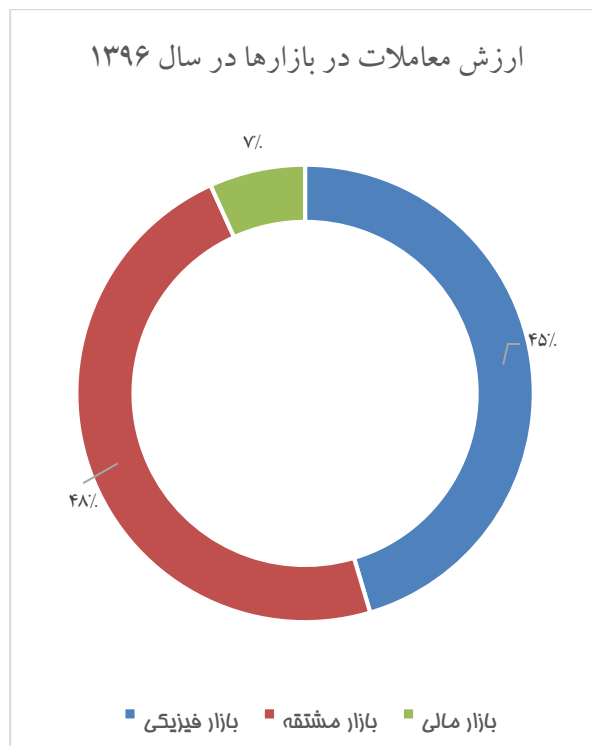
جدول ۲: گزیده اطلاعات مالی شرکت

اصلاح طبقه بندی			سال
۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	
میلیون ریال			الف) اطلاعات عملکرد مالی سال
۳۳۶,۵۵۶	۴۶۰,۹۰۲	۶۰۰,۶۴۲	درآمد خالص
۶۷,۲۶۴	۱۴۶,۵۱۳	۲۶۱,۶۹۲	سود عملیاتی
۱۷۵,۸۱۸	۱۹۰,۰۹۳	۲۶۶,۰۱۳	درآمدهای غیرعملیاتی
۲۲۶,۳۲۳	۲۹۹,۳۴۳	۴۶۳,۷۳۴	سود خالص - پس از کسر مالیات
۱۸۸,۴۱۰	۲۳۴,۲۹۰	۴۰۲,۲۴۰	وجوه نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی
میلیون ریال			ب) اطلاعات وضعیت مالی در پایان سال
۱,۲۳۰,۵۶۲	۱,۵۶۵,۸۶۷	۲,۰۲۷,۷۹۳	جمع دارایی ها
۲۲۵,۴۵۸	۲۸۴,۳۷۰	۴۱۷,۵۶۲	جمع بدهی ها
۴۵۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	سرمایه ثبت شده
۱,۰۰۵,۱۰۴	۱,۲۸۱,۴۹۷	۱,۶۱۰,۲۳۱	جمع حقوق صاحبان سهام
درصد			ج) نرخ بازده
۲۰	۲۱	۲۶	نرخ بازده دارایی ها
۲۴	۲۶	۳۲	نرخ بازده حقوق صاحبان سهام (ارزش ویژه)
			د) اطلاعات مربوط به هر سهم
۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	تعداد سهام در پایان سال مالی
۶۶۰	۳۲۹	۴۸۰	پیش بینی سود هر سهم - ریال
۵۰۳	۳۳۳	۵۱۵	سود هر سهم (مثلاً) - ریال
۵۱	۱۵۰	۵۲*	سود نقدی هر سهم - ریال

* پیشنهاد هیأت مدیره

شکل ۱: روند درآمدزایی شرکت بورس کالای ایران از تأسیس تاکنون

شکل ۲: مقایسه ارزش معاملات به تفکیک بازارها در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته

جدول ۳: گزیده اطلاعات معاملاتی شرکت

تغییرات		سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		آمار معاملات
ارزش	مقدار	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	
۳۱٪	-۷٪	۲۰۴,۳۷۶	۸,۷۶۰	۱۵۵,۹۶۳	۹,۳۹۳	محصولات صنعتی و معدنی
۱۸٪	۱۸٪	۳۳,۰۹۱	۲,۹۶۲	۲۸,۱۱۳	۲,۵۱۰	محصولات کشاورزی
۳۳٪	۱۱٪	۱۵۱,۳۸۰	۳,۹۴۰	۱۱۴,۱۱۸	۳,۵۶۱	محصولات پتروشیمی
۴۹٪	۹٪	۱۰۴,۹۶۸	۱۰,۸۲۱	۷۰,۴۹۸	۹,۸۹۶	محصولات فرآورده‌های نفتی
۱۹۵٪	۴۸٪	۴,۳۷۸	۱۷۰	۱,۴۸۳	۱۱۵	بازار فرعی
-۲۷٪	-۳۹٪	۶۰۸	۳۷۶	۸۳۲	۶۲۰	طلا (حجم برحسب کیلوگرم)
۳۴٪	۵٪	۴۹۸,۸۰۰	۲۶,۶۵۴	۳۷۱,۰۰۷	۲۵,۴۷۵	جمع بازار فیزیکی
۶۹٪	۳۳٪	۶۵۷,۹۸۷	۴,۲۴۷	۳۹۰,۲۴۱	۳,۲۰۲	قراردادهای آتی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۴٪	-۳٪	۵۲۴	۴۲	۵۰۴	۴۳	قراردادهای اختیار معامله (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۶۹٪	۳۲٪	۶۵۸,۵۱۱	۴,۲۸۹	۳۹۰,۷۴۵	۳,۲۴۵	جمع قراردادهای مشتقه (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
-۸۱٪	-۹۱٪	۱۰,۰۴۶	۲۵,۴۳۵	۵۲,۰۲۲	۲۹۵,۴۸۱	سلف موازی استاندارد (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۴۶٪	۱۰٪	۵,۰۰۲	۴۹۹,۵۹۳	۳,۴۳۷	۴۵۳,۵۱۴	گواهی سپرده کالایی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
-	-	۱,۰۰۶	۹۶,۵۲۸	۰	۰	صندوق سرمایه‌گذاری (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
-۷۱٪	-۱۷٪	۱۶,۰۵۴	۶۲۱,۵۵۶	۵۵,۴۵۹	۷۴۸,۹۹۶	جمع بازار مالی
۴۴٪	-	۱,۱۷۳,۳۶۵	-	۸۱۷,۲۱۱	-	جمع کل معاملات شرکت بورس کالای ایران

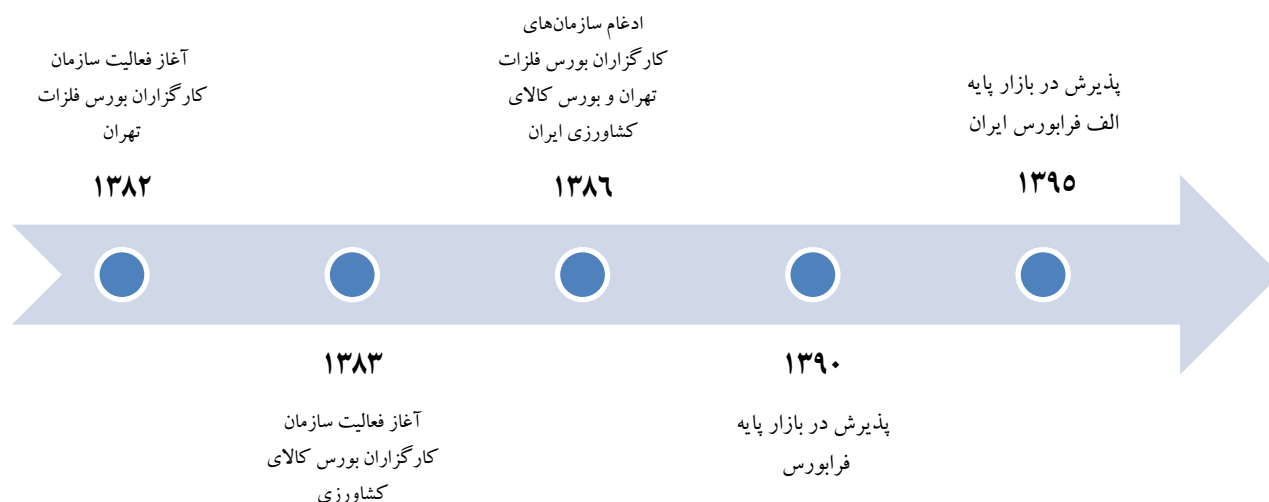

معرفی شرکت بورس کالای ایران

تاریخچه

به لحاظ عملیاتی سابقه بورس کالای ایران به دو سازمان مجزا برمی گردد، سازمان کارگزاران بورس فلزات تهران، که در شهریورماه سال ۱۳۸۲، به عنوان اولین بورس کالای کشور فعالیت خود را آغاز کرد و همچنین سازمان کارگزاران بورس کالای کشاورزی، که در شهریورماه سال ۱۳۸۳، شروع به فعالیت نمود. شرکت بورس کالای ایران به موجب ماده ۵۸ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، به عنوان یک شرکت جدید و کاملاً مستقل از ادغام سازمان های کارگزاران بورس فلزات تهران و بورس کالای کشاورزی ایران، در تاریخ ۱۳۸۶/۰۵/۰۲ تحت شماره ۳۰۱۹۸۴ نزد اداره ثبت شرکت ها و مؤسسات غیرتجاری تهران به ثبت رسید و پس از پذیره نویسی در ۴ گروه سهام داری و برگزاری مجمع عمومی، از ابتدای مهرماه سال ۱۳۸۶ فعالیت خود را آغاز کرد. در حال حاضر مرکز اصلی شرکت در تهران، خیابان آیت ... طالقانی، نبش خیابان بندر انزلی، پلاک ۳۵۱ واقع شده است. شرکت از تاریخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۲ جزء بازار پایه فرابورس پذیرفته شده و طبق ضوابط سازمان بورس و اوراق بهادار از جمله شرکت های ثبت شده نزد سازمان می باشد. ضمناً در تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۲ سهام شرکت بورس کالای ایران بر اساس مصوبه هیأت پذیرش فرابورس ایران در بازار پایه الف فرابورس ایران پذیرفته شد. بر اساس این مصوبه معاملات سهام دسته سایر اشخاص شرکت بورس کالای ایران در تابلوی پایه الف فرابورس ایران انجام می گردد.

بدین ترتیب، هم اکنون بورس کالای ایران با یک دهه تجربه، بستری مناسب برای معاملات انواع محصولات صنعتی و معدنی، محصولات پتروشیمی و فراورده های نفتی و محصولات کشاورزی در قالب قراردادهای نقد، نسبه، سلف و کشف پرمیوم در بازار معاملات کالای فیزیکی و بازار فرعی فراهم کرده است. همچنین در این بورس، معاملات ابزارهای نوین مالی از جمله قرارداد آتی، قرارداد اختیار معامله، گواهی سپرده کالایی، سلف موازی استاندارد و صندوق های کالایی بر روی کالاهای مختلف در حال انجام می باشند.

موضوع فعالیت

موضوع فعالیت شرکت طبق مفاد ماده ۳ از فصل دوم اساسنامه شرکت به شرح زیر می باشد:

[۱] تشکیل، سازماندهی و اداره‌ی بورس کالا به صورت متشکل، سازمان یافته و خودانتظام به منظور انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده، توسط اشخاص ایرانی و غیرایرانی مطابق قانون و مقررات؛

[۲] پذیرش کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر آن از قبیل کالاهای صنعتی، معدنی و کشاورزی و اوراق بهادار مبتنی بر هر کدام مطابق قانون و مقررات؛

[۳] تعیین شرایط عضویت برای گروه‌های مختلف از اعضاء، پذیرش متقاضیان عضویت، وضع و اجرای ضوابط حرفه‌ای و انضباطی برای اعضاء، تعیین وظایف و مسئولیت‌های اعضاء و نظارت بر فعالیت آن‌ها و تنظیم روابط بین آن‌ها مطابق قانون و مقررات؛

[۴] فراهم آوردن شرایط لازم برای دسترسی منصفانه اعضاء به منظور انجام معاملات کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده مطابق قانون و مقررات؛

[۵] همکاری و هماهنگی با نهادهای مالی، شرکت‌ها، ارگان‌ها و سازمان‌هایی که بخشی از وظایف مربوط به دادوستد کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده یا انتشار و پردازش اطلاعات مرتبط با بورس کالا را به عهده دارند، از جمله شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه‌ی وجوه؛

[۶] انجام تحقیقات، آموزش و فرهنگ‌سازی مرتبط با بورس کالا برای تسهیل، بهبود و گسترش دادوستد در بورس کالا و انتشار نشریه در حوزه تخصصی و مرتبط با موضوع فعالیت شرکت پس از اخذ مجوزهای لازم؛

[۷] همکاری با بورس‌های دیگر در ایران و خارج از ایران به منظور تبادل اطلاعات و تجربیات و یکسان‌سازی مقررات و استانداردها؛

[۸] نظارت بر حسن انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده در بورس کالای ایران؛

[۹] تهیه، جمع‌آوری، پردازش، انتشار و یا اعلام اطلاعات مربوط به سفارش‌ها و معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده طبق قانون و مقررات؛

[۱۰] نظارت بر عرضه‌کنندگان کالاهای پذیرفته شده در بورس کالای ایران و ناشران اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده، مطابق قانون و مقررات؛

[۱۱] پذیرش انبارها، نظارت بر فعالیت آن‌ها و انجام عملیات مربوط به انبارها که در جهت تسهیل دادوستد معاملات در بورس کالا انجام می‌شود؛

[۱۲] اجرای سایر وظایفی که مطابق قانون و مقررات به عهده‌ی شرکت گذاشته شده یا می‌شود.

تبصره: انجام موضوع مندرج در بند ۱۱ این ماده پس از آمادگی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه در چارچوب مقررات به آن شرکت منتقل خواهد شد.

نظام بنگاهداری و حاکمیت شرکتی

نظام بنگاهداری، مجموعه‌ای از روابط بین مدیریت شرکت، هیأت مدیره، کمیته‌های هیأت مدیره، سهامداران، مقامات ناظر و سایر ذی‌نفعان می‌باشد. همچنین لازمه حرکت در مسیر چشم‌انداز، استقرار نظام حاکمیت شرکتی، برنامه‌ریزی راهبردی و عملیاتی، ایجاد یک محیط کنترلی مؤثر و کارا و فرهنگ مدیریت ریسک یکپارچه در درون شرکت ضمن تعهد به اصول و ارزش‌های اخلاقی است. هیأت مدیره شرکت از ستون‌های اصلی شرکت هستند که رفتار و عملکرد آن‌ها باید در ایجاد ارزش افزوده بر سرمایه‌ها و دارایی‌های شرکت در همکاری نزدیک با مدیران اجرایی شرکت متمرکز باشد تا بتوان به اهداف شرکت دست یافت.

هدف اصلی نظام بنگاهداری در شرکت بورس کالای ایران، خلق، حفظ و توسعه ارزش برای سهامداران و کلیه ذی‌نفعان می‌باشد. برای رسیدن به این هدف، لازم است به وضوح اصول نظارتی مناسب و مدیریت مؤثر و مطلوب تدوین گردد. ما بر این باوریم که توجه به اصول نظام بنگاهداری موجب افزایش شفافیت برای همه ذی‌نفعان گردیده تا از یک سو حقوق ایشان حفظ و از سوی دیگر موجبات مشارکت بیشتر ایشان در اداره بهتر شرکت فراهم گردد. مسئولیت هدایت و رهبری شرکت بر عهده اعضای هیأت مدیره است که ایشان بخشی از این وظیفه را به مدیرعامل و سپس به مدیران ارشد جهت مدیریت و سازمان‌دهی امور شرکت تفویض نموده‌اند. تمامی مسئولیت‌های حقوقی شرکت بر عهده هیأت مدیره بوده و مدیرعامل راهبری شرکت را عهده‌دار است. به این ترتیب هیأت مدیره به نمایندگی از سوی سهامداران شرکت، کار نظارت و کنترل را انجام می‌دهند.

"مهم‌ترین وظیفه هیأت مدیره به نمایندگی از سوی سهامداران شرکت، فرآیند نظارت و کنترل بر تعیین و تحقق هرچه بهتر اهداف راهبردی و حدود اجرایی شرکت است."

۲۳

جلسات هیأت مدیره

۱۲۲

مصوبات جلسات

هیأت مدیره‌ی منتخب سهام‌داران در سال ۱۳۹۶ با برگزاری ۲۳ جلسه، تلاش کرده است علاوه بر ایفای مسئولیت خود در قبال سهام‌داران، به مسئولیت خود در قبال سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان بورس کالای ایران، به‌عنوان یک نهاد ملی نیز متعهد باشد.

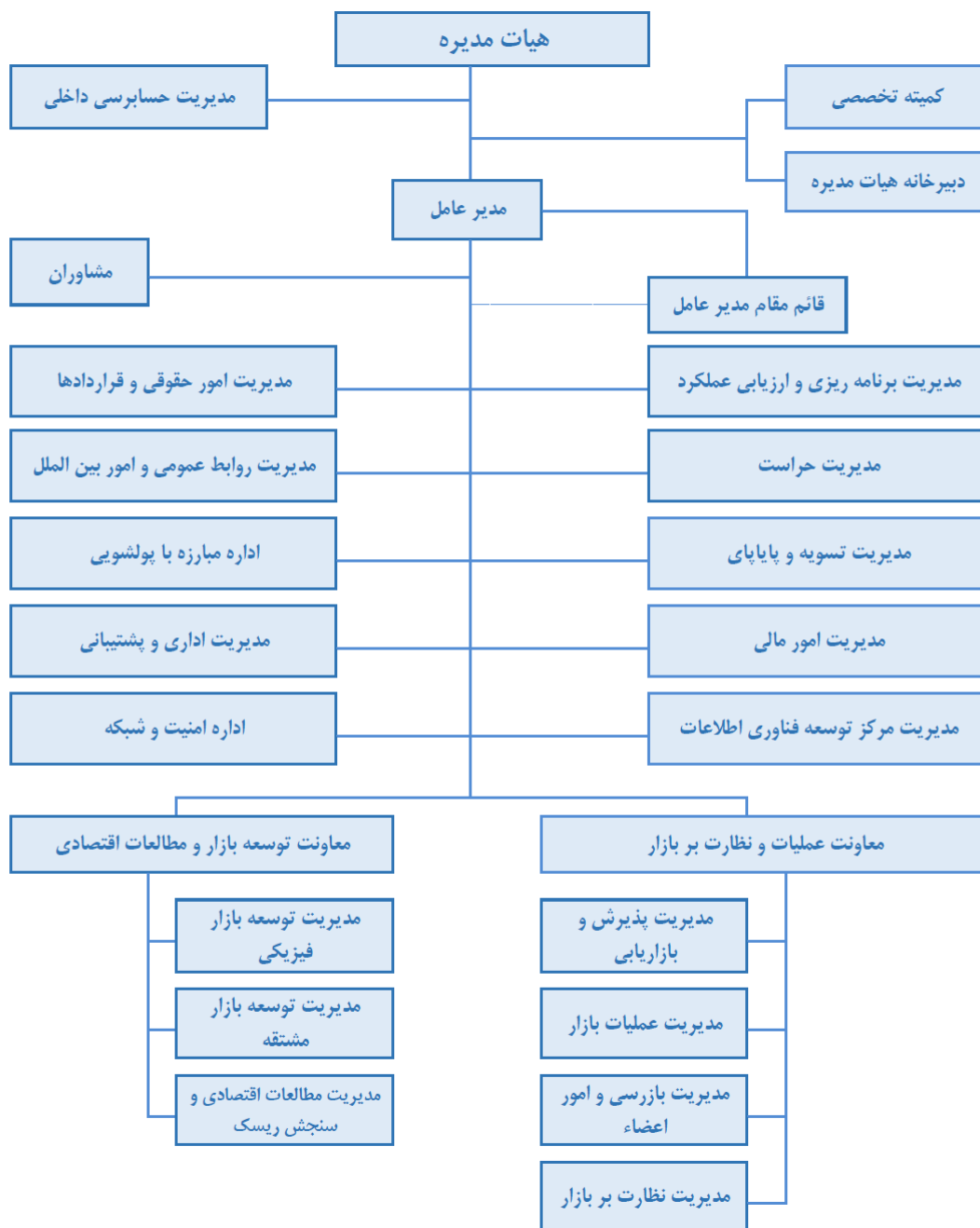
جدول ۴: مشخصات اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

ردیف	اعضای هیأت مدیره	نماینده	سمت	مدت زمان
۱	منصور یزدی زاده	شرکت ذوب آهن اصفهان (سهامی عام)	رئیس هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۴/۰۳/۱۸
۲	محمود اکبری مزرعچه	شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)	نایب رئیس هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۴/۰۳/۱۸
۳	وحید باقری خیرآبادی	شرکت سرمایه گذاری توسعه ملی (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۴/۰۳/۱۸
۴	اسلام خسروی	شرکت سرمایه گذاری نفت گاز و پتروشیمی تامین (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۶/۰۴/۱۲
۵	امیرحمزه مالمیر	شرکت گروه توسعه مالی مهر آیندگان (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۶/۰۴/۱۲
۶	حسین بهاری	شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۹
۷	محسن عبدالهی	شرکت کارگزاری بانک کشاورزی (سهامی خاص)	عضو هیأت مدیره	از تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۹
حامد سلطانی نژاد		مدیرعامل		

همواره هیأت مدیره کوشش داشته است تا با ایجاد حاکمیت کارآمد بر امور شرکت در راستای منافع سهامداران و تعادل در منافع ذی نفعان مختلف اعم از مشتریان بازار، کارکنان و کارکردهای ملی در جامعه گام بردارد و در جهت ایفای کارا و مؤثر وظایف خود، فعالیت خود را در قالب کمیته های تخصصی شامل کمیته های تدوین مقررات، رسیدگی به شکایات، حسابرسی و بازار سازمان دهی نموده است.

ساختار سازمانی

هیأت مدیره شرکت بورس کالای ایران در راستای افزایش چابکی، بهبود و تسریع در اجرای فرآیندها و مدیریت هزینه‌ها و با هدف تسهیل تحقق اهداف راهبردی شرکت اقدام به بازنگری در چارت سازمانی بورس کالای ایران در آبان ماه سال ۱۳۹۶ نمود.

شکل ۳: نمودار سازمانی شرکت بورس کالای ایران

مفاد بند "پ" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور

در اجرای مفاد بند "پ" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور که مقرر گردیده عملیات تسویه و پایاپای پس از معاملات به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه منتقل گردد، به استناد صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۹/۱۰ فی‌مابین شرکت بورس کالای ایران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه با نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار مقرر گردید پس از طی فرآیند تصریح‌شده در این صورتجلسه انتقال عملیات مذکور به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه صورت پذیرد. با توجه به اینکه یکی از شروط این انتقال ارزیابی سامانه‌های تسویه معاملات توسط کارشناسان رسمی دادگستری و پرداخت بهای مربوطه توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد، هیأتی متشکل از ۵ نفر از کارشناسان رسمی دادگستری استان تهران نسبت به ارزیابی سامانه‌های مربوطه اقدام نمود. نتایج حاصله به شرکت مذکور و سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام گردیده تا پس از توافق نهایی نسبت به تعیین تکلیف و انتقال عملیات تسویه و پایاپای به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه اقدام شود. بر اساس تفاهم‌نامه منعقد در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۳۰ فی‌مابین شرکت بورس کالای ایران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، برخی از فرآیندهای عملیات تسویه وجوه و پایاپای پس از معاملات شامل کلیه تضامین کارگزاران و بخشی از تضامین عرضه‌کنندگان به مبلغ ۱،۹۰۸ میلیارد ریال به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی انتقال یافت و همچنین مقرر گردید یک تیم کارشناس رسمی ۳ نفره نسبت به ارزیابی و قیمت‌گذاری مجدد سامانه‌های مربوطه اقدام نماید.

سرمایه و ترکیب سهامداران

سرمایه شرکت در بدو تأسیس مبلغ ۱۰۰ میلیارد ریال (شامل تعداد ۱۰۰ میلیون سهم، به ارزش اسمی هر سهم ۱۰,۰۰۰ ریال) بوده و این رقم طی مصوبات مجامع عمومی فوق العاده، مطابق جدول ۵ در مجموع به ۹۰۰ میلیارد ریال رسیده است.

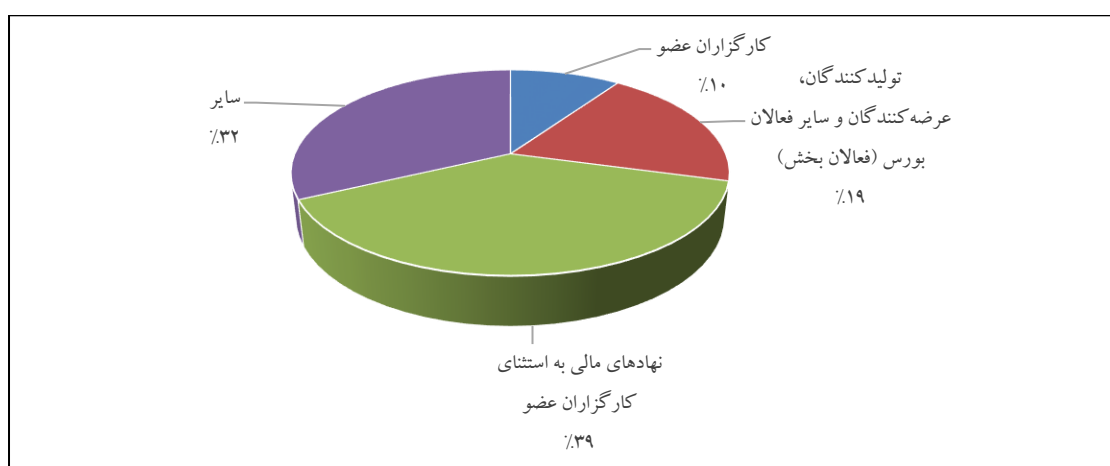
جدول ۵: اطلاعات مربوط به افزایش سرمایه‌های شرکت

تاریخ برگزاری مجمع فوق العاده	افزایش سرمایه (درصد)	میزان سرمایه پس از اعمال افزایش (میلیارد ریال)	ممل افزایش سرمایه
۱۳۹۰/۰۲/۲۰	۲۰	۱۲۰	سود انباشته
۱۳۹۱/۰۲/۳۰	۶۷	۲۰۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی
۱۳۹۲/۰۲/۳۰	۵۰	۳۰۰	سود انباشته
۱۳۹۳/۰۳/۰۵	۵۰	۴۵۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی
۱۳۹۵/۰۴/۲۸	۱۰۰	۹۰۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی

مشخصات سهامداران شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ به شرح جداول ۶، ۷ و شکل ۴ می‌باشد.

جدول ۶: ترکیب سهامداران شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

ردیف	گروه سهامداران	تعداد سهامدار	تعداد سهام	درصد مالکیت
۱	کارگزاران عضو	۳۸	۸۷,۶۶۹,۰۰۰	۹/۷
۲	تولیدکنندگان، عرضه‌کنندگان و سایر فعالان بورس (فعالان بفش)	۹۵	۱۷۵,۷۳۴,۴۱۴	۱۹/۵
۳	نهادهای مالی به استثنای کارگزاران عضو	۵۴	۳۴۹,۰۵۶,۰۰۰	۳۸/۸
۴	اشخاصی که جزء دسته‌های اول تا سوم نیستند (سایر اشخاص)	۵,۳۵۰	۲۸۷,۵۴۰,۵۸۶	۳۱/۹
	جمع کل	۵,۵۳۷	۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰/۰

شکل ۴: سهم گروه‌های سهامداران در پایان سال مالی ۱۳۹۶

جدول ۷: فهرست سهام‌داران شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

ردیف	نام سهام‌دار	تعداد سهام	درصد
۱	شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)	۱۹,۶۸۳,۰۰۰	۲/۱۹
۲	شرکت سرمایه‌گذاری تدبیر (سهامی خاص)	۱۸,۹۱۸,۰۰۰	۲/۱۰
۳	شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی (سهامی عام)	۱۷,۹۹۹,۵۰۰	۲/۰۰
۴	شرکت سرمایه‌گذاری فرهنگیان (سهامی خاص)	۱۵,۳۸۹,۹۹۴	۱/۷۱
۵	کارگزاری سی و لکس کالا (سهامی خاص)	۱۵,۰۶۶,۰۰۰	۱/۶۷
۶	شرکت سهامی بیمه البرز (سهامی عام)	۱۴,۵۰۸,۰۰۰	۱/۶۱
۷	شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام)	۱۴,۲۲۶,۱۵۸	۱/۵۸
۸	شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید (سهامی عام)	۱۴,۰۸۵,۰۰۰	۱/۵۷
۹	شرکت سرمایه‌گذاری غدیر (سهامی عام)	۱۳,۶۳۵,۰۰۰	۱/۵۲
۱۰	صندوق بازنشتی کشوری	۱۳,۲۰۳,۰۰۰	۱/۴۷
۱۱	شرکت سیمان فارس و خوزستان (سهامی عام)	۱۳,۱۹۴,۰۰۰	۱/۴۷
۱۲	بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی	۱۳,۱۹۴,۰۰۰	۱/۴۷
۱۳	شرکت بانک کشاورزی (سهامی خاص)	۱۳,۰۵۰,۰۰۰	۱/۴۵
۱۴	کارگزاری ستاره جنوب (سهامی خاص)	۱۲,۰۵۱,۰۰۰	۱/۳۴
۱۵	بانک اقتصاد نوین (سهامی عام)	۱۱,۴۳۹,۰۰۰	۱/۲۷
۱۶	شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران - سما	۱۱,۴۳۹,۰۰۰	۱/۲۷
۱۷	شرکت سرمایه‌گذاری بهمن (سهامی عام)	۹,۶۷۵,۰۰۰	۱/۰۸
۱۸	شرکت سرمایه‌گذاری صنایع پتروشیمی (سهامی عام)	۹,۶۷۵,۰۰۰	۱/۰۸
۱۹	شرکت گروه بهمن (سهامی عام)	۹,۴۷۷,۰۰۰	۱/۰۵
۲۰	شرکت سرمایه‌گذاری بوعلی (سهامی عام)	۹,۲۳۴,۰۰۰	۱/۰۳
۲۱	سایر سهام‌داران (کمتر از یک درصد)	۶۴۵,۹۲۴,۳۴۸	۷۲/۸
	جمع	۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰

معاملات سهام شرکت

وضعیت معاملات و قیمت سهام

شرکت در تاریخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۲ در بازار پایه توافقی شرکت فرابورس ایران پذیرفته شد. در تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۲ سهام شرکت بورس کالای ایران بر اساس مصوبه هیأت پذیرش فرابورس ایران از بازار پایه توافقی به بازار پایه "الف" فرابورس ایران منتقل و در گروه فعالیت‌های کمکی به نهادهای مالی واسط با نماد کالا درج و سهام آن برای اولین بار در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ در این بازار مورد معامله قرار گرفته است.

وضعیت سهام شرکت با نماد کالا ۴ طی ۳ سال اخیر به شرح زیر بوده است:

جدول ۸: وضعیت معاملات و قیمت سهام شرکت

پایان سال مالی

سال مالی منتهی به	تعداد سهام معامله شده	ارزش سهام معامله شده	تعداد روزهای باز بودن نماد	تعداد روزهایی که نماد معامله شده است	ارزش بازار	قیمت سهم	سرمایه
سال	تعداد	میلیون ریال	روز	روز	میلیون ریال	ریال	میلیون ریال
۱۳۹۴/۱۲/۲۹	۲۸,۸۸۲,۶۰۲	۲۱۴,۴۱۰	۲۳۲	۲۳۲	۸۹۶,۴۰۵	۶,۲۳۵	۱۴۳,۷۷۰
۱۳۹۵/۱۲/۳۰	۲۸,۸۴۷,۲۸۲	۱۵۶,۱۴۵	۱۵۶	۱۵۶	۱,۰۴۳,۱۹۵	۳,۶۲۸	۲۸۷,۵۴۰
۱۳۹۶/۱۲/۲۹	۱۴۴,۹۴۶,۳۶۸	۵۴۷,۱۷۵	۲۳۲	۲۳۲	۱,۲۲۱,۱۸۲	۴,۲۴۷	۲۸۷,۵۴۰

وضعیت نقد شوندگی سهام و کیفیت افشاء اطلاعات شرکت

اطلاعات مقایسه‌ای پیش‌بینی‌های درآمد هر سهم و عملکرد واقعی

اطلاعات مربوط به پیش‌بینی‌های درآمد هر سهم شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ و عملکرد واقعی آن

به شرح زیر بوده است:

جدول ۹: اطلاعات مربوط به پیش‌بینی‌های درآمد هر سهم شرکت

شرح	برآورد اولیه در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۶	برآورد ثانویه در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۲۸	عملکرد واقعی
سود هر سهم-ریال	۳۹۵	۴۸۰	۵۱۵

چشم‌انداز و مأموریت بورس کالای ایران

آخرین بازنگری سند استراتژی شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۴ با توجه به تغییرات فضای کسب‌وکار و اتمام دوره سند پیشین، انجام گرفت. در بازنگری سند مذکور، تجزیه و تحلیل ذی‌نفعان، بازنگری اهداف کلان، ارزیابی محیطی و داخلی، تعیین موقعیت استراتژیک، تدوین راهبردها و تنظیم برنامه عملیاتی صورت پذیرفت. در این سند مأموریت بورس کالای ایران به صورت ذیل ذکر شده است:

"بورس کالای ایران با ایجاد بازار شفاف جهت تسهیل معاملات و کشف نرخ قیمت کالاهای اساسی و مواد اولیه واسطه‌ای بر اساس مکانیزم عرضه و تقاضا، ضمن تضمین تعهدات طرفین معامله، ابزارهای تأمین مالی و مدیریت ریسک را در اختیار فعالان بازار قرار می‌دهد."

شکل ۵: مأموریت بورس کالای ایران

چشم‌انداز بورس کالای ایران نیز به صورت ذیل متصور گردید:

"بورس کالای ایران در افق چشم‌انداز، مرجع قیمت‌گذاری کالاهای اساسی و مواد اولیه واسطه‌ای در منطقه و یکی از گزینه‌های اولویت‌دار تولیدکنندگان برای تأمین مالی و پوشش ریسک تجاری می‌باشد"

راهبردها

در راستای تحقق چشم‌انداز، راهبردهای هشت‌گانه ذیل با تعیین موقعیت استراتژیک مجموعه با چهار ابزار ماتریس سَوَات، ارزیابی داخلی خارجی، ماتریس رقابتی پورتر و ماتریس استراتژی‌های اصلی تدوین گردید.

شکل ۶: راهبردهای بورس کالای ایران

به‌منظور پیاده‌سازی هر چه بهتر راهبردهای فوق، نسخه به روز رسانی شده نقشه استراتژی، شاخص‌های عملکردی و هدف‌گذاری شده، به‌همراه برنامه عملیاتی به‌صورت سالیانه تدوین و در ابتدای هر سال از سوی مدیرعامل شرکت بورس کالای ایران جهت هماهنگی و اجرا ابلاغ می‌گردد.

منشور اخلاقی

کلیه کارکنان شرکت بورس کالای ایران با استعانت از عنایات خداوند متعال و با آگاهی از نقش کلیدی خود در تحقق چشم‌اندازها، اهداف و مأموریت‌های سازمانی، تعهدات زیر را همواره مدنظر خواهند داشت:

۱	رفتار سازمانی مبتنی بر پایداری به قانون در راستای چشم‌انداز و مأموریت‌های شرکت.
۲	احترام به حقوق و کرامت انسانی افراد و رعایت حریم شخصی و جایگاه آنان.
۳	پایداری به شئون و ارزشهای مذهبی و رعایت آراستگی و پوشش ظاهری.
۴	تلاش در جهت افزایش توانمندی‌های علمی و حرفه‌ای با هدف ارتقاء کیفیت خدمات ارائه شده.
۵	رعایت احترام، ادب، عدل و انصاف در گفتار و رفتار.
۶	داشتن وجدان کاری، نظم، سعه صدر، انتقاد پذیری، مسئولیت‌پذیری و وفاداری به منافع شرکت.
۷	عدم فعالیت و سرمایه‌گذاری در معاملات بورس و عدم مداخله و تأثیر گذاری خارج از ضوابط و مقررات مربوط.
۸	حفظ اسرار و اطلاعات محرمانه شرکت و عدم افشای آن خارج از ضوابط و مقررات.
۹	عدم استفاده غیر قانونی از اطلاعات شرکت جهت منافع شخصی خود یا دیگران.
۱۰	رجحان منافع شرکت بر منافع فردی در صورت وجود هر گونه تعارض منافع.
۱۱	عدم انجام هر فعالیتی که به شهرت و عملکرد کارکنان و شرکت صدمه زند مانند شایعه‌سازی، تهمت، غیبت و خبرچینی
۱۲	احتراز از هر گونه تبعیض و آزار نژادی، قومی، مذهبی و جنسی.
۱۳	استفاده صحیح و بهینه از امکانات و دارایی‌های شرکت و حفظ و حراست از آنها.
۱۴	عدم استعمال دخانیات و مواد مخدر در محل کار.
۱۵	عدم دریافت و پرداخت هر گونه هدیه مالی و غیرمالی.

شکل ۷: منشور اخلاقی کارکنان بورس کالای ایران

معرفی بازارها

بورس کالای ایران در راستای تحقق اهداف خود توانسته است علاوه بر توسعه قراردادهای نقد، نسبه و سلف در بازار فیزیکی، ابزارهای متنوع دیگری را برای محصولات مختلف طراحی و به بهره‌برداری برساند. هر ابزار با ویژگی‌های منحصربه‌فردی که دارا می‌باشد، نیازهای بخشی از فعالان اقتصادی را پوشش می‌دهد. معاملات بورس کالای ایران در حال حاضر در قالب سه گروه زیر در حال انجام می‌باشد:

بازار فیزیکی

در این بازار چهار گروه کالایی اصلی مورد معامله قرار می‌گیرند: محصولات صنعتی و معدنی، محصولات پتروشیمی، فرآورده‌های نفتی و محصولات کشاورزی. معاملات نقدی ساده‌ترین شکل معاملات در بازار فیزیکی است. این معاملات در عین سادگی از حیث ایجاد شفافیت در اقتصاد کارکرد بسیار مهمی دارند. فرآیند انجام معاملات نقدی بدین صورت است که در ابتدا مشخصات عرضه از طریق اطلاعیه عرضه به فعالان بازار اعلام شده و پس از آن متقاضیان حائز شرایط، برای خرید کالا رقابت نموده و در صورت موفقیت در رقابت، قرارداد معامله نقدی بین خریدار و فروشنده (عرضه‌کننده) منعقد می‌گردد. پس از انعقاد قرارداد، خریدار و فروشنده در مهلت زمانی کوتاهی ملزم به مبادله وجه و کالا خواهند بود. در این معاملات امکان کشف قیمت منصفانه محصولات از طریق تعامل بین عرضه و تقاضا فراهم شده و به دلیل وجود سازوکار نظارت بر حسن اجرای معاملات از طریق اتاق پایاپای بورس، ریسک نکول طرفین معاملات به شدت کاهش می‌یابد. پس از انعقاد قرارداد در معاملات نقدی، خریدار سه روز کاری مهلت دارد که تسویه معامله منعقدشده را به صورت نقدی یا اعتباری انجام دهد. در تسویه نقدی کل مبلغ ارزش قرارداد و کارمزدهای تخصیص‌یافته به خریدار توسط وی در مهلت سه روزه پرداخت خواهد شد. پس از انجام تسویه توسط خریدار، فروشنده تا سه روز کاری فرصت خواهد داشت که کالا را به خریدار تحویل دهد. معاملات نقدی با تسویه اعتباری تا مرحله انعقاد قرارداد مانند معاملات نقدی با تسویه نقدی صورت گرفته و پس از انعقاد قرارداد، خریدار و فروشنده تسویه را به صورت توافقی انجام خواهند داد که ماحصل آن سند تسویه اعتباری است که خریدار ملزم به تحویل آن به اتاق پایاپای است. هدف از طراحی معاملات نقدی با تسویه اعتباری ایجاد نوعی سازوکار جهت تهاتر بدهی بین خریدار و فروشنده است.

معاملات سلف از جمله مهم‌ترین ابزارهای مالی مورد توجه فعالان بازار در بورس کالای ایران است. در این معاملات فروشنده متعهد می‌شود در زمان مشخصی در آینده کالا را به خریدار تحویل دهد. قراردادهای سلف نیز مانند قراردادهای نقدی با دو روش تسویه نقدی و تسویه اعتباری امکان‌پذیر است. این معاملات از تمامی ویژگی‌های معاملات نقد برخوردار است، بعلاوه اینکه قراردادهای سلف با تسویه نقدی یکی از ابزارهای تأمین مالی تولیدکنندگان کالاها یا فروشندگان می‌باشند و به صورت فراگیر توسط تولیدکنندگان مورد استفاده قرار می‌گیرند. تأمین مالی در کوتاه‌ترین زمان و درعین حال با کمترین هزینه امکان‌پذیر است و هیچ گونه محدودیتی از نظر میزان وجوه موردنیاز

جهت تأمین مالی وجود ندارد. تولیدکنندگان با استفاده از قراردادهای سلف، کالاهای خود را از چند ماه قبل پیش فروش می نمایند بنابراین قرارداد سلف امکان پوشش ریسک را برای طرف فروشنده به طور کامل فراهم می نماید. همچنین به تازگی در بازار فیزیکی، معاملات کشف پرمیوم نیز راه اندازی شده است. قرارداد مربوطه به گونه ای است که در آن معامله گران نسبت به خرید و فروش کالایی در زمان آینده با قیمتی فرمول بندی شده توافق می کنند. به موجب این قرارداد، مقدار معینی مابه التفاوت نسبت به قیمت مبنا (قیمت مرجع داخلی یا خارجی در تاریخ سررسید) مورد توافق طرفین معامله قرار می گیرد. بر این اساس در ابتدای انجام توافق، طرفین باید قسمتی از ارزش حدودی معامله را نزد اتاق پایاپای به عنوان ضمانت تودیع کنند. در قراردادهای کشف پرمیوم یک قیمت مبنا (به عنوان مثال قیمت محصول در یکی از بازارهای جهانی) برای استعلام قیمت در سررسید در اطلاعیه عرضه اعلام شده و خریداران تنها بر روی صرف و یا کسر قیمت نسبت به قیمت مبنا، باهم به رقابت می پردازند.

بازار فرعی

معاملات بازار فرعی بورس کالای ایران همانند بازار فیزیکی انجام می گیرد، با این تفاوت که در آن کالاهایی مورد معامله قرار می گیرند که به دلیل عدم دارا بودن ویژگی تداول عرضه یا استانداردپذیری، امکان پذیرش و معامله در بازار اصلی معاملات کالاهای فیزیکی بورس کالای ایران را دارا نیستند. براساس دستورالعمل بازار فرعی بورس کالای ایران، اموال غیرمنقول و کالاهایی که طبق مقررات، شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی را از دست می دهند، از جمله کالاهایی هستند که امکان معامله در بازار فرعی این بورس را دارند. اموال غیرمنقول شامل املاک و مستغلات با کاربری های گوناگون اعم از اداری، تجاری، مسکونی و اراضی زراعی است. اموال منقول نیز خود به دو دسته تقسیم می شوند: کالاهایی که طبق مقررات شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی را از دست می دهند و کالاهای فاقد شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی که توسط هیأت پذیرش تأیید شده باشند.

بازار مشتقه

ابزارهای تعریف شده در این بازار عمدتاً با هدف مدیریت ریسک نوسان قیمت طراحی شده اند. دو ابزار مشتقه اصلی یعنی قرارداد آتی و قرارداد اختیار معامله که متعارف ترین ابزارهای جهانی مدیریت ریسک به شمار می روند در بورس کالای ایران طراحی شده و روزانه مورد معامله قرار می گیرند.

قرارداد آتی

قرارداد آتی، قراردادی است که بر اساس آن فروشنده متعهد می شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمت مشخص بفروشد و در مقابل، خریدار که طرف دیگر قرارداد است متعهد می شود همان کالا با همان مشخصات را در سررسید معین بخرد و برای اینکه هر دو طرف به تعهدات خود عمل کنند باید مبلغی را به عنوان وجه تضمین اولیه نزد اتاق پایاپای بگذارند که این وجه متناسب با تغییرات قیمت معاملات قرارداد آتی

موردنظر به صورت روزانه تعدیل می‌گردد. ازجمله ویژگی‌های این معاملات می‌توان به تضمین معاملات توسط اتاق پایاپای و نبود ریسک اعتباری، معامله در بورس و شفافیت قیمت، هزینه اندک معاملات، استفاده از اهرم مالی برای خریدوفروش، نقدشوندگی بالای معاملات، استانداردسازی و معافیت مالیاتی نام برد. قراردادهای آتی به دلیل ویژگی‌های خاص خود معمولاً دارای بازار ثانویه پررونق و با نقدشوندگی بالا هستند. معاملات بسیاری از کالاها در بورس‌های کالایی کشورهای پیشرفته از طریق این نوع قرارداد انجام می‌گیرد.

اختیار معامله

قرارداد اختیار معامله قراردادی است که در آن یک طرف، اختیار(حق) خرید و یا فروش کالایی را از طرف دیگر خریداری می‌کند و به موجب آن قادر خواهد بود که در صورت تمایل طی دوره معینی این اختیار خرید یا فروش را اعمال کند. اعمال اختیار به معنی استفاده از حقی است که دارنده (خریدار) اختیار به موجب پرداخت مبلغی آن اختیار را کسب کرده است. در حقیقت تنها خریدار اختیار خرید یا فروش حق اعمال آن را دارد و در صورت اعمال اختیار از سوی خریدار اختیار، فروشنده ملزم به ایفای تعهدات عنوان‌شده در قرارداد اختیار است. در صورت اعمال اختیار خرید، فروشنده اختیار خرید موظف به تحویل دارایی با مشخصات، مقدار و قیمت تعیین‌شده در قرارداد اختیار به خریدار اختیار خرید است و در صورت اعمال اختیار فروش، فروشنده اختیار فروش موظف به خرید دارایی با مشخصات، مقدار و قیمت تعیین‌شده در قرارداد از خریدار اختیار فروش است. این ابزار نیز برای پوشش ریسک نوسانات قیمت استفاده می‌گردد و از خاصیت اهرمی برخوردار است. هزینه انجام معاملات اندک و راهبردهای معاملاتی گسترده‌ای را می‌توان با استفاده از این ابزار عملیاتی نمود.

بازار مالی

برخی از ابزارهای تعریف‌شده در بورس کالای ایران با رویکرد تأمین مالی طراحی شده است. بخش‌های اقتصادی مختلف با به‌کارگیری این ابزارها قادر خواهند بود تأمین مالی گسترده‌تر و کم‌هزینه‌تری را برای خود فراهم آورند.

اوراق سلف موازی استاندارد

معاملات اوراق سلف موازی استاندارد شکل تکامل‌یافته معاملات سلف است. معاملات سلف علی‌رغم مزیت‌هایی که دارند با محدودیت‌های خاصی مواجه‌اند که امکان بهره‌گیری حداکثر از آن‌ها جهت تأمین مالی به‌خصوص در دوره‌های رکودی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. خریداران کالا در معاملات سلف با ریسک تغییرات قیمت و ریسک نقدشوندگی مواجه هستند زیرا به دلیل نبود بازار ثانویه برای این نوع معاملات امکان فروش کالای موردنظر توسط خریدار به شخص ثالث وجود ندارد. به همین دلیل خریداران تمایلی به تأمین مالی بلندمدت (بیش از ۶ ماه) با این شیوه ندارند و تأمین مالی در این روش به دوره‌های کوتاه‌مدت محدود می‌گردد که این مشکلات با تعریف اوراق سلف موازی استاندارد برطرف شده است. معاملات این اوراق مانند معاملات سلف می‌باشد با این تفاوت که خریدار

این اختیار را دارد که قبل از تاریخ سررسید، قرارداد را به شخص دیگری واگذار کند. در این نوع قرارداد، ابتدا اوراق توسط ناشر در بازار اولیه عرضه می‌گردد و پس از آن با تشکیل بازار ثانویه، خریداران می‌توانند اوراق خریداری شده را به دیگران واگذار نمایند. در بازار ثانویه هیچ محدودیتی در خرید و فروش اوراق وجود ندارد و افراد می‌توانند اوراق را به دفعات مورد معامله قرار دهند.

گواهی سپرده کالایی

گواهی سپرده اوراق بهاداری است که مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالا است. به عبارتی بهتر گواهی سپرده کالایی، سندی است که در قبال تحویل کالا به انبارهای تحت نظارت بورس کالای ایران توسط انباردار صادر و مشخصات مربوط به کمیت و کیفیت کالا در آن درج می‌گردد. دارندگان گواهی سپرده کالایی می‌توانند با توثیق این اوراق، از شبکه بانکی کشور تسهیلات مالی دریافت نمایند. در این روش اگر مالک گواهی سپرده کالایی به هر دلیلی نتواند به تعهدات بانکی خود عمل نماید، بانک می‌تواند با فروش گواهی سپرده کالایی با استفاده از مکانیزم بورس کالا، منابع مالی خود را وصول نماید. البته در صورتی که فروش گواهی سپرده میسر نباشد، بانک می‌تواند کالا را تحویل گرفته و در بازار به فروش رساند. با توجه به اینکه در این روش ریسک نکول و نقدشوندگی دارایی توثیق شده برای شبکه بانکی کاهش می‌یابد، استفاده از ابزار گواهی سپرده کالایی موجب تسریع روند پرداخت وام و کاهش هزینه تأمین مالی خواهد شد. بنابراین به کارگیری این روش هدایت منابع بانکی به سمت تولید را تسهیل خواهد نمود.

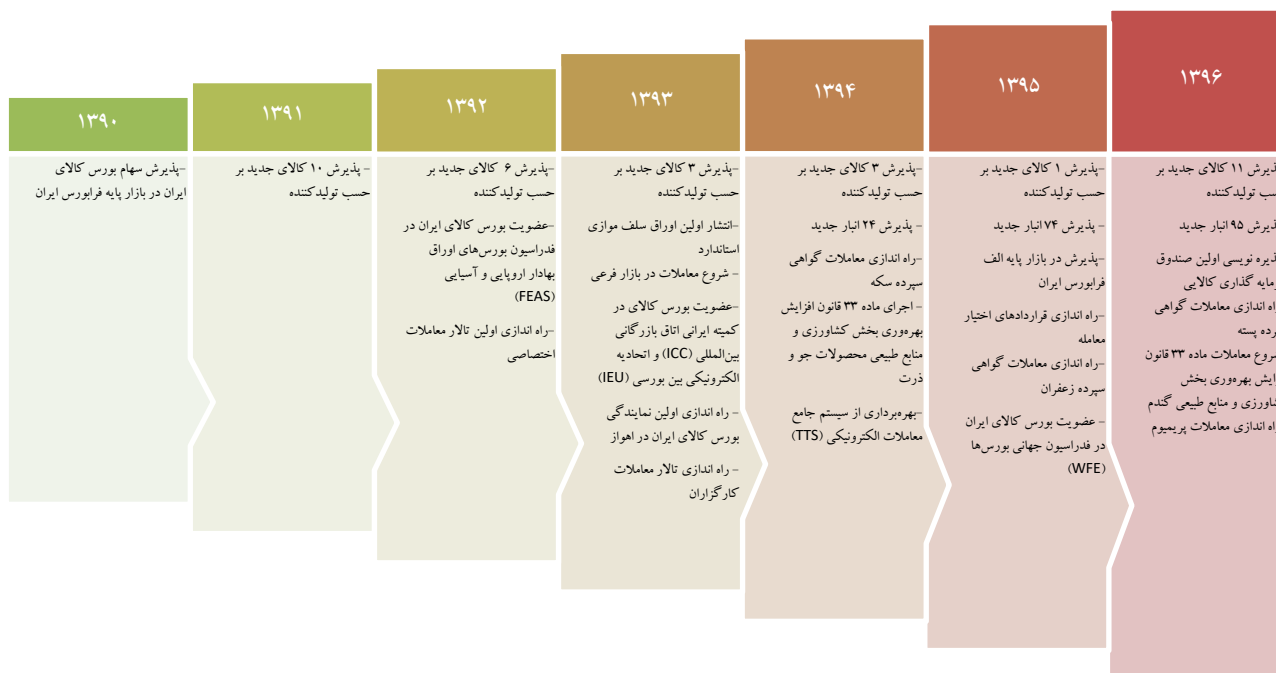
صندوق کالایی

صندوق‌های کالایی به دلیل ایجاد امکان سرمایه‌گذاری در بازارهای کالایی برای عموم، موفقیت قابل ملاحظه‌ای را در بازارهای مالی جهان به دست آورده‌اند. این صندوق‌ها امکان پیروی از بازده تغییرات قیمتی یک یا چند کالای معین را فراهم می‌آورند و واحدهای آن‌ها در بورس قابل معامله است. فعالیت اصلی این صندوق‌ها سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مبتنی بر کالاهایی است که به عنوان دارایی پایه صندوق در نظر گرفته می‌شوند.

این صندوق‌ها با استفاده از وجوه سرمایه‌گذاران، در مقیاس بزرگ سرمایه‌گذاری می‌کنند و به دنبال کسب بازدهی مناسب برای سرمایه‌گذاران صندوق هستند. سرمایه‌گذاران یا دارندگان واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق به نسبت سهم یا میزان سرمایه‌گذاری خود در صندوق، در سود و زیان آن شریک می‌شوند. این صندوق‌ها به سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهند که به جای خرید و نگهداری کالای موردنظر و تحمل هزینه‌های حمل و نقل، انبارداری و خسارت‌های احتمالی آن، اوراق این صندوق‌ها را خریداری کنند.

سال شمار بورس کالای ایران

اهم رویدادهای سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ شرکت بورس کالای ایران به شرح ذیل می باشد:

شکل ۸: سال شمار بورس کالای ایران

عملکرد سال ۱۳۹۶ بورس کالای ایران در یک نگاه

اهم رویدادهای سال ۱۳۹۶ (ماه شمار)

• حضور در دهمین نمایشگاه بین المللی بورس، بانک و بیمه FINEX ۲۰۱۷ • افتتاح تالار مجازی معاملات مشتقه		فروردین	
• نشست بورس کالای ایران و مدیران ارشد اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق • حضور بورس کالای ایران در بیست و دومین نمایشگاه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی • حضور بورس کالای ایران در نشست تخصصی بررسی روش های تامین مالی صنعت نفت از طریق بازار سرمایه • شروع اجرای سیاست قیمت تضمینی جو دامی کل کشور		اردیبهشت	
• برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه صاحبان سهام برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۳۰		خرداد	
• پذیرش انبار جدید زعفران و معامله ۵ رقم زعفران • راه اندازی نخستین صندوق کالایی (صندوق طلای لوتوس پارسیان) در بورس کالای ایران • تشکیل و آغاز برگزاری جلسات مستمر میز تخصصی محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران • شروع اجرای سیاست قیمت تضمینی گندم در ۴ استان اردبیل، مرکزی، زنجان و خراسان شمالی • انتشار اولین اوراق سلف موازی استاندارد برای تامین مالی صنعت طیور کشور (مرغ منجمد) در بورس کالای ایران		تیر	
• امضای تفاهم نامه همکاری بورس کالای ایران با ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز به منظور شفاف سازی و ارائه اطلاعات از سوی بورس کالا برای جلوگیری از قاچاق • آغاز معاملات ثانویه اولین صندوق طلا در بورس کالا • برگزاری ستاد عالی پسته در استان کرمان با موضوع مرجعیت قیمتی ایران با عرضه پسته در بورس کالا • امضای موافقتنامه خرید و فروش محصولات در بورس های کالایی ایران و هند		مرداد	
• ورود خریداران حقیقی به معاملات پتروشیمی بورس کالا بر اساس مصوبه هیأت پذیرش بورس کالا به منظور تعادل و تسهیل معاملات این بازار • آغاز اجرای سیاست قیمت تضمینی ذرت کل کشور • رونمایی از سایت عربی بورس کالای ایران با حضور دبیرکل اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق • برگزاری نشست هم اندیشی بورس کالا با مسئولان بخش کشاورزی استان فارس		شهریور	

• راه اندازی دومین صندوق سرمایه گذاری طلا(زر) در بورس کالای ایران • امضای تفاهم نامه همکاری میان بورس کالای ایران و دانشگاه علامه طباطبائی • آغاز معاملات گواهی سپرده کالایی پسته و پذیرش دو انبار • حضور بورس کالای ایران در پنجمین کنفرانس حسابداری مدیریت		مهر	
• حضور بورس کالای ایران در چهارمین نمایشگاه بین المللی بورس، بانک و بیمه کیش • امضای تفاهم نامه بورس کالای ایران و بورس هند در محل نمایشگاه بین المللی بورس، بانک و بیمه کیش		آبان	
• آغاز خرید توافقی زعفران در بورس کالای ایران • عرضه اولیه سومین صندوق طلا (کیان)		آذر	
• صادرات ۲۵۰ هزار دلاری میلگرد از بورس کالا به عراق		دی	
• حضور در هشتمین همایش چشم انداز صنعت فولاد و معدن ایران با نگاهی به بازار • امضاء تفاهم نامه همکاری بورس کالای ایران و بانک انصار		بهمن	
• پذیرش گندله و کنسانتره سنگ آهن در تالار داخلی بورس کالای ایران • عرضه نخستین محموله صادراتی زعفران • عرضه نخستین گواهی سپرده کالایی صنعت پتروشیمی • راه اندازی اوراق سلف موازی استاندارد خودروی سراتو • آغاز معاملات ثانویه صندوق طلای زر • آغاز معاملات ثانویه صندوق طلای کیان • آغاز معاملات کشف پیرمیوم بر روی محصول وکیوم باتوم • راه اندازی اوراق سلف موازی استاندارد محصول سیمان اصفهان • راه اندازی اوراق سلف موازی استاندارد پتروشیمی ایلام		اسفند	

اهم دستاوردهای سال ۱۳۹۶

دستاوردهای کلی

- سهم ۴۷ درصدی بورس کالای ایران از ارزش کل معاملات بازار سرمایه در سال ۱۳۹۶
- رشد ۴۴ درصدی ارزش کل معاملات بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته
- رشد ۵۱ درصدی ارزش معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا نسبت به سال گذشته و رسیدن به ارزش ۶۷۴ هزار میلیارد ریال
- رشد ۳۴ درصدی ارزش معاملات کالای فیزیکی نسبت به سال گذشته و رسیدن به ارزش ۴۹۹ هزار میلیارد ریال
- رشد ۴۶ درصدی ارزش معاملات گواهی سپرده کالایی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته
- رشد ۶۹ درصدی ارزش معاملات بازار مشتقه در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته
- پذیرش ۹۵ انبار دارای نماد فعال در حوزه‌های مختلف کالایی

محصولات کشاورزی

- افزایش حجم (۱۸ درصد) و ارزش (۱۸ درصد) معاملات محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته
- ثبت رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات محصولات کشاورزی
- برگزاری جلسات میز تخصصی محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران به منظور هم‌اندیشی با ذینفعان در خصوص اجرای بند الف ماده ۳۲ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه و طراحی:
 - مدل معاملات روغن خام شرکت بازرگانی دولتی ایران در قالب قراردادهای پیمان آتی
 - مدل معاملات گندم ورود موقت در قالب قراردادهای پیمان آتی
 - مدل عرضه زعفران اتحادیه تعاون روستایی در رینگ صادراتی
 - مدل معاملات پیمان آتی شکر
- اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی برای محصولات جو دامی، ذرت دانه‌ای و گندم در قالب:
 - پذیرش ۱۸ انبار برای محصول جو دامی در ۵ استان و ۶۹ انبار محصول ذرت دانه‌ای در ۵ استان مشمول اجرای طرح قیمت تضمینی به روش گواهی سپرده کالایی
 - جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات ۲۵۱ هزار نفر از کشاورزان جو و ذرت از طریق سامانه ثبت اطلاعات کشاورزان
 - راستی آزمایی ۱۱۱ هزار شماره حساب متعلق به کشاورزان از طریق سامانه ثبت اطلاعات کشاورزان
 - اخذ کد معاملاتی برای حدود ۲۲،۶۰۰ کشاورز برای استان‌های مشمول اجرای طرح از طریق گواهی سپرده کالایی
- پذیرش جوجه یک‌روزه گوشتی و راه‌اندازی معاملات آن در جهت تکمیل زنجیره ارزش طیور
- راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی پسته در بورس کالای ایران با پذیرش ۳ انبار در زرنند، سیرجان و دامغان
- اجرای طرح خرید توافقی زعفران و انجام معاملات به میزان ۶۸۷ کیلوگرم زعفران

محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی

- افزایش ۱۱ درصدی مقدار و ۳۳ درصدی ارزش معاملات محصولات پتروشیمی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته
- رسیدن به رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات محصولات پتروشیمی
- افزایش ۹ درصدی مقدار و ۴۹ درصدی ارزش معاملات فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال گذشته
- ایجاد امکان انعقاد قراردادهای بلندمدت در نتیجه هم‌اندیشی و توافق با صنایع بالادست و پایین‌دست پتروشیمی از طریق انجام معاملات کشف پرمیوم
- تعامل با نهادهای ذی‌ربط و ایجاد امکان مشارکت خریداران حقیقی در تالار محصولات پتروشیمی بورس کالای ایران
- راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی محصولات پتروشیمی با پذیرش انبار شرکت بازرگانی پتروشیمی
- انجام اولین معامله کشف پرمیوم بر روی محصول وکیوم باتوم، به میزان ۱/۵ میلیون تن

محصولات صنعتی و معدنی

- سهم ۴۱ درصدی معاملات محصولات صنعتی و معدنی از کل ارزش معاملات فیزیکی شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶
- سهم ۷۵ درصدی معاملات سلف از نظر ارزش در حوزه محصولات صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۶
- تکمیل شدن محصولات زنجیره فولاد با پذیرش گندله و کنسانتره سنگ‌آهن برای عرضه در تالار داخلی
- رایزنی و تصمیم‌سازی در خصوص مصوبه شورای رقابت در مورد الزام همه تولیدکنندگان فولادی به عرضه ورق گرم در بورس کالا
- آغاز معاملات سنگ‌آهن در تالار داخلی

اوراق بهادار مبتنی بر کالا

- رشد ۳۳ درصدی حجم معاملات و ۶۹ درصدی ارزش معاملات قراردادهای آتی در سال نسبت به سال گذشته
- ثبت رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات قراردادهای آتی
- انتشار اولین اوراق سلف موازی استاندارد برای تامین مالی صنعت طیور کشور (مرغ منجمد)
- پذیره‌نویسی و انجام معاملات ۳ صندوق کالایی
- اخذ موافقت اصولی سازمان بورس با راه‌اندازی صندوق زعفران
- ایجاد امکان تحویل مبتنی بر گواهی سپرده کالایی در بازار مشتقه
- پذیرش زعفران و ذرت به عنوان دارایی پایه جدید قراردادهای آتی در هیأت پذیرش
- پذیرش اوراق سلف موازی استاندارد جدید در راستای کمک به تأمین مالی بخش‌های اقتصادی مختلف:

- خودرو سراتو شرکت ایرانی تولید اتومبیل سایپا
- کلاف گرم نوردیده شرکت فولاد مبارکه اصفهان
- تیرآهن ۱۴ شرکت ذوب آهن اصفهان
- قیر شرکت نفت پاسارگاد
- پلی استایرن انبساطی نسوز شرکت توسعه صنایع پتروشیمی انتخاب
- پلی اتیلن سنگین F۷۰۰ شرکت پتروشیمی ایلام
- سیمان شرکت سیمان خوزستان
- انتشار اوراق سلف موازی استاندارد:
- مرغ منجمد شرکت گسترش و توسعه صنایع به پرور
- خودرو سراتو ۲۰۰۰ سی سی شرکت سایپا
- پلی اتیلن سنگین F7000 شرکت پتروشیمی ایلام
- سیمان پرتلند شرکت سیمان اصفهان
- کنسانتره سنگ آهن شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

فناوری ارتباطات و اطلاعات

- دریافت الکترونیکی اطلاعات مالی کارگزاران به صورت ماهیانه
- ارتقاء سامانه اطلاعات کشاورزان
- توسعه و بهبود سامانه معاملات برخط قراردادهای آتی و اختیار
- توسعه سامانه معاملات مجازی مشتقه
- توسعه سامانه معاملات کشف پرمیوم
- سامانه پذیرش کالا (آماده برای بهره برداری)
- توسعه سامانه رابط بانکی

مقررات و حقوقی

- تصویب دستورالعمل های جدید:
 - معاملات کشف پرمیوم
 - حراج به روش مناقصه در معاملات بازار فیزیکی
 - ضوابط نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار مبتنی بر کالا در صندوق های سرمایه گذاری کالایی
 - ضوابط معاملات، تسویه و پایاپای و همچنین ضوابط لغو پذیرش صندوق های سرمایه گذاری کالایی
- انتشار نسخه جدید و به روز شده کتاب مجموعه قوانین و مقررات بورس کالای ایران
- رسیدگی به ۴۸ مورد شکایت کمی و کیفی مشتریان از طریق کمیته رسیدگی به شکایات

تسویه و اتاق پایاپای

- الکترونیکی نمودن بخشی از فعالیت‌های فیزیکی در راستای تکمیل فرآیند تسویه کاملاً الکترونیک
- ایجاد بایگانی الکترونیک برای اسناد و مدارک قراردادهای سال جاری و سنواتی
- برقراری ارتباط الکترونیک با گمرک به منظور ارائه گواهینامه صادراتی به عنوان مجوز صادرات در حوزه‌های گمرکی
- دریافت الکترونیکی اطلاعات مربوط به معاملات مچینگ و ثبت به صورت سیستماتیک

سایر دستاوردها

- راه‌اندازی وب‌سایت انگلیسی و عربی بورس کالای ایران با محوریت بازاریابی بین‌المللی
- امضای تفاهم‌نامه مشترک با بورس‌های بین‌المللی از جمله بورس ملی و کالای مشتقه هند
- امضای تفاهم‌نامه با بانک‌ها به منظور تامین اعتبار برای فعالان حوزه کشاورزی
- امضای تفاهم‌نامه همکاری بورس کالای ایران با ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز
- افزایش ۳۱ درصدی سرانه آموزش کارکنان بورس کالای ایران
- برگزاری بیش از ۱۵ هزار نفر ساعت دوره آموزشی برای ذینفعان بورس کالای ایران
- ترجمه و تألیف کتاب بورس‌های کالا و مشتقات آفریقا
- تألیف کتاب راهنمای جامع ابزارهای معاملاتی بورس کالای ایران
- طراحی مدل بازاریابی بورس کالای ایران
- ایجاد رویه رتبه‌بندی مشتریان
- پیاده‌سازی سیستم مدیریت ریسک یکپارچه
- تعامل با دانشگاه‌ها، مراکز علمی و پژوهشی، نهادها و فعالان بازارهای کالایی در جهت تبادل دانش و اطلاعات
- به روز رسانی فنی و زیرساختی پایگاه خبری بورس کالای ایران با عنوان کالا خبر
- اجرای ۱۴ کمپین خبری و تأثیرگذار به منظور پوشش و بازتاب اخبار مهم‌ترین اقدامات شرکت

توسعه سرمایه انسانی

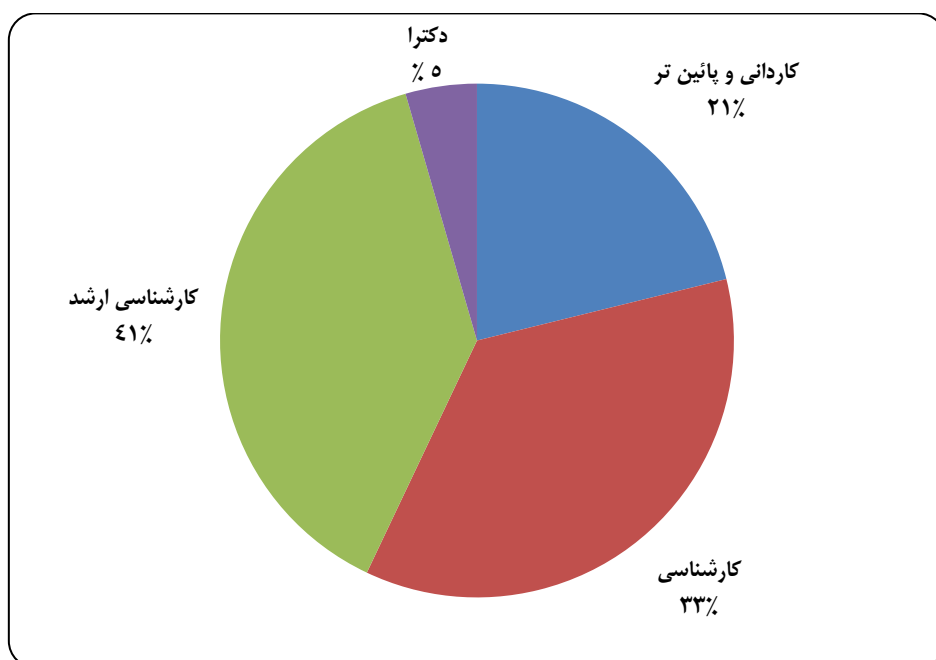
در سال ۱۳۹۶، برنامه ریزی و توسعه منابع انسانی در کنار بهسازی، حفظ و نگهداشت نیروی انسانی کارآمد و پویا به منظور استفاده مؤثر و هم افزایی در منابع انسانی از اولویتهای شرکت بورس کالای ایران بوده است. تدوین، بازنگری، اصلاح و بهبود رویه های اجرایی و دستورالعمل های مرتبط با حوزه منابع انسانی و شرح مشاغل، تدوین شاخص های عملکردی کارکنان و اجرای سیستم ارزیابی عملکرد و برگزاری دوره های آموزشی عمومی و تخصصی برای کلیه کارکنان در جهت توانمند سازی شغلی از جمله اهم اقدامات اساسی در این راستا بوده است. جداول و نمودارهای ذیل بیانگر وضعیت نیروی انسانی شرکت در پایان دوره مالی مورد اشاره و مقایسه آن با سال قبل می باشد.

جدول ۱۰: تعداد کارکنان شرکت براساس جنسیت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

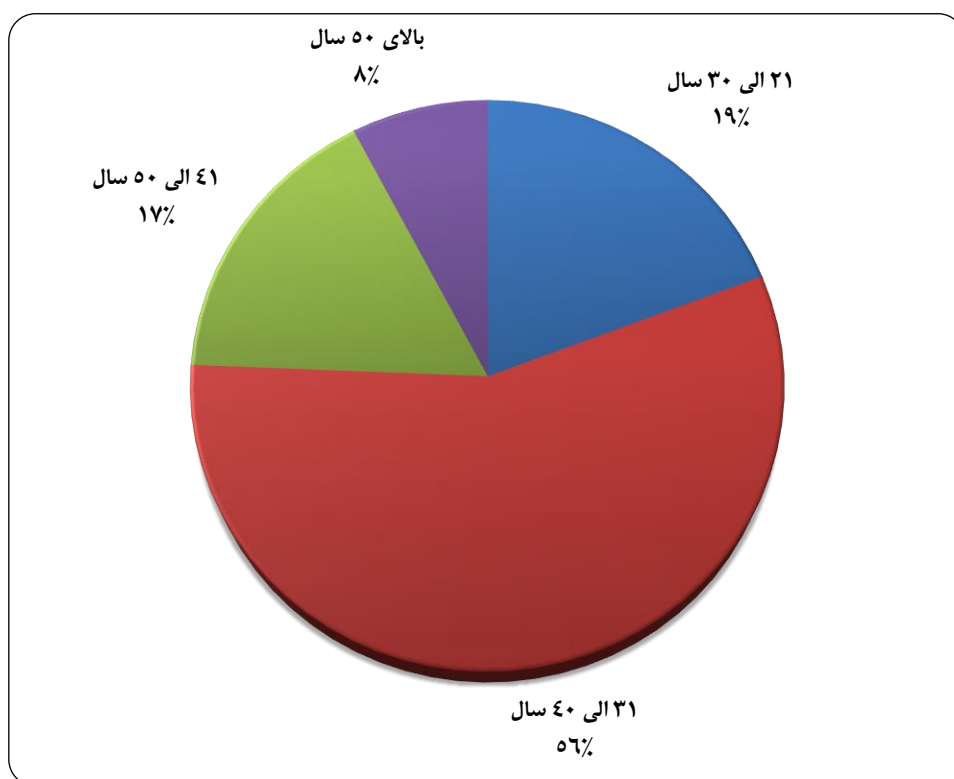
جنسیت	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۵	افزایش (کاهش) تعداد کارکنان
مرد	۱۱۵	۱۱۲	۳
زن	۴۱	۴۸	(۷)
جمع	۱۵۶	۱۶۰	(۴)

جدول ۱۱: تعداد کارکنان شرکت براساس تحصیلات در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

مقطع تحصیلی	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		افزایش (کاهش) تعداد کارکنان
	تعداد	سهم از کل (درصد)	تعداد	سهم از کل (درصد)	
کاردانی و پایین تر	۳۳	۲۱/۲	۳۳	۲۰/۶	۰
کارشناسی	۵۲	۳۳/۳	۵۸	۳۶/۳	(۶)
کارشناسی ارشد	۶۳	۴۰/۴	۶۱	۳۸/۱	(۲)
دکتری	۸	۵/۱	۸	۵/۰	۰
جمع	۱۵۶	۱۰۰/۰	۱۶۰	۱۰۰/۰	(۴)

شکل ۹: ترکیب کارکنان شرکت براساس سطح تحصیلات در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

شکل ۱۰: ترکیب کارکنان شرکت براساس سن در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

کمیته‌های تخصصی هیأت مدیره

الف - کمیته تدوین مقررات

این کمیته مسئول بررسی کلیه مقررات پیشنهادی و تأیید آن جهت طرح در هیأت مدیره شرکت می‌باشد. این کمیته در سال ۱۳۹۶ در ۴ جلسه تشکیل شده، موارد به شرح جدول زیر را بررسی و تصویب نموده است.

جدول ۱۲: اقدامات کمیته تدوین مقررات

ردیف	شرح
۱	اصلاح دستورالعمل ثبت سفارش کالا
۲	تصویب دستورالعمل بازارگردانی

ب - کمیته حسابرسی

این کمیته، مسئول نظارت بر کار حسابرسان داخلی و مستقل، پیشنهاد حسابرس مستقل به هیأت مدیره یا سهام‌داران به منظور انتصاب، پیشنهاد میزان حق الزحمه و عزل حسابرس مستقل، بازنگری و تأیید فعالیت‌های مربوط به حوزه حسابرسی و نیز کسب اطمینان از انجام اقدامات اصلاحی به موقع و صحیح توسط مدیریت برای کنترل ضعف‌ها، کاستی‌ها و سایر مشکلات شناسایی شده از سوی حسابرسان و همچنین بررسی راهکارهای افزایش درآمدهای شرکت می‌باشد. کمیته مذکور طی سال ۱۳۹۶، در مجموع ۱۱ جلسه تشکیل داده است. اعضای این کمیته در سال ۱۳۹۶ اقداماتی به شرح جدول زیر انجام داده‌اند:

جدول ۱۳: اقدامات کمیته حسابرسی

ردیف	شرح
۱	ارزیابی ساختار کنترل داخلی شرکت و میزان پایبندی به آن.
۲	ارزیابی و نظارت بر عملکرد مالی شرکت در فواصل زمانی یک‌ماهه و انحرافات آن از بودجه مصوبات سالانه.
۳	ارزیابی رعایت قوانین و مقررات در فواصل زمانی سه‌ماهه.
۴	بررسی و ارزیابی صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره.
۵	نظارت بر عملکرد حسابرس مستقل و ارزیابی گزارش‌های حسابرس مستقل در خصوص صورت‌های مالی و کنترل داخلی.
۶	ارزیابی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مالی جهت پیشنهاد به هیأت مدیره.
۷	اجرای حسابرسی عملیاتی به منظور بررسی و ارزیابی واحدهای عملیاتی شرکت.

پ- کمیته‌ی رسیدگی به تخلفات

این کمیته حسب ماده‌ی ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار تشکیل و مسئولیت رسیدگی به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار-معامله‌گران، ناشران و سایر اعضای خود از مقررات این قانون را، طبق آیین‌نامه‌ی انضباطی خود دارد. اعضای این کمیته در سال ۱۳۹۶ با برگزاری ۴ جلسه به وظایف خود به شرح ذیل عمل نموده‌اند:

تعداد پرونده‌های بررسی‌شده: ۲۰ پرونده

تعداد تخلفات بررسی‌شده: ۲۷ تخلف

تعداد آرای بدوی صادرشده: ۸۶ رأی

اهم موضوعات تخلف مورد بررسی:

الف) عدم رعایت ماده ۹ دستورالعمل الزامات کفایت سرمایه نهادهای مالی در خصوص نسبت جاری تعدیل‌شده و نسبت بدهی و تعهدات تعدیل‌شده

ب) عدم رعایت بخشنامه ۱۱۰۱۰۰۳۱ مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا در خصوص سقف مجاز سرمایه‌گذاری کارگزاری‌ها

ج) اعطای اعتبار بیش از سقف مجاز (۵٪ حقوق صاحبان سهام کارگزاری) به مشتریان کالایی

د) عدم رعایت مقررات مربوط به ثبت سفارش کالا

سایر کمیته‌های تخصصی شرکت:

ت- کمیته آتی (بازار)

این کمیته حسب بند ۳۵ از ماده ۱ دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران تشکیل گردیده است و کمیته‌ای است که توسط هیأت مدیره بورس جهت انجام وظایف مصرح در این دستورالعمل فعالیت می‌نماید.

کمیته بازار در سال گذشته ۱۰ جلسه با حضور مستقیم اعضا تشکیل داده است که اهم مصوبات آن به شرح ذیل می‌باشد:

- تدوین تفاهم‌نامه با بانک‌های عامل در خصوص استعلام حساب‌های مسدودی قبل از انجام مسدودی

- اضافه کردن مواد جدید در دستورالعمل در خصوص نحوه برخورد با حساب‌های مسدودی

- افزایش سقف موقعیت‌های تعهدی باز و هم‌جهت در قراردادهای اختیار معامله از ۲۵۰۰ قرارداد به ۵۰۰۰ قرارداد و در

قراردادهای آتی از ۲۵۰ به ۵۰۰ قرارداد

- تصویب افزایش وجه تضمین اضافی

- تصویب تغییر فرآیند صدور کد معاملاتی برای مشتریان با توجه به لزوم داشتن کد بورسی

- تصویب و تدوین فرآیند تحویل قراردادهای آتی با استفاده از گواهی سپرده کالایی

- تصویب موارد مرتبط با توقف و شروع مجدد بازار

- پیگیری موارد مرتبط با شرکت‌های نرم‌افزاری در خصوص تطابق با نسخه جدید سامانه معاملاتی

ث- کمیته منابع انسانی

در اجرای ماده ۳۵ آیین‌نامه منابع انسانی با موضوع پرداخت‌های رفاهی در سال ۱۳۹۶ در مجموع تعداد ۲۰ جلسه کمیته منابع انسانی برگزار شد و هرکدام از مصوبات به‌منظور اعطای پاداش و هدایا به مناسبت‌های مختلف صورت گرفته که در کارایی و افزایش سطح رضایت‌مندی کارکنان مؤثر بوده است. همچنین به‌منظور جذب نیروهای برگزیده تعداد ۸ جلسه کمیته منابع انسانی (استخدام) با حضور مدیران و مشاوران شرکت برای گزینش نیرو تشکیل گردیده است.

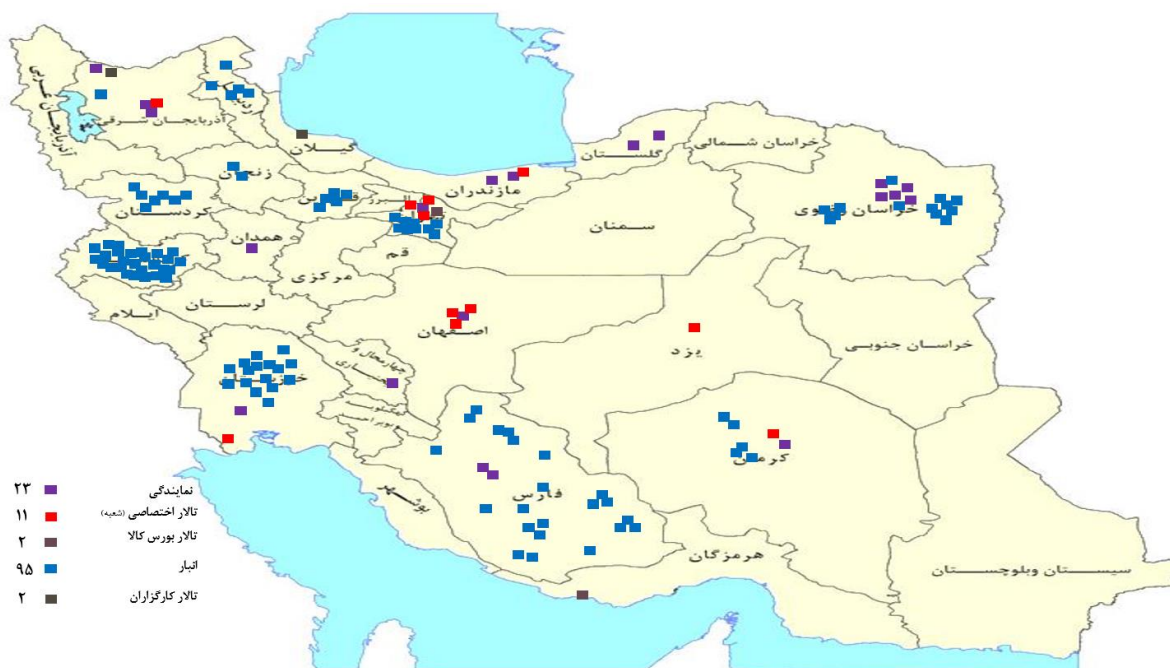
ج- کمیته پذیرش مشتریان

این کمیته حسب بند ۱ از ماده ۲ ضوابط اجرایی شناسایی و پذیرش مشتریان در شرکت بورس کالای ایران تشکیل گردیده است و جهت بررسی تقاضای مشتریان برای دریافت کد معاملاتی خاص کالا و خاص گروه کالا فعالیت می‌نماید.

کمیته پذیرش مشتریان در سال ۱۳۹۶ با برگزاری تعداد ۱۵ جلسه مصوباتی به شرح ذیل داشته است:

- تصمیم‌گیری در خصوص صدور کد بورسی برای مشتریان خاص
- کنترل سهمیه خرید برای مشتریان ازجمله مشتریان مناطق آزاد و ویژه، تعاونی‌های تامین نیاز و ...
- تصمیم‌گیری در خصوص تعداد ثبت سفارش مجاز برای هر مشتری با توجه به وضعیت فعالیت هر مشتری بخصوص شرکت‌های تعاونی تامین نیاز
- تصمیم‌گیری در خصوص اعمال سهمیه مشتریان خاص یا تغییر سهمیه در کالاهای خاص حسب شرایط بازار
- تصمیم‌گیری در خصوص پیشنهادات اصلاحی مقرراتی، پیشنهادات اصلاح سامانه‌ها، نحوه تعامل اطلاعاتی با سایر مدیریت‌ها یا دستگاه‌های نظارتی و ...
- بهبود رویه‌ها و مقررات و حذف فرایندهای زائد ازجمله اصلاح مقررات ماده ۴ دستورالعمل ثبت سفارش کالا، تسهیل فرایند صدور کد بورسی
- ایجاد زیرساخت استعلام الکترونیک از اداره ثبت شرکت‌ها
- استخراج مدل اعتبارسنجی و رتبه‌بندی مشتریان به‌صورت پایلوت برای مشتریان گروه قیر و فرآورده‌های نفتی.

گستره بورس کالای ایران در کشور

شکل ۱۱: گستره بورس کالای ایران در کشور در ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

جایگاه بورس کالای ایران در بازار سرمایه

سهم بورس کالای ایران از ارزش معاملات بازار سرمایه در سال ۱۳۹۶ به میزان ۴۷ درصد بوده است که نشان‌دهنده جایگاه نخست در این حوزه می‌باشد:

جدول ۱۴: جایگاه بورس کالای ایران در بازار سرمایه

سهم	ارزش معاملات (هزار میلیارد ریال)	بورس‌ها
۴۷٪	۱۱۷۳	بورس کالای ایران
۲۶٪	۶۴۳	بورس اوراق بهادار تهران*
۲۴٪	۵۹۵	فرابورس ایران*
۳٪	۶۲	بورس انرژی ایران**
۱۰۰٪	۲,۴۷۳	کل بازار سرمایه

* بر اساس گزارش سالیانه منتشرشده در وبسایت بورس‌ها

** بر اساس آمار معاملات جزئی منتشرشده در وبسایت بورس انرژی ایران

محیط حقوقی

شرکت بورس کالای ایران متولی بازاری سازمان یافته، قانونمند و تحت نظارت می باشد؛ بازاری که روابط بین فعالان آن بر اساس مجموعه ای از قوانین و مقررات تنظیم شده است. مهم ترین قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت شرکت عبارتند از:

- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
- قانون تجارت
- قانون مبارزه با پول شویی
- قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران
- قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
- مصوبات هیأت وزیران در خصوص فعالیت های بورس کالا
- دستورالعمل ها و آیین نامه های مصوب شورای عالی بورس و سازمان بورس و اوراق بهادار
- قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی
- قانون نظام جامع دام پروری کشور

آیین نامه ها و دستورالعمل های مصوب سال مالی ۱۳۹۶ عبارتند از:

- ۱- اصلاح دستورالعمل تسویه و پایاپای در بورس کالای ایران ۱۳۹۶/۰۶/۳۹
- ۲- اصلاح دستورالعمل اجرایی قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران ۱۳۹۶/۰۶/۱۵
- ۳- دستورالعمل ضوابط لغو پذیرش صندوق های سرمایه گذاری کالایی (قابل معامله) در بورس کالای ایران ۱۳۹۶/۰۹/۰۸
- ۴- دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار مبتنی بر کالا در صندوق های سرمایه گذاری ۱۳۹۶/۰۴/۰۴
- ۵- ضوابط معاملات، تسویه و پایاپای واحدهای سرمایه گذاری صندوق سرمایه گذاری قابل معامله در شرکت بورس کالای ایران ۱۳۹۶/۰۳/۱۰

۶- مصوبه در خصوص کدهای معاملاتی کارکنان سازمان و کلیه شرکت‌های تابعه و افراد تحت تکفل آنها

۱۳۹۶/۱۲/۱۶

۷- مصوبه در خصوص تجمیع و اصلاح مصوبات مربوط به تصدی سمت هم‌زمان مدیرعامل و اعضای هیأت

مدیره شرکت‌های کارگزاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس و شرکت‌های عرضه‌کننده

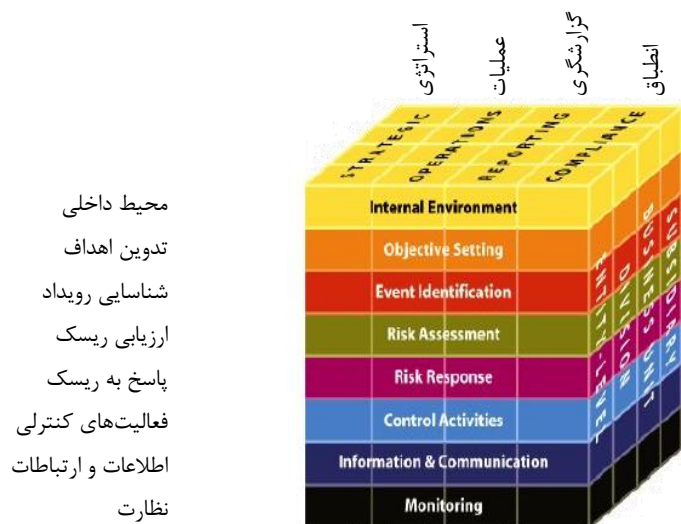
در بورس کالا و انرژی ۱۳۹۶/۱۰/۰۴

۸- مصوبه در خصوص نحوه معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های پذیرفته شده در شرکت بورس

کالای ایران ۱۳۹۶/۰۳/۱۷

مدیریت ریسک

شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶ با هدف مدیریت هرچه بهتر ریسک‌های موجود در کسب‌وکار خود نسبت به طراحی و پیاده‌سازی سیستم مدیریت ریسک یکپارچه بر مبنای چارچوب مفهومی کوزو اقدام نموده است.

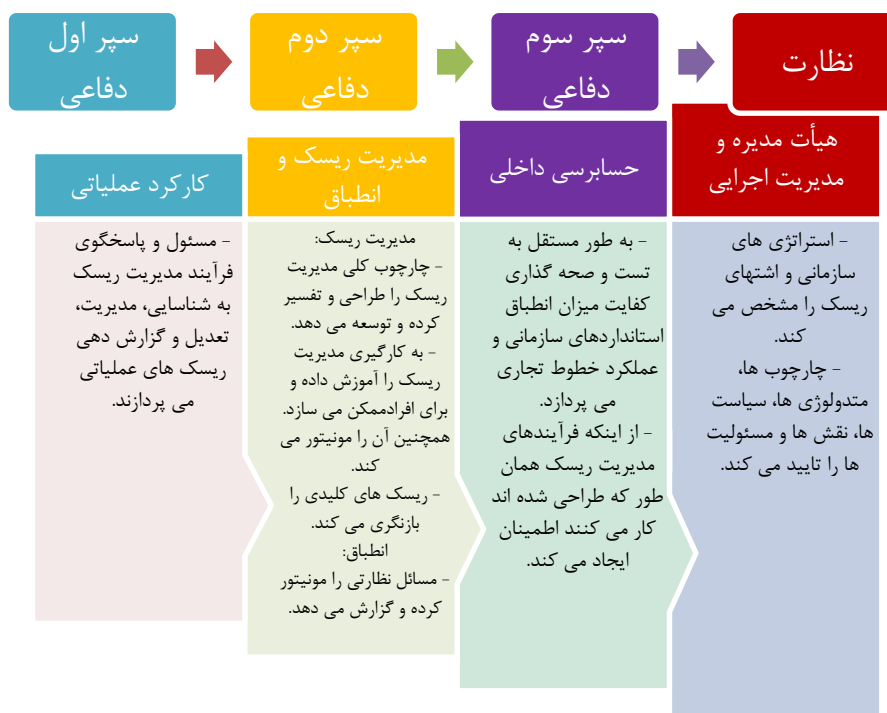

شکل ۱۲: مکعب کوزو

در این راستا فعالیت‌های مؤثر و لازم انجام گرفته است. اهم دستاوردهای آن به شرح ذیل می‌باشد:

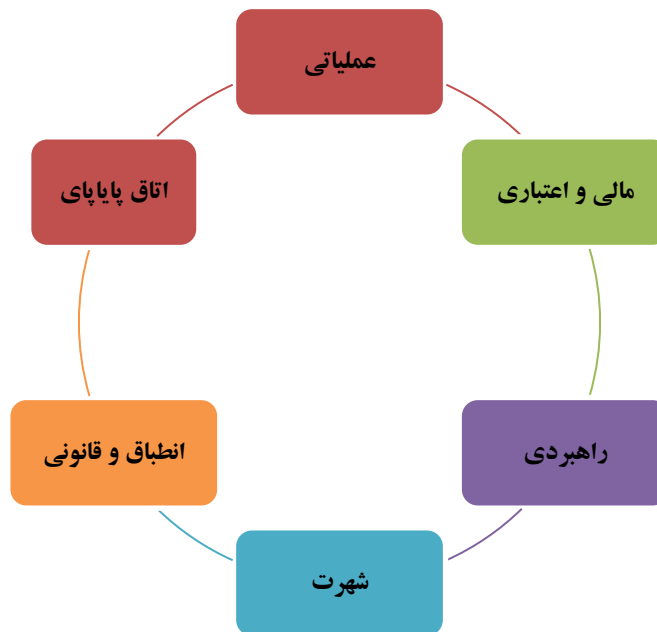
۱- طراحی ساختار حاکمیتی ریسک مشتمل بر پیاده‌سازی مدل سه سپر دفاعی و فعال کردن کمیته‌های فرعی مدیریت

ریسک برای پشتیبانی از کمیته و واحد مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران

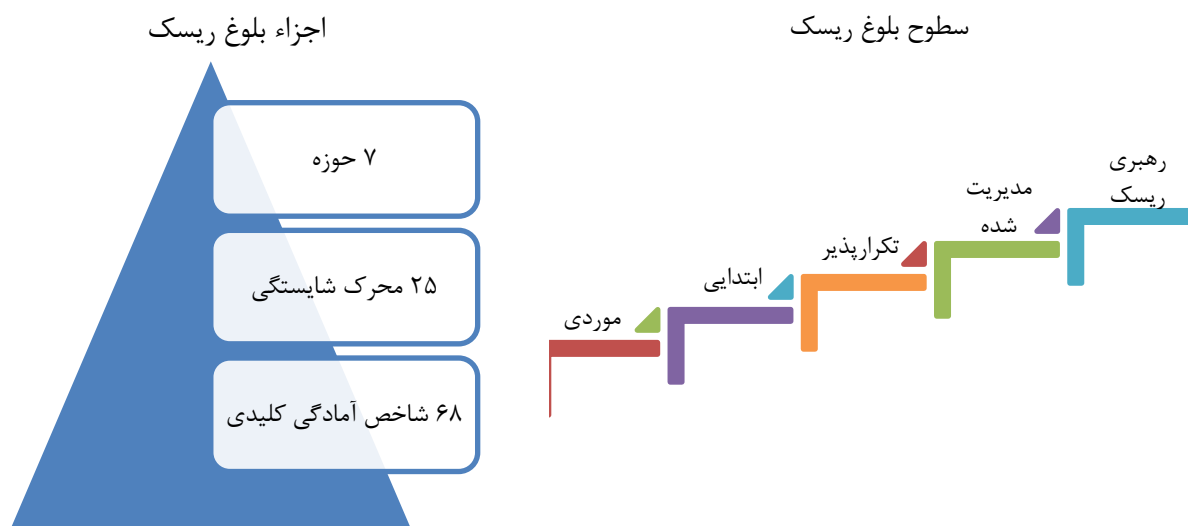
شکل ۱۳: مدل سپر دفاعی

۲- دسته‌بندی ریسک‌های شرکت در شش طبقه:

شکل ۱۴: طبقه‌بندی ریسک‌های بورس کالای ایران

۳- فرهنگ‌سازی و افزایش بلوغ مدیریت ریسک در شرکت بورس کالای ایران بر اساس الگوی ارائه شده توسط موسسه RIMS؛

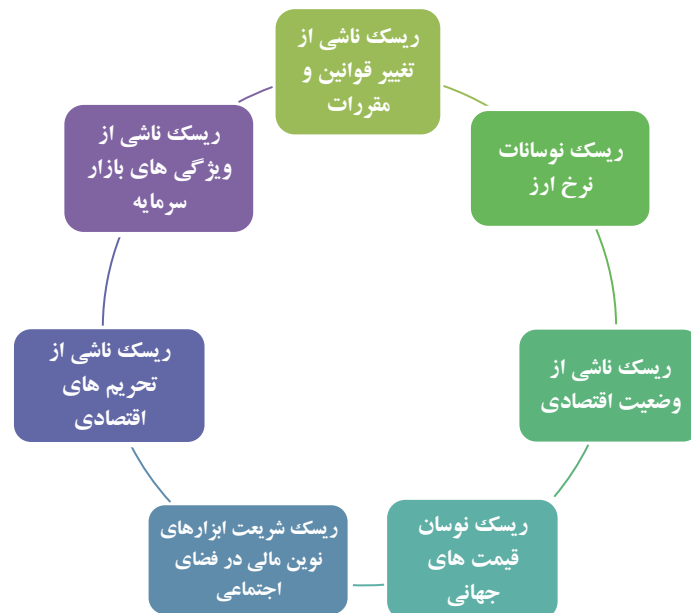

شکل ۱۵: مدل بلوغ مدیریت ریسک

۴- تدوین نظام‌نامه، منشور، اسناد ظرفیت، اشتها و تفرانس ریسک شرکت

۵- استقرار سیستم مدیریت ریسک و پایش مستمر ریسک‌های شرکت از طریق این سیستم؛

در شکل زیر به برخی از اهم ریسک‌هایی که شرکت بورس کالای ایران با آن‌ها مواجه است اشاره شده است.

شکل ۱۶: ریسک‌های محیط کلان بورس کالای ایران

آمار معاملات بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال‌های گذشته

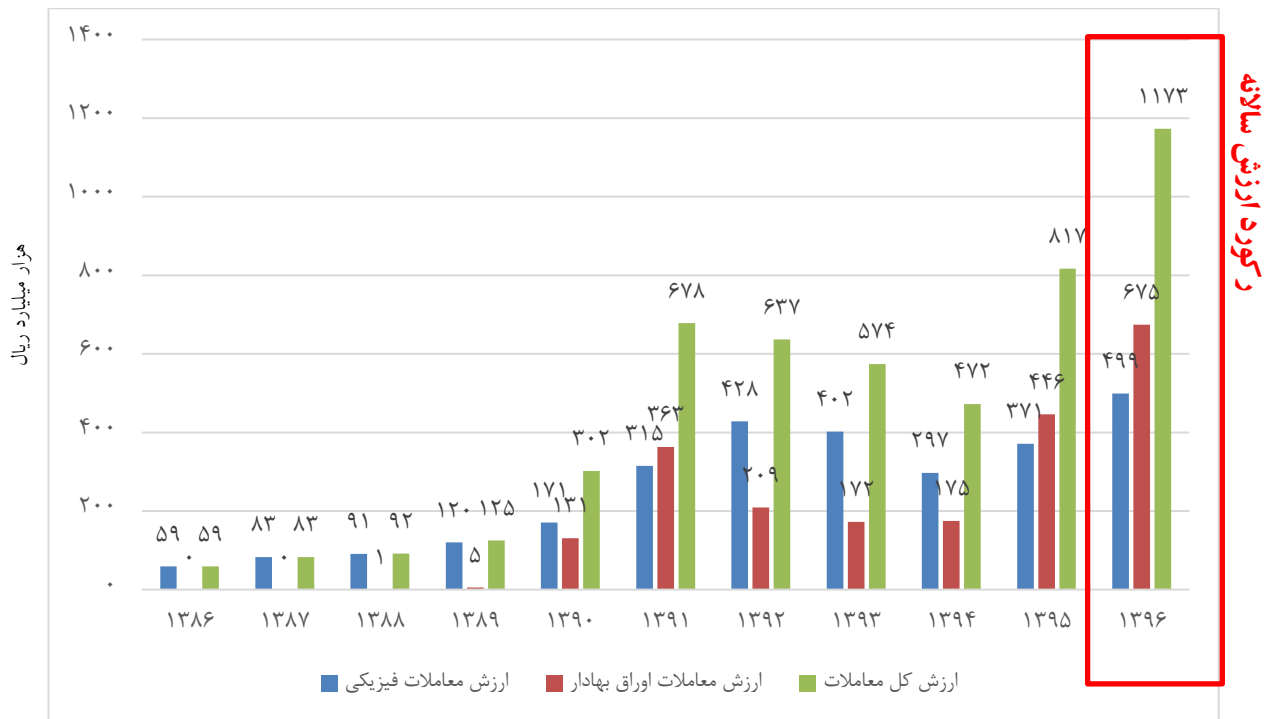
در این بخش آمار کلی معاملات طی سال ۱۳۹۶ به اختصار آمده است. بدین منظور بررسی معاملات هریک از گروه‌های کالایی قابل عرضه در بورس کالای ایران شامل محصولات صنعتی و معدنی، پتروشیمی، فرآورده‌های نفتی و محصولات کشاورزی و همچنین معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا صورت گرفته است.

گزیده آمار معاملات

با در نظر گرفتن مجموع بازار فیزیکی، بازار مشتقه و بازار مالی، در سال ۱۳۹۶ ارزش معاملات بورس کالای ایران به ۱۱۷۳ هزار میلیارد ریال رسید که این امر رکورد جدیدی در تاریخ معاملات بورس کالای ایران می‌باشد.

جدول ۱۵: گزیده اطلاعات معاملاتی شرکت

تغییرات		سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		آمار معاملات
ارزش	مقدار	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	
۳۱٪	-۷٪	۲۰۴,۳۷۶	۸,۷۶۰	۱۵۵,۹۶۳	۹,۳۹۳	محصولات صنعتی و معدنی
۱۸٪	۱۸٪	۳۳,۰۹۱	۲,۹۶۲	۲۸,۱۱۳	۲,۵۱۰	محصولات کشاورزی
۳۳٪	۱۱٪	۱۵۱,۳۸۰	۳,۹۴۰	۱۱۴,۱۱۸	۳,۵۶۱	محصولات پتروشیمی
۴۹٪	۹٪	۱۰۴,۹۶۸	۱۰,۸۲۱	۷۰,۴۹۸	۹,۸۹۶	محصولات فرآورده‌های نفتی
۱۹۵٪	۴۸٪	۴,۳۷۸	۱۷۰	۱,۴۸۳	۱۱۵	بازار فرعی
-۲۷٪	-۳۹٪	۶۰۸	۳۷۶	۸۳۲	۶۲۰	طلا (حجم برحسب کیلوگرم)
۳۴٪	۵٪	۴۹۸,۸۰۰	۲۶,۶۵۴	۳۷۱,۰۰۷	۲۵,۴۷۵	جمع بازار فیزیکی
۶۹٪	۳۳٪	۶۵۷,۹۸۷	۴,۲۴۷	۳۹۰,۲۴۱	۳,۲۰۲	قراردادهای آتی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۴٪	-۳٪	۵۲۴	۴۲	۵۰۴	۴۳	قراردادهای اختیار معامله (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۶۹٪	۳۲٪	۶۵۸,۵۱۱	۴,۲۸۹	۳۹۰,۷۴۵	۳,۲۴۵	جمع قراردادهای مشتقه (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
-۸۱٪	-۹۱٪	۱۰,۰۴۶	۲۵,۴۳۵	۵۲,۰۲۲	۲۹۵,۴۸۱	سلف موازی استاندارد (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۴۶٪	۱۰٪	۵,۰۰۲	۴۹۹,۵۹۳	۳,۴۳۷	۴۵۳,۵۱۴	گواهی سپرده کالایی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
-	-	۱,۰۰۶	۹۶,۵۲۸	۰	۰	صندوق سرمایه‌گذاری (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
-۷۱٪	-۱۷٪	۱۶,۰۵۴	۶۲۱,۵۵۶	۵۵,۴۵۹	۷۴۸,۹۹۶	جمع بازار مالی
۴۴٪	-	۱,۱۷۳,۳۶۵	-	۸۱۷,۲۱۱	-	جمع کل معاملات شرکت بورس کالای ایران

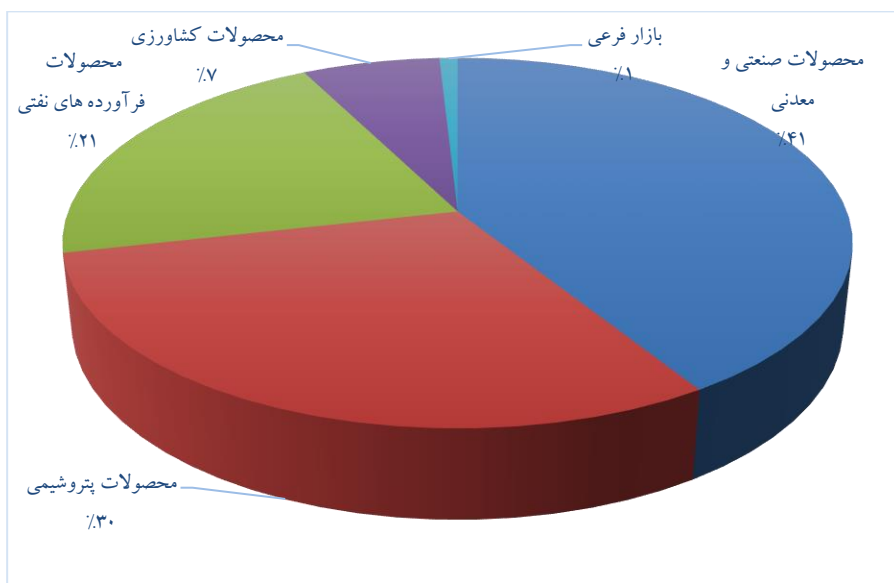
شکل ۱۷: ارزش معاملات بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس (هزار میلیارد ریال)

بازار فیزیکی

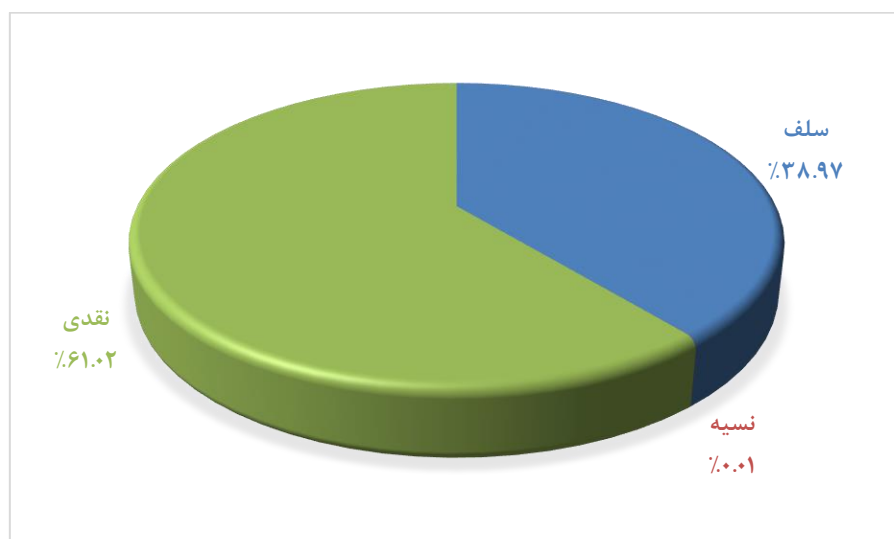
در معاملات بازار فیزیکی مطابق جدول ذیل در همه گروه‌ها به جز گروه صنعتی و معدنی، حجم معاملات افزایش داشته و ارزش معاملات نیز در همه گروه‌ها با رشد همراه بوده است.

جدول ۱۶: آمار معاملات در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		نوع قرارداد	گروه اصلی کالا
ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)		
۱۵۳,۲۱۴	۶,۷۸۰	۱۱۶,۲۳۶	۶,۸۷۲	سلف	محصولات صنعتی و معدنی
۲۷	۲	۴۶۱	۶	نسبه	
۵۱,۷۴۲	۱,۹۷۸	۴۰,۱۰۰	۲,۵۱۵	نقدی	
۲۰۴,۹۸۴	۸,۷۶۰	۱۵۶,۷۹۷	۹,۳۹۳	جمع	
۳۹,۰۲۴	۹۰۷	۳۲,۲۵۲	۹۶۸	سلف	محصولات پتروشیمی
۱۱۲,۳۵۶	۳,۰۳۴	۸۱,۸۶۶	۲,۵۹۳	نقدی	
۱۵۱,۳۸۰	۳,۹۴۰	۱۱۴,۱۱۸	۳,۵۶۱	جمع	
۲۱	۲	۲۴	۳	سلف	محصولات فراآورده‌های نفتی
۱۹	۲	۴۱	۶	نسبه	
۱۰۴,۹۲۷	۱۰,۸۱۷	۷۰,۴۳۳	۹,۸۸۷	نقدی	
۱۰۴,۹۶۸	۱۰,۸۲۱	۷۰,۴۹۸	۹,۸۹۶	جمع	
۶۷۴	۱۸	۷,۴۸۱	۲۸۷	سلف	محصولات کشاورزی
۰	۰	۱۰۶	۷	نسبه	
۳۲,۴۱۷	۲,۹۴۴	۲۰,۵۲۶	۲,۲۱۶	نقدی	
۳۳,۰۹۰	۲,۹۶۲	۲۸,۱۱۳	۲,۵۱۰	جمع	
۱,۴۴۶	۹۳	۵۶۲	۸۷	سلف	بازار فرعی
۲,۹۳۱	۷۷	۹۲۱	۲۸	نقدی	
۴,۳۷۸	۱۷۰	۱,۴۸۳	۱۱۵	جمع	
۱۹۴,۳۷۹	۷,۸۰۰	۱۵۶,۵۵۴	۸,۲۱۷	سلف	کل معاملات
۴۷	۴	۶۰۸	۲۰	نسبه	
۳۰۴,۳۷۴	۱۸,۸۵۰	۲۱۳,۸۴۵	۱۷,۲۳۸	نقدی	
۴۹۸,۸۰۰	۲۶,۶۵۴	۳۷۱,۰۰۷	۲۵,۴۷۵	جمع کل	

شکل ۱۸: سهم هر گروه کالایی از کل معاملات کالای فیزیکی (از نظر ارزش)

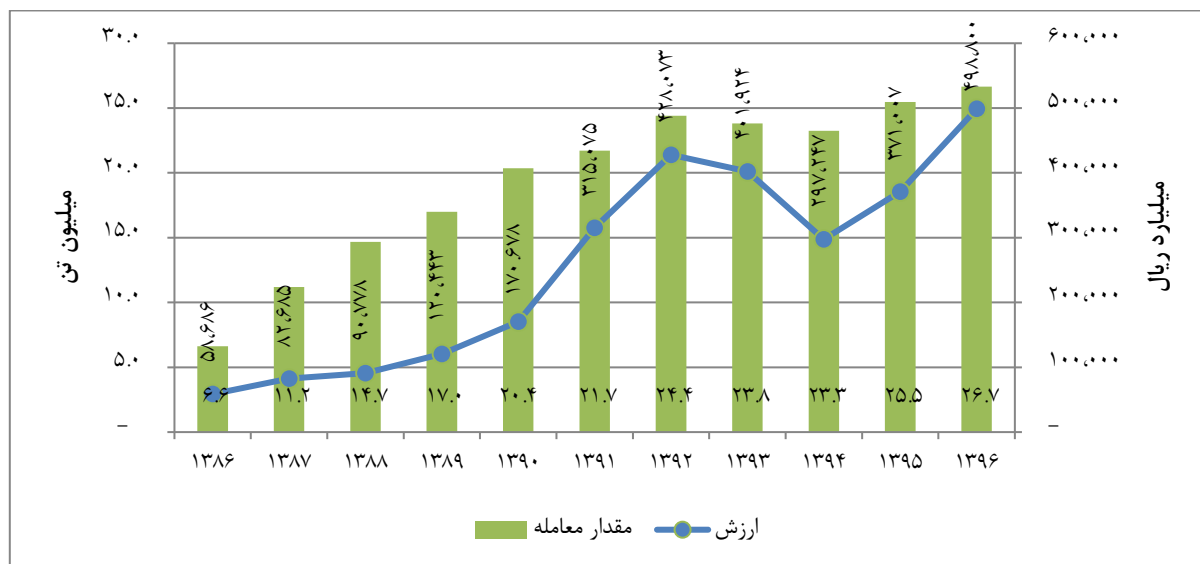

شکل ۱۹: سهم انواع قراردادها از ارزش کل معاملات کالای فیزیکی

در سال ۱۳۹۶ شاهد تغییر بسیاری از رکوردهای سالانه حجم و ارزش معاملات بودیم، حجم معاملات بورس کالای ایران در بازار فیزیکی به بیش از ۲۶/۷ میلیون تن به ارزش ۴۹۹ هزار میلیارد ریال رسید که در هر دو قسمت حجم و ارزش معاملات رکورد معاملات سالانه بازار فیزیکی شکسته شد.

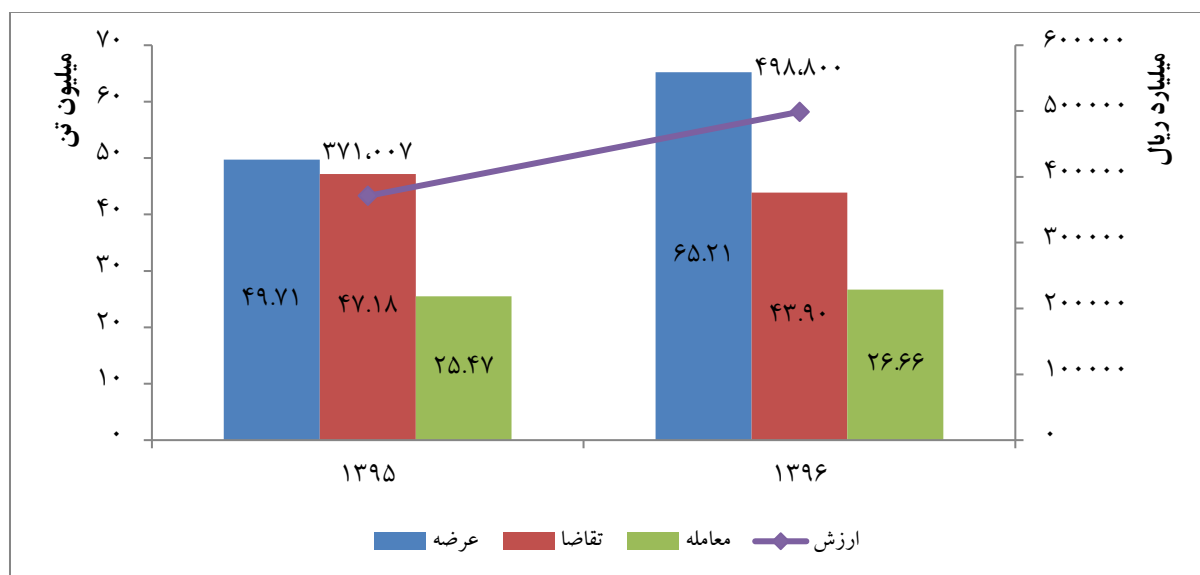
راهاندازی معاملات قراردادهای کشف پرمیموم، آزادسازی نرخ ارز و کیوم باتوم، انجام صادرات میلگرد به عراق، اجرای گواهی سپرده محصولات پتروشیمی، کنترل بازار قیر و فرآورده‌های نفتی، فراهم نمودن شرایط خرید مشتریان حقیقی در بازار محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی، اجرای معاملات خرید توافقی زعفران، راهاندازی معاملات صندوق طلا، پذیرش آهن اسفنجی و گندله جهت عرضه در بورس کالای ایران به منظور تکمیل زنجیره عرضه

محصولات فولادی، توسعه معاملات رینگ کشاورزی با تمرکز بر معاملات گندم، جوجه یک‌روزه، زعفران ازجمله اقداماتی بوده است که در سال ۱۳۹۶ در افزایش حجم و ارزش معاملات بورس کالای ایران مؤثر بوده است.

شکل ۲۰: حجم و ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس

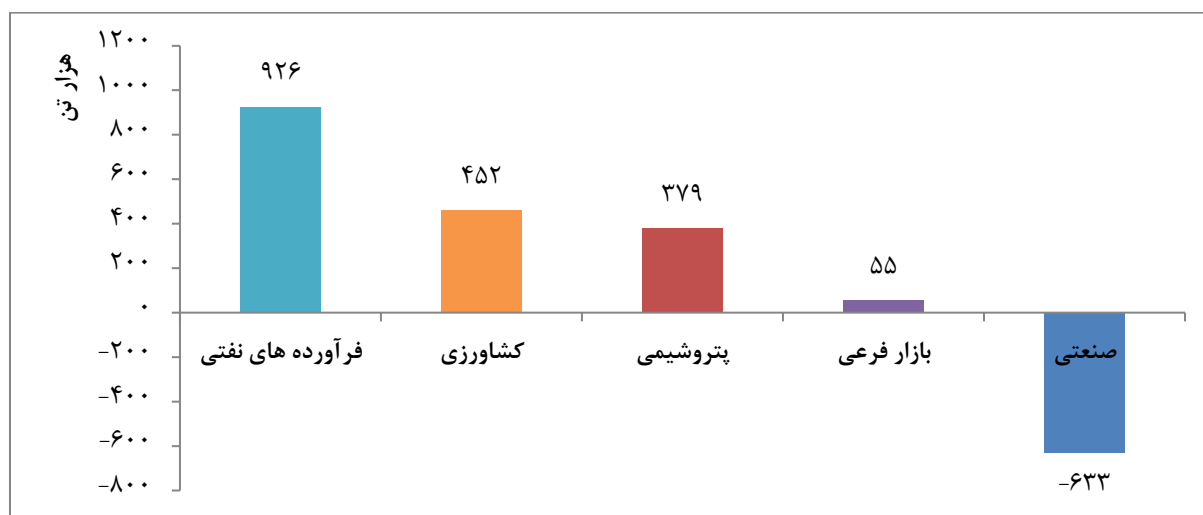
در سال ۱۳۹۶ در مجموع ۶۵/۲ میلیون تن انواع محصولات در بازار فیزیکی بورس کالای ایران عرضه گردید که از این میزان ۲۶/۶۶ میلیون تن به ارزش ۴۹۸,۸۰۰ میلیارد ریال مورد معامله قرار گرفت.

شکل ۲۱: مقایسه وضعیت معاملات بازار فیزیکی در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵

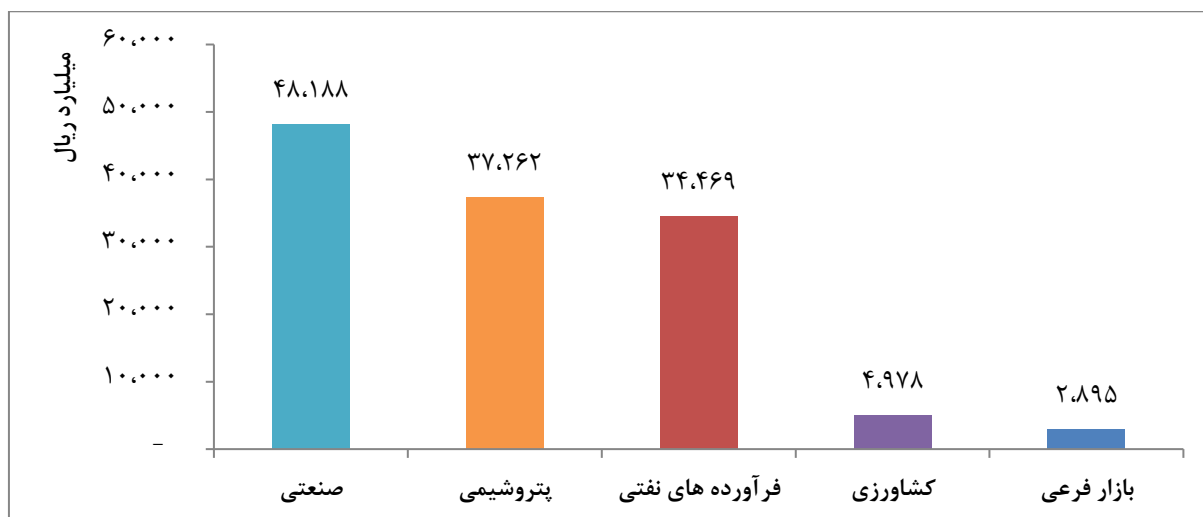
حجم و ارزش معاملات در بازار فیزیکی در سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال قبل به ترتیب از رشد ۵ و ۳۴ درصدی برخوردار بوده است.

میزان تغییرات حجم معاملات به تفکیک گروه‌ها در نمودار ذیل آمده است. حجم معاملات در گروه فرآورده‌های نفتی در حدود ۹۲۶ هزار تن افزایش داشته است پس از آن گروه محصولات کشاورزی و پتروشیمی به ترتیب با ۴۶۰ و ۳۷۹ هزار تن افزایش بالاترین رشد حجم را دارا بوده‌اند.

شکل ۲۲: تغییرات حجم معاملات طی سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ به تفکیک گروه

همچنین مطابق با نمودار بالاترین میزان افزایش ارزش معاملات طی سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال قبل به گروه محصولات صنعتی اختصاص داشته و طی دوره مورد بررسی ارزش معاملات در این گروه به میزان ۴۸،۱۸۸ میلیارد ریال افزایش داشته است.

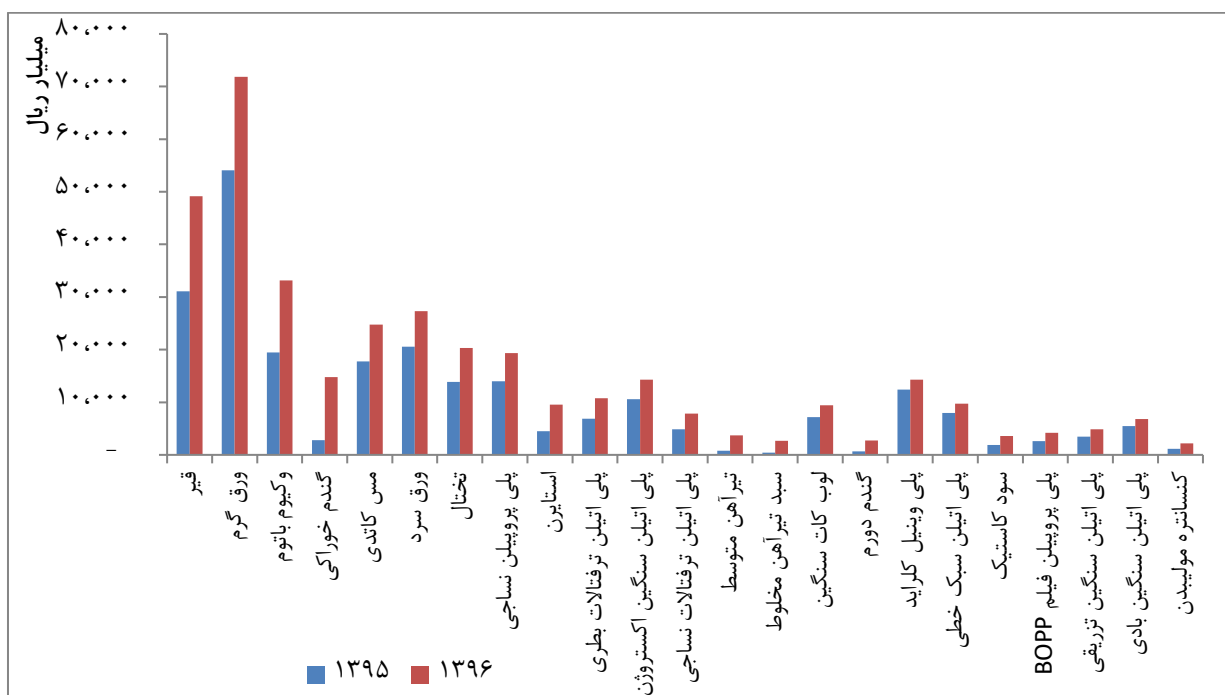

شکل ۲۳: تغییرات ارزش معاملات طی سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ به تفکیک گروه

در سال ۱۳۹۶ بیشترین افزایش حجم معاملات مربوط به محصولات گندم خوراکی، قیر، وکیوم باتوم، گندم دورم و تختال بوده است. محصولات قیر، ورق گرم، وکیوم باتوم، گندم خوراکی نیز از بالاترین میزان رشد ارزش معاملات برخوردار بوده اند.

شکل ۲۴: محصولات دارای بالاترین افزایش حجم معامله در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵

شکل ۲۵: محصولات دارای بالاترین افزایش ارزش معامله در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵

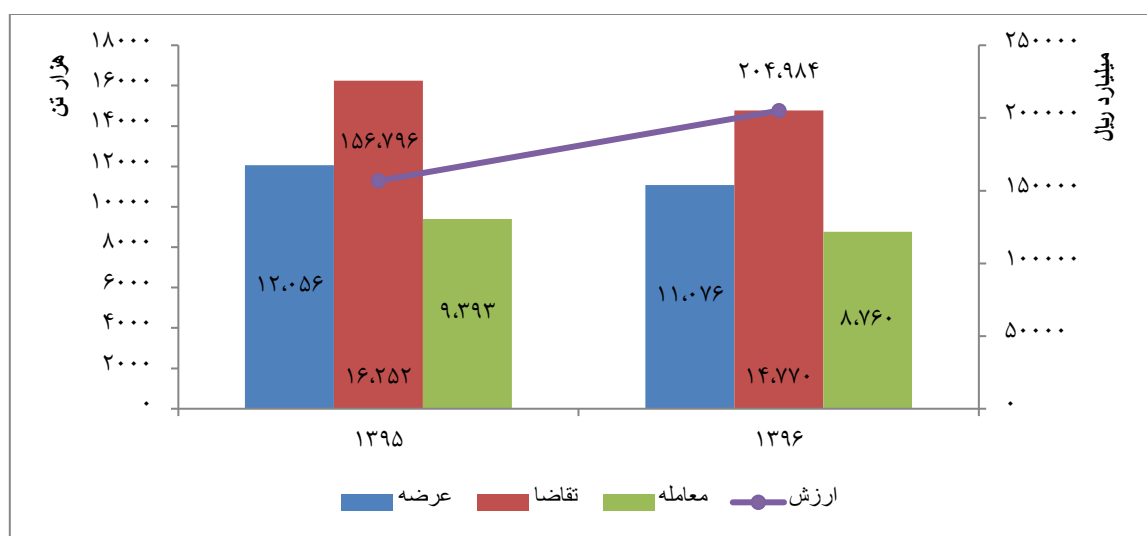
محصولات صنعتی و معدنی

در سال ۱۳۹۶ ارزش کل معاملات محصولات صنعتی و معدنی حدود ۲۰۴ هزار میلیارد ریال بوده است، که نسبت به سال گذشته حدود ۳۱ درصد رشد داشته است.

جدول ۱۷: آمار معاملات محصولات صنعتی و معدنی در بازار کالای فیزیکی

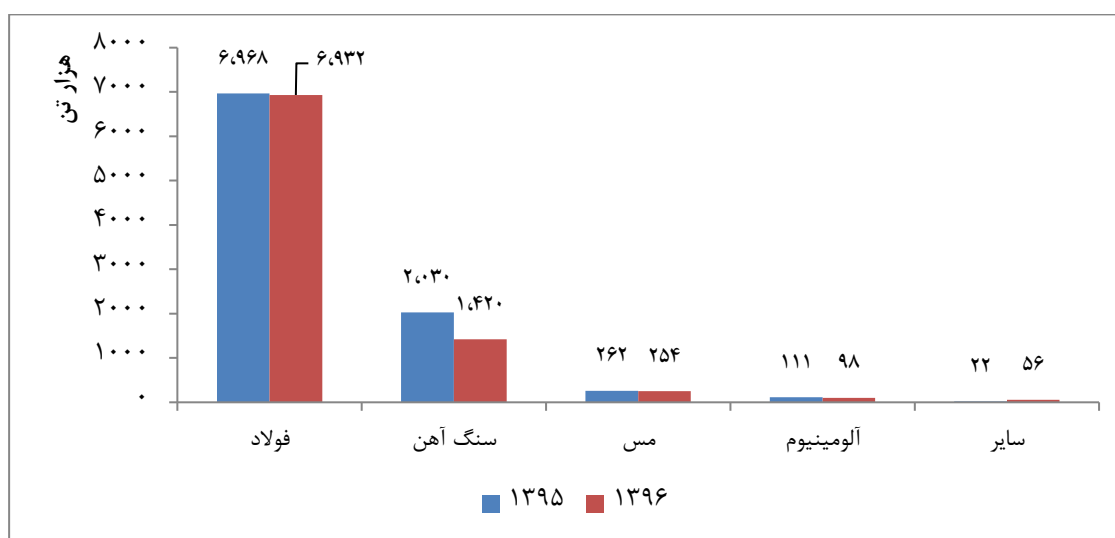
نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
آلومینیوم	سلف	۸	۵۴۱	۰	۰
	نسبه	۶	۴۶۱	۰	۰
	نقدی	۹۸	۶,۷۳۵	۹۸	۹,۱۳۰
	جمع	۱۱۱	۷,۷۳۷	۹۸	۹,۱۳۰
روی	نقدی	۱	۱۲۴	۰/۹۴۰	۱۲۰
فولاد	سلف	۶,۸۶۴	۱۱۵,۶۹۵	۶,۷۷۶	۱۵۳,۱۶۱
	نسبه	۰	۰	۲	۲۸
	نقدی	۱۰۴	۱,۵۲۵	۱۵۵	۳,۲۵۷
	جمع	۶,۹۶۸	۱۱۷,۲۲۰	۶,۹۳۲	۱۵۶,۴۴۶
مس	نقدی	۲۶۲	۲۷,۱۱۳	۲۵۴	۳۳,۱۷۱
کنسانتره	نقدی	۰/۱۲۶	۴۶۵	۰/۲۹۷	۱,۴۰۶
کنسانتره مولیبدن	نقدی	۶	۱,۱۴۷	۷	۲,۱۵۶
کک	نقدی	۹	۵۱	۱۴	۸۳
سنگ آهن	نقدی	۲,۰۳۰	۲,۱۰۲	۱,۴۱۹	۱,۴۳۸
آهن اسفنجی	سلف	۰	۰	۵	۵۳
	نقدی	۰	۰	۲/۵	۲۵
	جمع	۰	۰	۷/۵	۷۸
خودرو	نقدی	۰	۰	-	۳۱۷
سیمان	نقدی	۶	۶	۲۷	۳۳
کل بازار	سلف	۶,۸۷۲	۱۱۶,۲۳۵	۶,۷۸۱	۱۵۳,۲۱۴
	نسبه	۶	۴۶۱	۲	۲۸
	نقدی	۲,۵۱۵	۳۹,۲۶۷	۱,۹۷۸	۵۱,۱۳۴
	جمع کل	۹,۳۹۳	۱۵۵,۹۶۳	۸,۷۶۰	۲۰۴,۳۷۶
طلا (حجم بر حسب کیلوگرم)	نقدی	۶۲۰	۸۳۲	۳۷۶	۶۰۸

نمودار زیر مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش معاملات محصولات صنعتی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ را نشان می‌دهد.

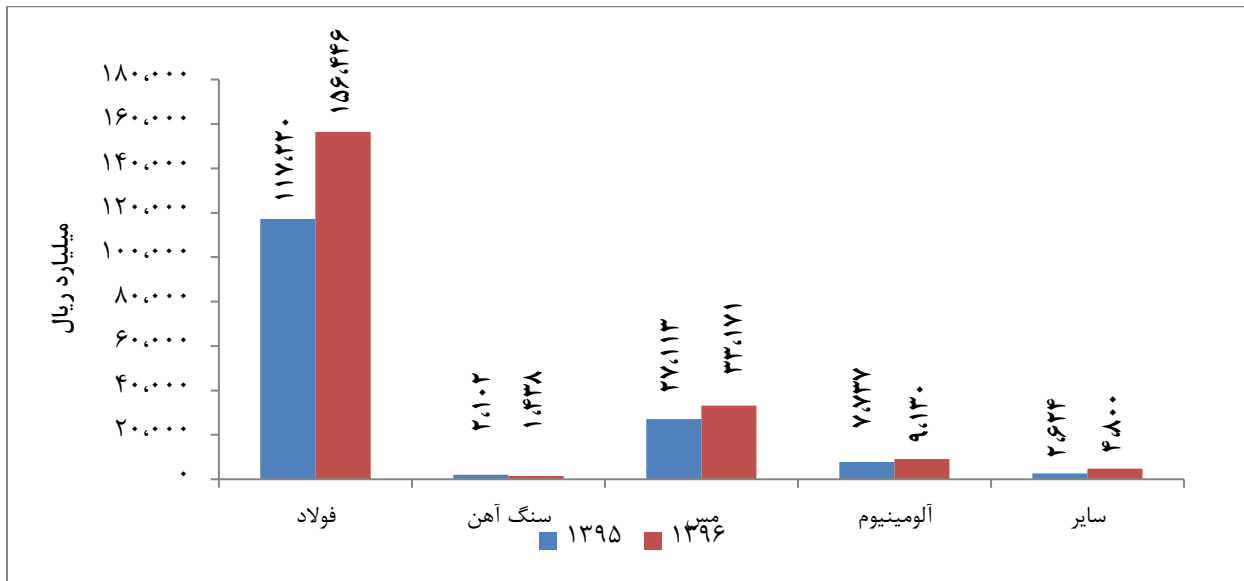

شکل ۲۶: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش محصولات صنعتی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵

با توجه به نمودار بالا، حجم عرضه، تقاضا و معامله به ترتیب کاهش ۸، ۹، و ۷ درصدی داشته است، لکن ارزش معاملات به دلیل رشد قیمت‌های جهانی و نرخ ارز ۳۱ درصد افزایش داشته است. حجم معاملات زیرگروه فولاد که ۷۹ درصد از سهم حجم معامله و ۷۶ درصد از ارزش معاملات در سال ۱۳۹۶ را به خود اختصاص می‌دهد، در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵، یک درصد کاهش و ارزش آن ۳۳ درصد رشد داشته است. ارزش معاملات زیرگروه سنگ‌آهن در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ کاهش ۳۲ درصدی داشته است.

شکل ۲۷: مقایسه‌ی تغییرات حجم معامله محصولات صنعتی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵

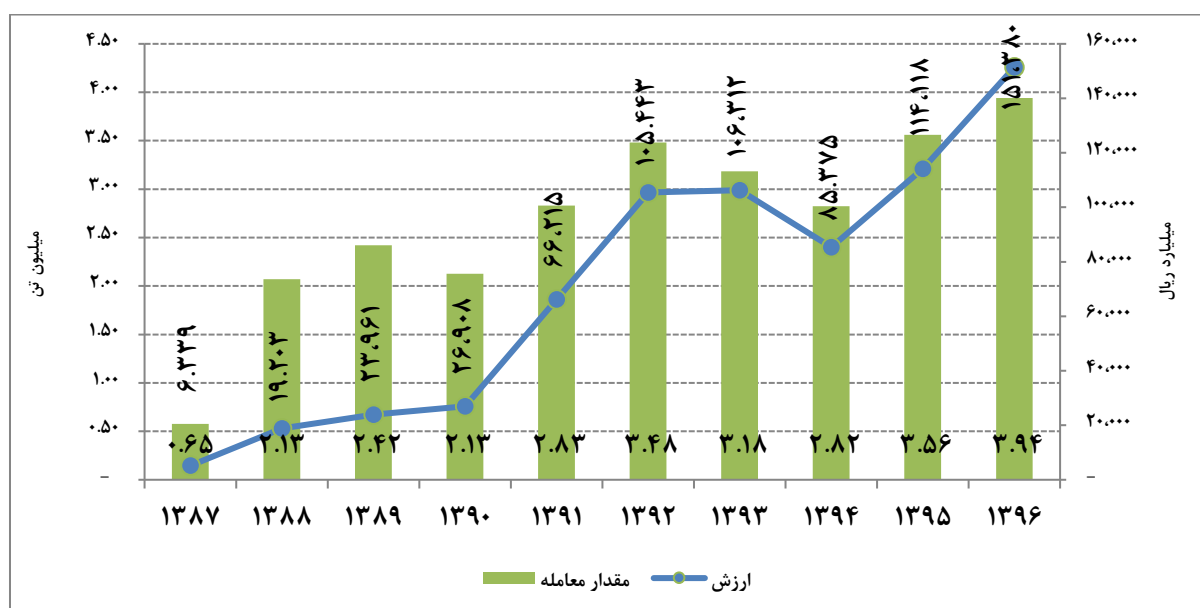
شکل ۲۸: مقایسه‌ی تغییرات ارزش معامله محصولات صنعتی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

محصولات پتروشیمی

جدول ۱۸: آمار معاملات محصولات پتروشیمی در بازار کالای فیزیکی

نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
شیمیایی	سلف	۲۶۷	۸.۶۲۰	۱۴۶	۵.۸۳۹
	نقدی	۶۹۵	۸.۹۹۶	۹۶۶	۲۲.۰۲۴
جمع		۹۶۲	۱۷.۶۱۶	۱.۱۱۲	۲۷.۸۶۳
پلیمر	سلف	۷۰۰	۲۳.۶۱۱	۷۶۱	۳۳.۱۷۹
	نقدی	۱.۸۹۸	۷۲.۸۶۴	۲.۰۶۷	۹۰.۳۲۹
جمع		۲.۵۹۸	۹۶.۴۷۵	۲.۸۲۸	۱۲۳.۵۰۸
گازها و خوراکها	سلف	۱	۲۱	۰/۳۹۰	۶
	نقدی	۰/۴۲۰	۶	۰/۱۸۰	۳
جمع		۲	۲۷	۰/۵۷۰	۸
جمع پتروشیمی	سلف	۹۶۸	۳۲.۲۵۲	۹۰۷	۳۹.۰۲۴
	نقدی	۲.۵۹۳	۸۱.۸۶۶	۳.۰۳۴	۱۱۲.۳۵۶
	جمع کل	۳.۵۶۱	۱۱۴.۱۱۸	۳.۹۴۰	۱۵۱.۳۸۰

در حوزه محصولات پتروشیمی ۳/۹۴ میلیون تن محصول به ارزش بیش از ۱۵۱ هزار میلیارد ریال مورد معامله قرار گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۵ شاهد رشد ۱۱ درصدی در حجم و ۳۳ درصدی در ارزش معاملات این بخش بوده‌ایم.

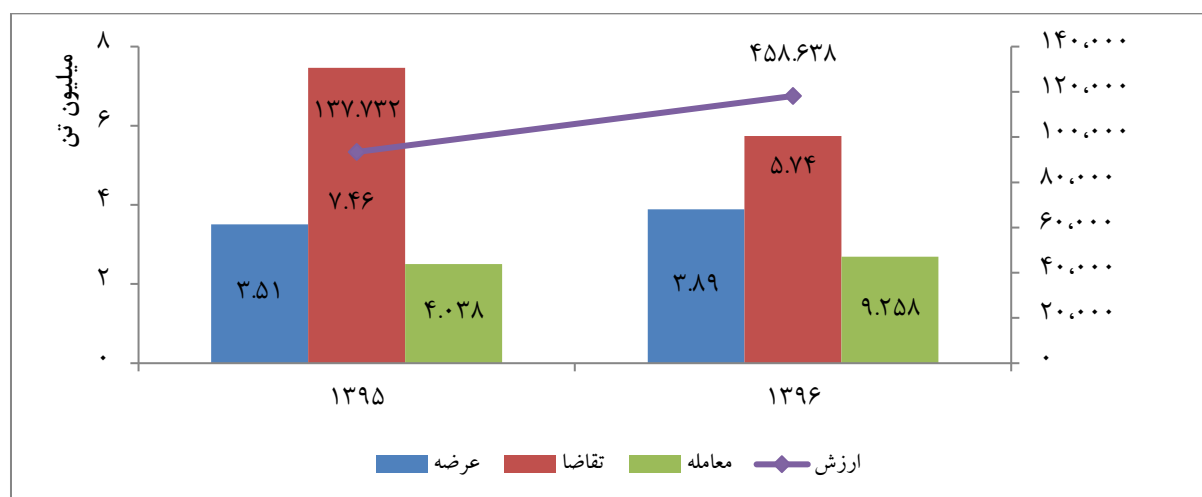

شکل ۲۹: روند حجم و ارزش معاملات محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس

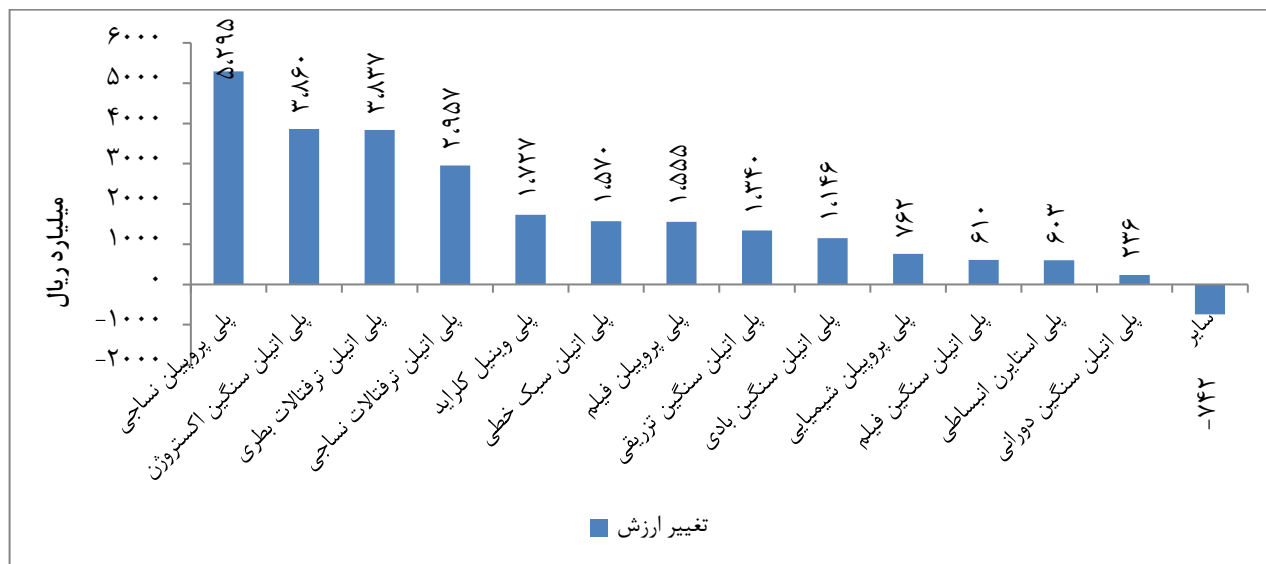
شکل ۳۰: مقایسه وضعیت معاملات محصولات پتروشیمی در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

از مهم‌ترین دلایل رشد حجم و ارزش معاملات طی سال ۱۳۹۶، روند صعودی نرخ دلار به همراه تقویت هم‌زمان قیمت‌های جهانی و در کنار آن افزایش فروش مجتمع‌های پتروشیمی از طریق بورس کالای ایران می‌باشد. تعیین حداقل عرضه محصولات پتروشیمیایی به صورت فصلی از سوی شرکت ملی صنایع پتروشیمی و پایش و نظارت مداوم عرضه‌ها از سوی بورس سبب شده فروش محصولات پتروشیمی در خارج از بورس کمتر شده و عرضه داخلی مجتمع‌های پتروشیمی عمدتاً در بورس متمرکز گردد. در گروه محصولات پلیمری حجم معاملات از ۲/۶ میلیون تن در سال ۱۳۹۵ با ۹ درصد رشد حجم به رقم ۲/۸ میلیون تن رسیده است، همچنین ارزش معاملات طی این دوره متأثر از رشد قیمت‌ها از رشد بالاتر ۲۸ درصدی برخوردار بوده است.

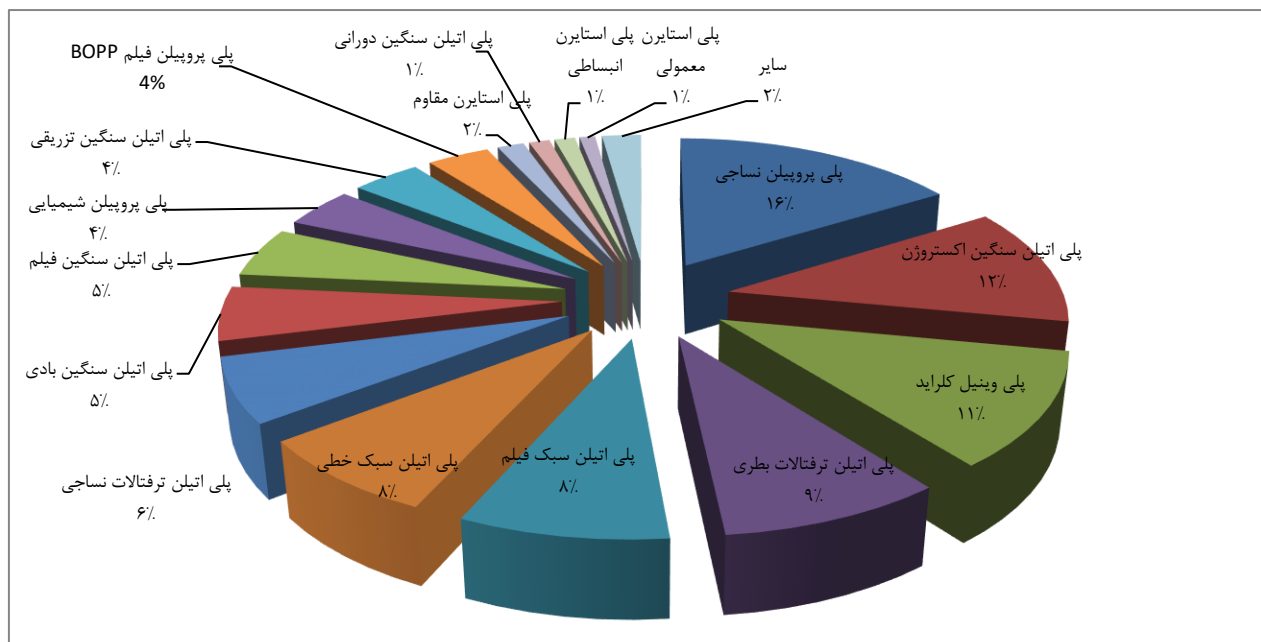
شکل ۳۱: مقایسه وضعیت معاملات محصولات پلیمری در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

مطابق نمودار زیر بالاترین رشد ارزش در محصولات پلیمری در گروه پلی پروپیلن نساجی، پلی اتیلن سنگین اکستروژن و پلی اتیلن ترفتالات بطری رقم خورده است.

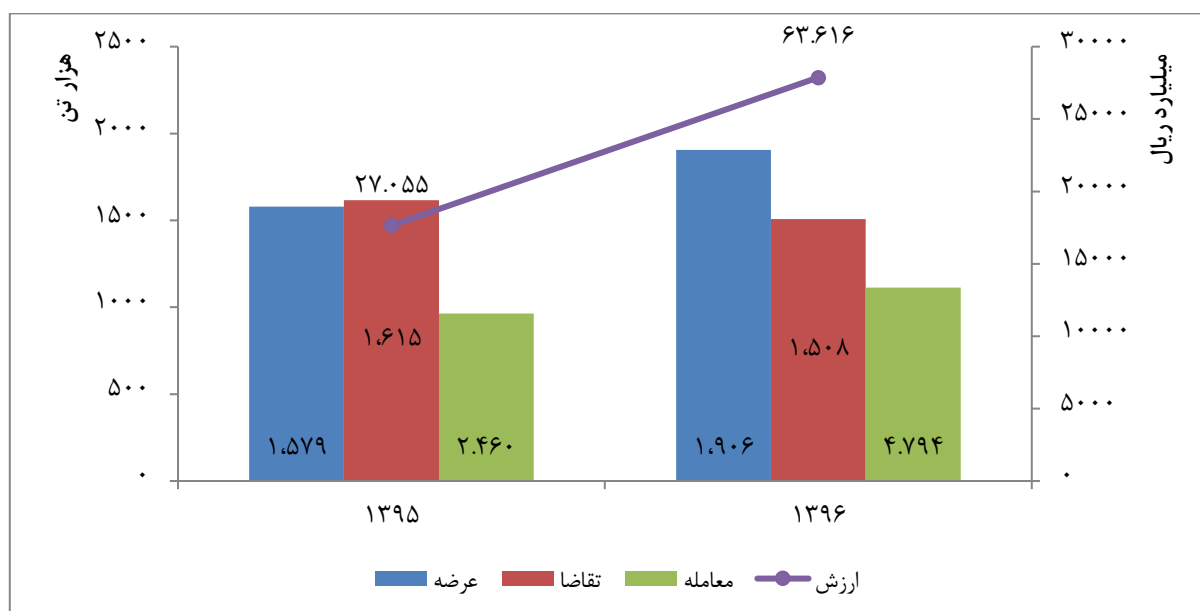
شکل ۳۲: تغییرات ارزش محصولات پلیمری در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵

همچنین طی سال ۱۳۹۶ در گروه محصولات پلیمری، پلی پروپیلن نساجی، پلی اتیلن سنگین اکستروژن، پلی وینیل کلراید و پلی اتیلن ترفتالات بطری بالاترین سهم از ارزش معاملات پلیمری را دارا بوده‌اند. محصولات فوق در حدود ۴۸ درصد از ارزش معاملات پلیمری را به خود اختصاص داده‌اند.

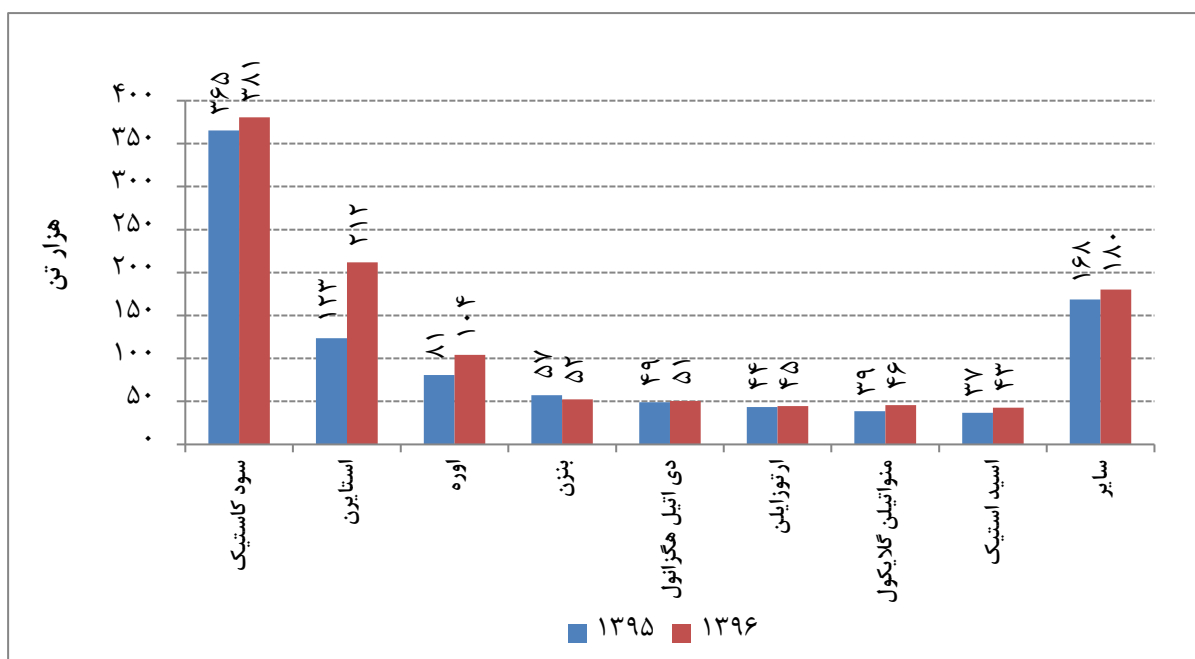
شکل ۳۳: سهم محصولات از ارزش معاملات پلیمری در سال ۱۳۹۶

در گروه محصولات شیمیایی حجم عرضه، معامله و ارزش معامله به ترتیب ۲۱، ۱۵ و ۵۸ درصد افزایش داشته است.

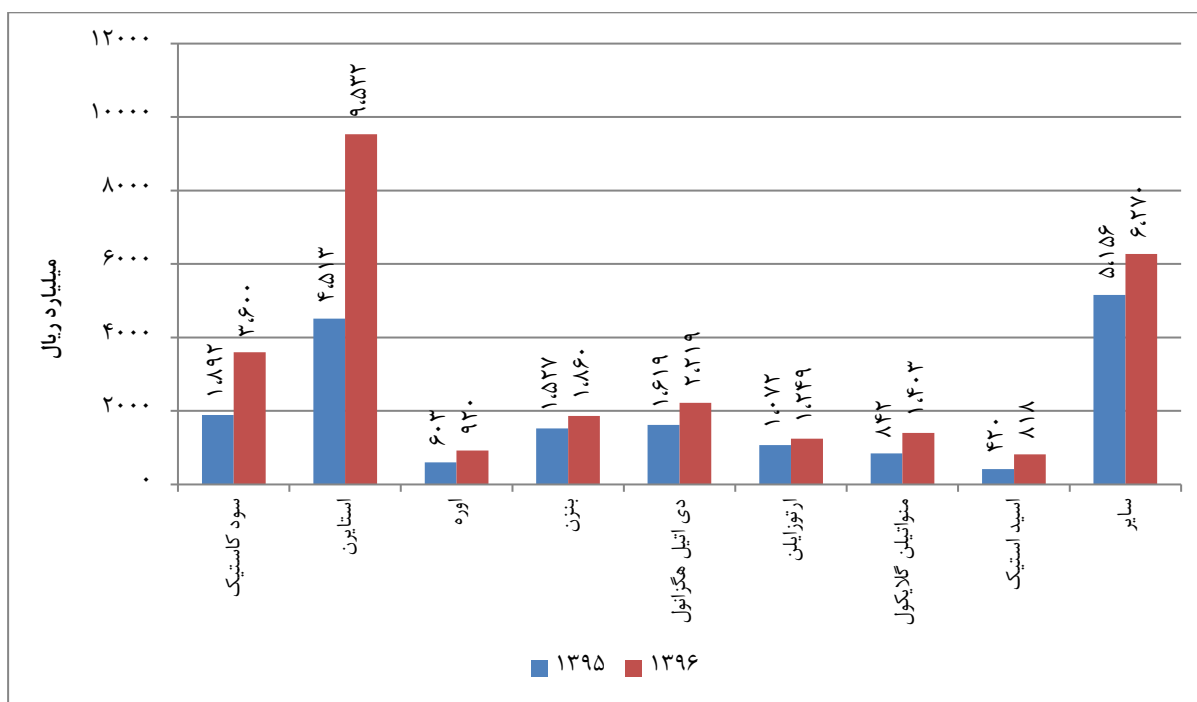

شکل ۳۴: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش محصولات شیمیایی در سال ۱۳۹۶ و مدت مشابه سال قبل

محصولات سود کاستیک، استایرن منومر و اوره بیشترین میزان رشد حجم و ارزش را در گروه محصولات شیمیایی دارا بوده‌اند.

شکل ۳۵: تغییرات حجم معامله محصولات شیمیایی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵

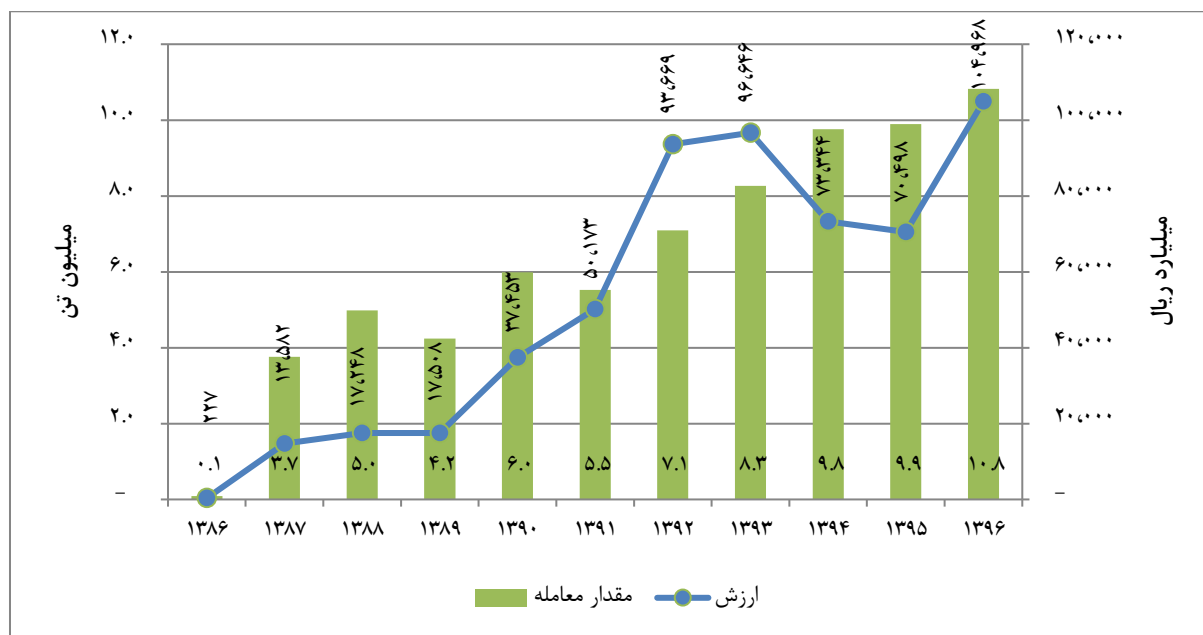
شکل ۳۶: تغییرات ارزش معامله محصولات شیمیایی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

فرآورده‌های نفتی

جدول ۱۹: آمار معاملات فرآورده‌های نفتی در بازار کالای فیزیکی

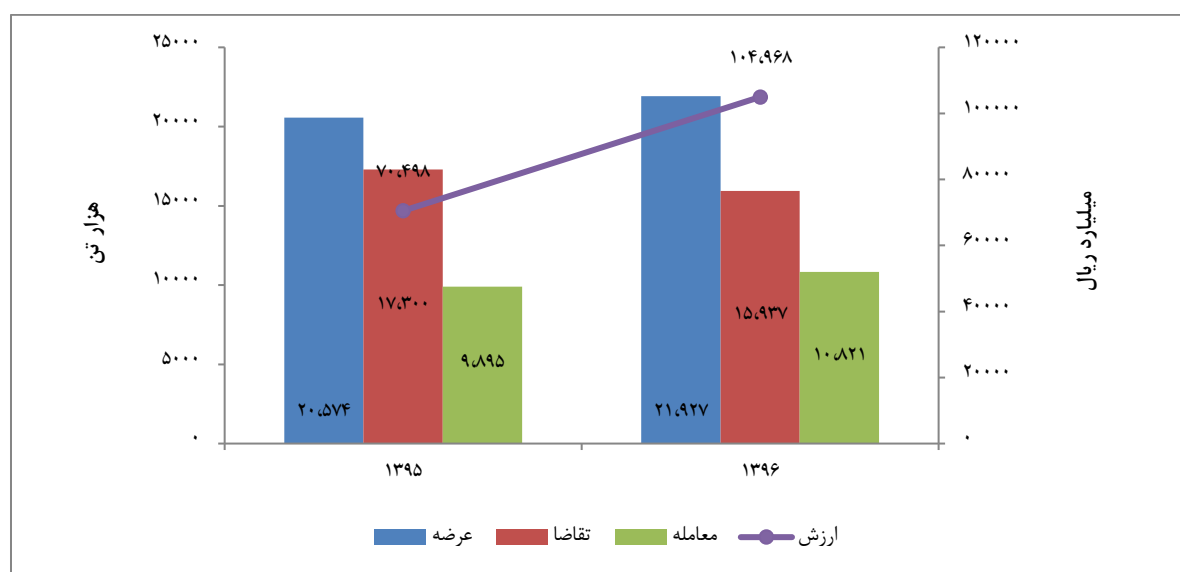
نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
روغن	نقدی	۰	۰	۴۳	۱,۰۴۱
قیر	نسبه	۶	۴۱	۲	۱۹
	نقدی	۵,۲۲۲	۴۰,۵۰۴	۵,۴۹۴	۵۶,۴۲۳
	جمع	۵,۲۲۸	۴۰,۵۴۵	۵,۴۹۶	۵۶,۴۴۲
وکیوم باتوم	سلف	۰	۰	۲	۲۱
	نقدی	۳,۲۱۹	۱۹,۴۹۳	۳,۸۳۵	۳۳,۱۴۴
	جمع	۳,۲۱۹	۱۹,۴۹۳	۳,۸۳۷	۳۳,۱۶۵
گوگرد	نقدی	۳۵۱	۶۶۰	۳۸۹	۱,۱۸۴
لوب کات	سلف	۳	۲۴	-	-
	نقدی	۱,۰۲۱	۹,۰۰۳	۹۸۱	۱۲,۱۰۷
	جمع	۱,۰۲۴	۹,۰۲۷	۹۸۱	۱۲,۱۰۷
سلاپس واکس	نقدی	۲۹	۲۲۵	۲۴	۲۶۰
عایق رطوبتی	نقدی	۴۴	۵۴۷	۵۱	۷۶۸
جمع فرآورده‌های نفتی	سلف	۳	۲۴	۲	۲۱
	نسبه	۶	۴۱	۲	۱۹
	نقدی	۹,۸۸۶	۷۰,۴۳۳	۱۰,۸۱۷	۱۰۴,۹۲۷
	جمع کل	۹,۸۹۵	۷۰,۴۹۸	۱۰,۸۲۱	۱۰۴,۹۶۸

در حوزه محصولات فرآورده‌های نفتی با توجه به اقدامات انجام شده و هماهنگی با ستاد تنظیم بازار در خصوص آزادسازی نرخ ارز وکیوم باتوم، حجم و ارزش معاملات این بخش افزایش داشت و ۱۰/۸ میلیون تن محصول به ارزش بیش از ۱۰۵ هزار میلیارد ریال مورد معامله قرار گرفت.

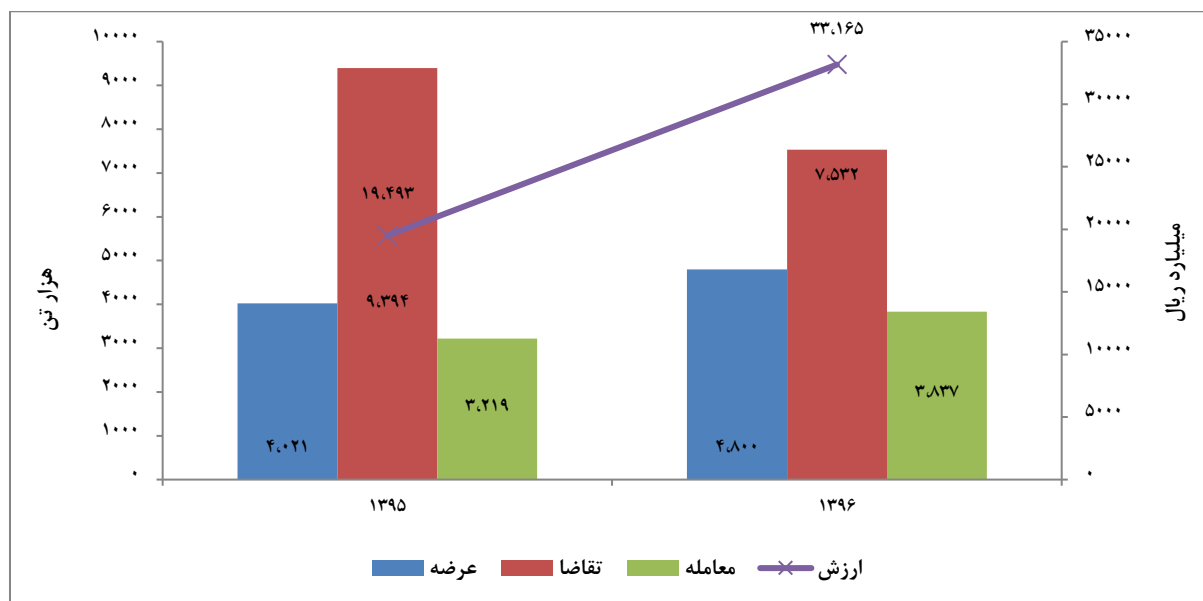
شکل ۳۷: روند حجم و ارزش معاملات محصولات فرآورده‌های نفتی در بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس

در نمودار زیر حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ نشان داده شده است.

شکل ۳۸: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵

حجم عرضه، معامله و ارزش معاملات فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۶ به ترتیب ۷، ۹، ۴۹ درصد نسبت به سال ۱۳۹۵ افزایش داشته است. همچنین حجم تقاضا با کاهش ۸ درصدی همراه بوده است. بیشترین تأثیر در افزایش حجم معامله در سال ۱۳۹۶، به ترتیب مربوط به رشد معاملات و کیوم باتوم از ۳/۲ به ۳/۸ میلیون تن و قیر از ۵/۲ به ۵/۵ میلیون تن بوده است.

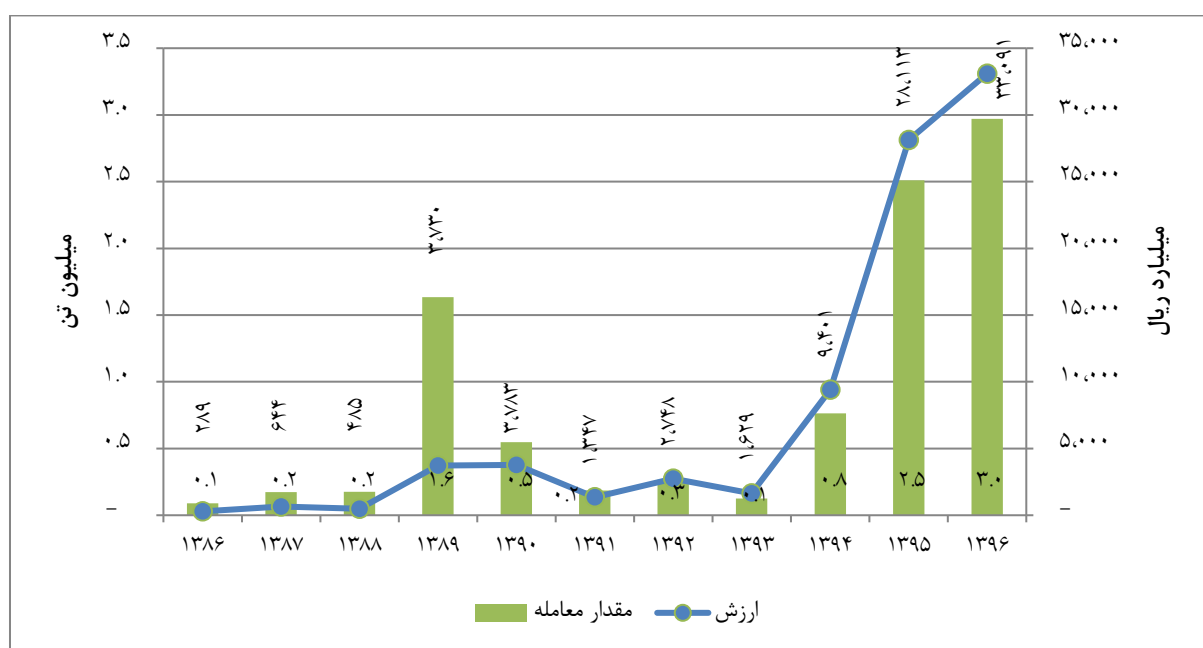
شکل ۳۹: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش وکیوم باتوم در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵

محصولات کشاورزی

جدول ۲۰: آمار معاملات محصولات کشاورزی در بازار کالای فیزیکی

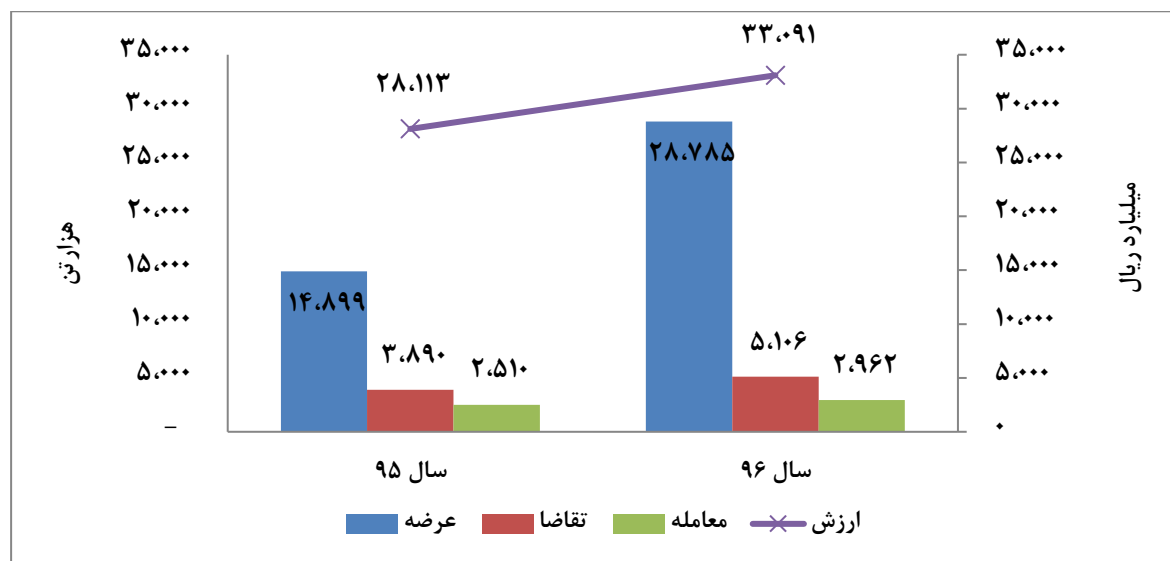
نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
جو	نسیه	۱	۹	-	-
	نقدی	۱,۲۴۶	۸,۷۳۵	۳۷۰	۳,۳۷۳
	جمع	۱,۲۴۷	۸,۷۴۴	۳۷۰	۳,۳۷۳
ذرت	نسیه	۲	۱۵	۰	۰
	سلف	۱۲	۱۰۳	۲	۱۲
	نقدی	۳۲۸	۲,۴۹۰	۲۰۵	۱,۷۹۳
	جمع	۳۴۲	۲,۶۰۸	۲۰۷	۱,۸۰۵
شکر	سلف	۲۶۰	۶,۴۰۶	۵	۱۲۹
	نسیه	۲	۴۶	-	-
	نقدی	۱۳۹	۳,۳۸۴	۲۹۲	۷,۲۶۲
	جمع	۴۰۱	۹,۸۳۶	۲۹۷	۷,۳۹۱
کنجاله‌ها	نسیه	۲	۳۶	-	-
	نقدی	۱۱	۱۶۶	۵	۷۱
	جمع	۱۳	۲۰۳	۵	۷۱
مرغ منجمد	سلف	۱۵	۹۵۷	۲	۱۸۱
	نقدی	۰/۴۴۰	۲۳	۱	۶۵
	جمع	۱۵	۹۸۰	۳	۲۴۶
زعفران	نقدی	۰/۰۰۰۰۱۲	۰/۶۷۹	۰/۰۰۰۱۲۵	۷
گندم	نقدی	۴۲۲	۳,۴۹۱	۲,۰۰۶	۱۷,۶۱۳
برنج	نقدی	۱۹	۶۶۷	۰/۰۵	۰/۳۲۵
دانه‌های روغنی	نقدی	۰/۰۵	۰/۷۵۵	-	-
عدس	نقدی	۰/۰۱۸	۰/۸۹۱	۰/۲۵۲	۱۲
روغن خام	سلف	۰/۴۲۵	۱۴	۹	۳۰۸
	نقدی	۵۰	۱,۵۵۷	۶۵	۲,۱۳۰
	جمع	۵۰	۱,۵۷۲	۷۴	۲,۴۳۸
پسته	نقدی	۰/۰۳	۹	-	-
تخم مرغ	نقدی	-	۱/۳۱۴	-	۰/۶۶۶
مرغ و جوجه	سلف	۰	۰	-	۴۴
	نقدی	۰	۰	-	۹۱
	جمع	۰	۰	-	۱۳۵
کل بازار	سلف	۲۸۷	۷,۴۸۱	۱۸	۶۷۴
	نسیه	۷	۱۰۶	-	-
	نقدی	۲,۲۱۶	۲۰,۵۲۶	۲,۹۴۴	۳۲,۴۱۷
	جمع کل	۲,۵۱۰	۲۸,۱۱۳	۲,۹۶۲	۳۳,۰۹۱

در حوزه محصولات کشاورزی با معامله ۳ میلیون تن محصول به ارزش بیش از ۳۳ هزار میلیارد ریال رکورد جدیدی در معاملات این بخش ثبت شد. در سال ۱۳۹۶ معامله حدود ۲ میلیون تن گندم در بورس کالای ایران فصل جدیدی در معاملات رینگ کشاورزی ایجاد نمود. اقدامات صورت گرفته در حوزه ماده ۳۳ زمینه را برای اجرای طرح‌های بزرگ‌تر در حوزه کشاورزی توسط بورس کالای ایران فراهم نمود. در حوزه محصولات کشاورزی آغاز معاملات زعفران از رینگ صادراتی بورس کالای ایران و همچنین خرید توافقی زعفران اقداماتی است که در سال‌های آینده توسعه معاملات کشاورزی را به همراه خواهد داشت.

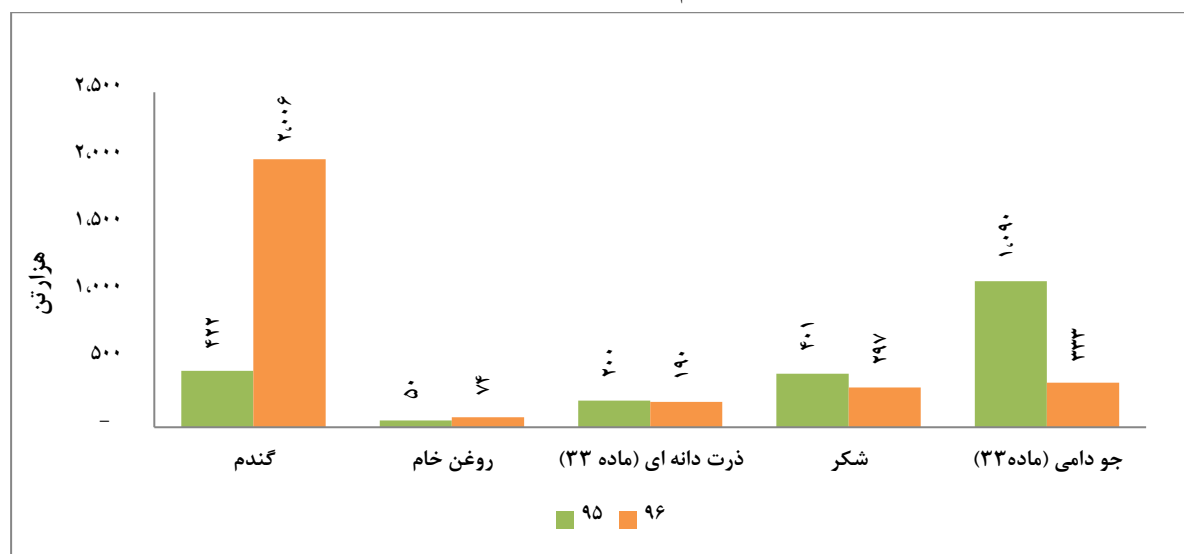
شکل ۴۰: روند حجم و ارزش معاملات محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران طی دوره ۱۳۸۶-۱۳۹۶

حجم و ارزش معاملات محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۶ حدود ۱۸ درصد نسبت به سال ۱۳۹۵ افزایش داشته است. رشد معاملات گندم داخلی و صادراتی و همچنین گندم مخصوص صادرات آرد و مشتقات طی سال ۱۳۹۶ که حجمی بالغ بر ۲ میلیون تن را به خود اختصاص داده است، موجب افزایش حجم معاملات نسبت به سال ۱۳۹۵ در بخش کشاورزی شده است.

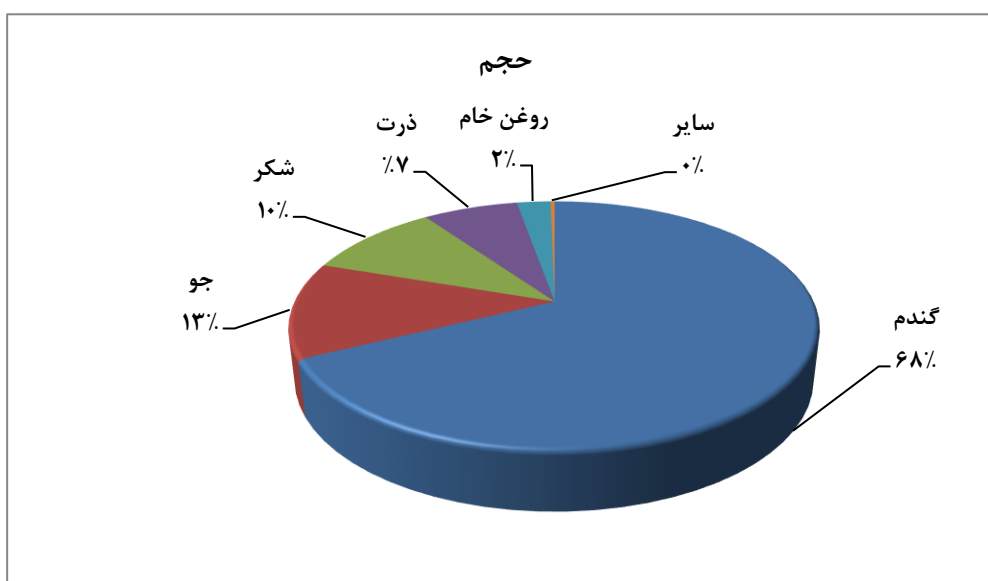
شکل ۴۱: مقایسه حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش معاملات محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

مطابق نمودار زیر بیشترین افزایش حجم معامله در سال ۱۳۹۶، متعلق به محصول گندم می‌باشد که حدود ۵ برابر سال گذشته بوده است. رشد عرضه‌های گندم مخصوص صادرات آرد و مشتقات آن و همچنین ورود خریداران گندم به بورس طی سال ۱۳۹۶، موجب افزایش حجم معاملات این محصول شده است.

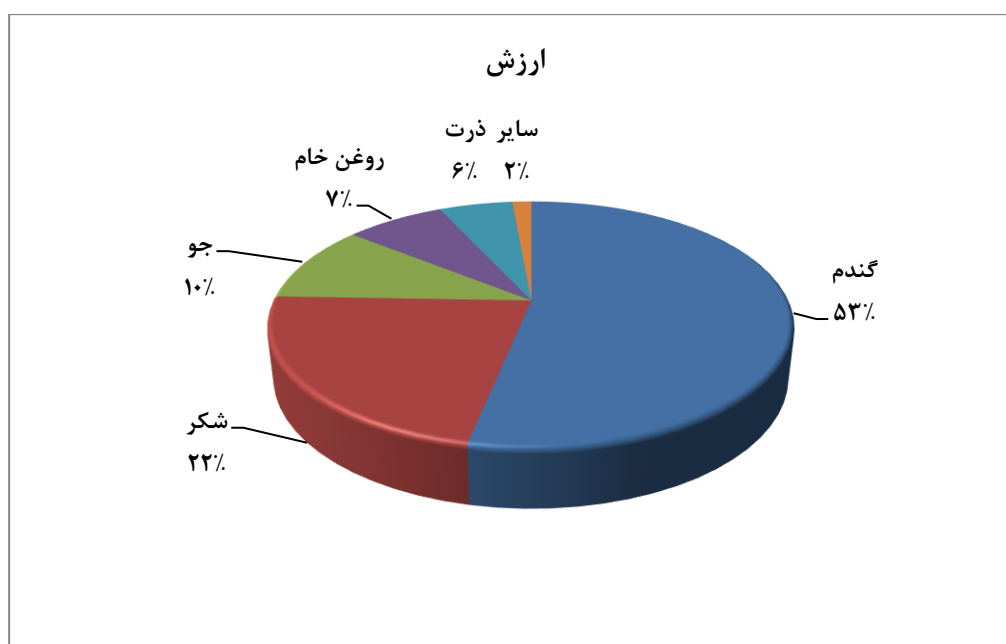

شکل ۴۲: مقایسه حجم معامله کالاهای مهم کشاورزی در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

در حوزه محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۶ گندم با اختصاص ۶۸ درصد از حجم و ۵۳ درصد از ارزش معاملات این بخش در رتبه اول قرار گرفت. از لحاظ حجم معاملات جو ۱۳٪، شکر ۱۰٪ و ذرت ۷٪ از حجم معاملات را به خود اختصاص داده‌اند. در حوزه ارزش معاملات نیز پس از گندم، شکر با ۲۲٪، جو ۱۰٪ و روغن خام با ۷٪ در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۴۳: سهم هریک از کالاها از کل حجم معامله محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۶

شکل ۴۴: سهم هریک از کالاها از ارزش معاملات محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۶

بازار فرعی

در معاملات بازار فرعی مطابق جدول ذیل در همه گروه‌ها به جز ضایعات، روی، سولفات، آهک، صنعتی، محصولات آلایشی و خوراک دام و طیور حجم معاملات افزایش داشته و ارزش معاملات آن‌ها با رشد همراه بوده است.

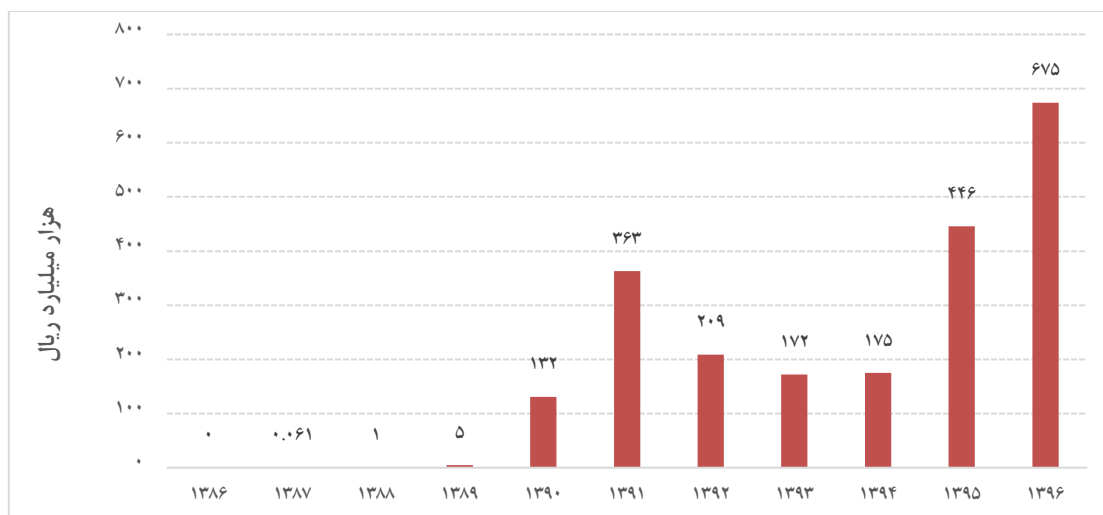
جدول ۲۱: آمار معاملات در بازار فرعی

نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
فولاد	سلف	۳	۵۰	-	-
	نقدی	۲	۴۱	۸	۱۹۸
	جمع	۵	۹۱	۸	۱۹۸
ضایعات	سلف	۴۳	۳۳۳	۳۰	۴۰۸
	نقدی	۱	۱۳	۳	۳۴
	جمع	۴۴	۳۴۶	۳۳	۴۴۱
پلیمر	سلف	۴	۱۳۲	۸	۴۱۷
	نقدی	۰/۲۹۶	۶	۱	۴۲
	جمع	۴	۱۳۸	۹	۴۵۹
کشاورزی	نقدی	۱۶	۷۵۲	۳۲	۵۵۸
	سلف	۰	۲	۳۲	۱،۸۵۲
	جمع	۱۶	۷۵۴	۶۴	۲،۴۱۰
شیمیایی	سلف	۰	۰	۰/۲۰۰	۲۳
	نقدی	۲	۲۷	۵	۴۱
	جمع	۲	۲۷	۵	۶۴
روی	نقدی	۰	۰	-	-
معدنی	نقدی	۴	۶۲	۲۵	۶۴
سولفات	سلف	۱	۱۲	۳	۲۳
	نقدی	۲	۱۲	-	-
	جمع	۳	۲۴	۳	۲۳
آهک	سلف	۳۶	۳۴	۲۰	۱۸
صنعتی (حجم برحسب کیلوگرم)	نقدی	۱۵۴	۳	-	-
محصولات آلایشی	نقدی	۰	۰/۳۳۸	-	-
خوراک دام و طیور	نقدی	۰/۳۶۰	۴	-	-
مس	نقدی	۰	۰	۳	۷۰۱
کل بازار	سلف	۸۷	۵۶۲	۹۳	۱،۴۴۶
	نقدی	۲۸	۹۲۱	۷۷	۲،۹۳۱
	جمع کل	۱۱۵	۱،۴۸۳	۱۷۰	۴،۳۷۸

- به تعداد ۲۰،۴۰۰ عدد بشکه خالی و ۵۰۰۰ عدد تراورس چوبی طی سال ۱۳۹۵ و ۲۲،۵۸۵ عدد بشکه خالی و ۲۴،۰۰۲ عدد تراورس چوبی طی سال ۱۳۹۶ در گروه بازار فرعی مورد معامله قرار گرفته است.
- به تعداد ۲۸۲،۰۰۰ عدد جوجه یک‌روزه طی سال ۱۳۹۵ و به تعداد ۶۲۳،۲۰۰ عدد جوجه یک‌روزه طی سال ۱۳۹۶ در گروه کشاورزی بازار فرعی مورد معامله قرار گرفته است.
- به میزان ۶۸ عدد تلیسه آبستن در گروه کشاورزی طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.
- به تعداد ۸۰۰۰ عدد جوجه یک‌روزه تخم‌گذار طی سال ۱۳۹۶ در گروه کشاورزی بازار فرعی مورد معامله قرار گرفته است.
- به میزان ۶۰۰ دوز مود ژنی گاو هلشتاین طی سال ۱۳۹۵ در گروه محصولات آلایشی بازار فرعی مورد معامله قرار گرفته است.

بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا

در معاملات بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا مطابق جداول ۲۲ و ۲۳، در همه قراردادهای به‌جز قراردادهای اختیار معامله و سلف موازی استاندارد تعداد قرارداد افزایش داشته و ارزش معاملات نیز در همه قراردادهای به‌جز سلف موازی استاندارد با رشد همراه بوده است.

شکل ۴۵: ارزش معاملات در بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا (بازار مشتقه و بازار مالی) - برحسب هزار میلیارد ریال

جدول ۲۲: تعداد و ارزش قراردادهای مشتقه

سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		آمار معاملات
ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	
۶۵۷,۹۸۷	۴,۲۴۷	۳۹۰,۲۴۱	۳,۲۰۲	قراردادهای آتی
۵۲۴	۴۲	۵۰۴	۴۳	قراردادهای اختیار معامله
۶۵۸,۵۱۱	۴,۲۸۹	۳۹۰,۷۴۵	۳,۲۴۵	جمع قراردادهای مشتقه

جدول ۲۳: تعداد و ارزش معاملات بازار مالی

سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		آمار معاملات
ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	
۱۰,۰۴۶	۲۵,۴۳۵	۵۲,۰۲۲	۲۹۵,۴۸۱	سلف موازی استاندارد
۵,۰۰۲	۴۹۹,۵۹۳	۳,۴۳۷	۴۵۳,۵۱۴	گواهی سپرده کالایی
۱,۰۰۶	۹۶,۵۲۸	۰	۰	صندوق سرمایه‌گذاری
۱۶,۰۵۴	۶۲۱,۵۵۶	۵۵,۴۵۹	۷۴۸,۹۹۶	جمع

پذیرش کالاهای شرکتها، اوراق بهادار مبتنی بر کالا و انبارها

وضعیت کلی شرکتها و کالاهای پذیرش شده در بورس کالای ایران تا پایان سال ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

جدول ۲۴: تعداد شرکت های عرضه کننده یا تولیدکننده پذیرش شده در بورس کالای ایران از ابتدای راه اندازی بورس تا ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

شرکت های پذیرفته شده در بورس کالای ایران					
کل	بازار فرعی	بازار معاملات کالای فیزیکی			شرح
		کشاورزی**	صنعتی و معدنی	فرآورده های پتروشیمی و نفتی	
۶۳۶	۷۰	۱۳۳	۱۷۳	۲۶۰	شرکت های عرضه کننده کالای داخلی
۱۴۴	۳۱	۲۲	۵۶	۳۵	شرکت های عرضه کننده کالای خارجی*

* شرکت های عرضه کننده کالای خارجی به صورت تک محموله ای پذیرش شده اند.

** آمار پذیرش شرکت های عرضه کننده کالاهای کشاورزی از ابتدای سال ۱۳۹۶ در نظر گرفته شده است.

جدول ۲۵: تعداد کالاهای پذیرش شده در بورس کالای ایران به تفکیک تابلوهای معاملاتی از ابتدای راه اندازی بورس تا ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

تعداد کالاهای پذیرش شده در بورس کالای ایران			
شرح	گروه اصلی	زیرگروه اصلی	زیرگروه فرعی
محصولات صنعتی و معدنی	۷	۲۴	۵۱
فرآورده های نفتی و پتروشیمی	۲	۹	۵۷
محصولات کشاورزی	۱	۲۱	۷۶
مجموع کالاهای بازار معاملات کالای فیزیکی	۱۰	۵۴	۱۸۴
بازار فرعی	۸	۵۶	۹۳
تعداد کل کالاهای پذیرفته شده	۱۸	۱۱۰	۲۷۷

کالاها و شرکت‌های پذیرش‌شده در بازار اصلی

الف- کالاهای مشابه تولید داخلی

در سال ۱۳۹۶ تعداد ۱۷۱ کالای مشابه تولید داخلی از ۱۷۰ شرکت پذیرش‌شده است که به تفکیک عبارتند از:

- کالای ۲۸ شرکت تولیدی محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی.
- کالای ۱۴ شرکت تولیدی محصولات صنعتی و معدنی.
- کالای ۱۲۸ شرکت تولید محصولات کشاورزی.

ب- کالاهای جدید

در سال ۱۳۹۶ تعداد ۱۱ کالای جدید برحسب شرکت پذیرش‌شده است که عبارت است از:

- خودروی دنا تولیدی شرکت گروه صنعتی ایران‌خودرو (۱۳۹۶/۰۲/۲۶)
- جوجه یک‌روزه تولیدی شرکت مزرعه مرغ مادر آقایاری (۱۳۹۶/۰۲/۲۶)
- آرد گندم تولید شرکت تولیدی آرد تابان (۱۳۹۶/۰۲/۲۶)
- آهن اسفنجی تولیدی شرکت فولاد سیرجان ایرانیان (۱۳۹۶/۰۶/۲۵)
- روغن خام تولیدی شرکت پنبه و دانه‌های روغنی خراسان (۱۳۹۶/۰۶/۲۵)
- کلراید پتاسیم تولیدی مجتمع پتاس خورویبابانک، عرضه‌کننده سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (۱۳۹۶/۰۸/۲۰)
- سولفات آمونیوم تولیدی شرکت پتروشیمی ارومیه (۱۳۹۶/۱۰/۰۵)
- کنسانتره سنگ آهن تولیدی شرکت صنعتی و معدنی گل گهر (۱۳۹۶/۱۱/۱۷)
- گندله سنگ آهن تولیدی شرکت صنعتی و معدنی گل گهر (۱۳۹۶/۱۱/۱۷)
- خاک روی تولیدی مجتمع سرب و روی انگوران، عرضه‌کننده شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران (۱۳۹۶/۱۲/۱۵)
- متیلن دی فنیل دی ایزوسیانات (MDI) تولیدی پتروشیمی کارون (۱۳۹۶/۱۲/۱۵)

کالاها و شرکت‌های پذیرش‌شده در بازار فرعی

در سال ۱۳۹۶ تعداد ۸۸ کالا از شرکت‌های داخلی و خارجی پذیرش‌شده است که عبارتند از:

- کالای ۵۷ شرکت تولیدی داخلی از صنایع مختلف
- کالای ۳۱ شرکت تولیدی خارجی از صنایع مختلف

انبارهای پذیرش شده

شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶، جهت اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، ۸۷ انبار محصولات کشاورزی در استان‌های تهران، قزوین، کردستان، کرمانشاه، فارس، خوزستان، اردبیل و زنجان برای محصولات جو دامی و ذرت دانه‌ای پذیرش نمود.

هم‌چنین جهت راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی زعفران، ۲ انبار در شهر تربت‌حیدریه استان خراسان رضوی پذیرش شده است.

۳ انبار نیز در خصوص محصول پسته در شهرستان‌های سیرجان و زرنده استان کرمان و شهرستان دامغان در استان سمنان پذیرش شدند.

هم‌چنین یک انبار محصولات پتروشیمی و ۲ انبار سکه طلا در استان تهران موردپذیرش قرار گرفتند.

کارگزاران

کارگزاران فعال

کارگزاران اصلی ترین نهاد نظام معاملات در بورس کالای ایران می باشند. تا پایان سال ۱۳۹۶ تعداد ۸۴ کارگزاری از سازمان بورس و اوراق بهادار مجوز فعالیت در بورس کالای ایران را اخذ نموده اند. این شرکت های کارگزاری جمعاً دارای ۵۳۸ مجوز فعالیت در بخش های فلزات، فرآورده های نفتی و پتروشیمی، کشاورزی، سیمان، قرارداد آتی، معاملات برخط قرارداد آتی، سلف موازی استاندارد، گواهی سپرده کالایی و مشاور پذیرش به شرح جدول ۲۴ می باشند.

جدول ۲۶: اطلاعات مربوط به مجوزهای فعالیت کارگزاران

ردیف	نام کارگزاری	صنعتی و معدنی	پتروشیمی و فرآورده های نفتی	کشاورزی	سیمان	قرارداد آتی	آفلاین قرارداد آتی	سلف موازی استاندارد	گواهی سپرده کالایی	مشاور پذیرش	تعداد مجوز
۱	آبان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۲	آپادانا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۳	آتی ساز بازار	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۴	آراد ایرانیان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۵
۵	آرمان تدبیر نقش جهان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱
۶	آرمون بورس	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲
۷	آریا نوین	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۸	آفتاب درخشان خاورمیانه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۵
۹	آگاه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۱۰	آینده نگر خوارزمی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۳
۱۱	اردبیهشت ایرانیان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۱۲	ارگ هومن	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۱۳	اطمینان سهم	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۱۴	اقتصاد بیدار	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۱۵	امین آوید	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۱۶	امین سهم	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۶
۱۷	ایستیس پویا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۱۸	بازار سهام	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۱۹	بانک آینده	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۰	بانک اقتصاد نوین	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۶
۲۱	بانک انصار	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۲۲	بانک پاسارگاد	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۳	بانک تجارت	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸

ردیف	نام کارگزاری	صنعتی و معدنی	پژوهشی و فرآورده‌های نفتی	کشاورزی	سیمان	قرارداد آتی	آلایین قرارداد آتی	سلف موازی استاندارد	گواهی سپرده کالایی	مشاور پذیرش	تعداد مجوز
۲۴	بانک توسعه صادرات	*	*	*	*	*		*	*	*	۷
۲۵	بانک خاورمیانه	*	*	*	*					*	۵
۲۶	بانک دی	*	*							*	۳
۲۷	بانک رفاه کارگران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۸	بانک سامان	*	*	*	*	*	*	*		*	۸
۲۹	بانک سپه	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۳۰	بانک صادرات ایران	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۳۱	بانک صنعت و معدن	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۲	بانک کارآفرین	*	*	*	*		*	*		*	۶
۳۳	بانک کشاورزی	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۳۴	بانک مسکن	*	*	*	*	*		*	*	*	۸
۳۵	بانک ملت	*	*	*	*	*		*	*		۷
۳۶	بانک ملی ایران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۷	باهنر	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۸	برهان سهند		*								۱
۳۹	بورس ابراز		*								۱
۴۰	بورس بیمه ایران	*	*	*	*			*			۵
۴۱	بورسیران		*	*	*						۳
۴۲	بهمن	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۴۳	پارس ایده بنیان	*	*	*	*	*	*	*			۷
۴۴	پارس نمودگر	*	*	*	*			*			۵
۴۵	پارسیان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۴۶	پگاه یاوران نوین	*	*	*	*	*	*	*		*	۷
۴۷	پیشگامان بهرور	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۴۸	تأمین سرمایه نوین	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۴۹	تدبیرگر سرمایه	*	*	*	*					*	۵
۵۰	تدبیرگران فردا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۵۱	توازن بازار	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۵۲	توسعه سرمایه دنیا	*	*	*	*	*	*	*			۷
۵۳	توسعه فردا	*	*			*	*	*	*	*	۸
۵۴	توسعه کشاورزی		*	*	*	*			*	*	۵
۵۵	حافظ	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۵۶	خبرگان سهام	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۵۷	دلیران پارس	*	*	*	*			*	*		۶
۵۸	راهبرد سرمایه‌گذاری ایران سهام	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹

ردیف	نام کارگزاری	صنعتی و معدنی	پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی	کشاورزی	سیمان	قرارداد آتی	آفلاین قرارداد آتی	سلف موازی استاندارد	گواهی سپرده کالایی	مشاور پذیرش	تعداد مجوز
۵۹	راهنمای سرمایه‌گذاران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۶۰	رضوی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۶۱	سپهر باستان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۴
۶۲	ستاره جنوب	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۶۳	سرمایه و دانش	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۶۴	سرمایه‌گذاری ملی ایران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱
۶۵	سهام پژوهان شایان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲
۶۶	سهام گستران شرق	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲
۶۷	سهم آشنا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۶۸	سی ولکس	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۶۹	سیماب گون	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۵
۷۰	سینا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۷۱	شهر	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۷۲	صبا جهاد	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۷۳	فارابی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۷۴	کالای خاورمیانه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۷۵	گنجینه سپهر پارت	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۷۶	مبین سرمایه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۷۷	مدیر آسیا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۷۸	مشاوران سهام	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۳
۷۹	مفید	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۸۰	ملل پویا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱
۸۱	مهرآفرین	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۶
۸۲	نماد شاهدان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۸۳	نواندیشان بازار سرمایه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۸۴	نهایت نگر	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
جمع											
		۷۱	۸۰	۷۱	۵۵	۵۵	۴۵	۶۶	۵۳	۴۲	۵۳۸

عملکرد کارگزاران

بازار معاملات کالای فیزیکی

در سال مالی ۱۳۹۶، تعداد ۶۶ کارگزار در بازار معاملات کالای فیزیکی (با احتساب بازار فرعی) به عنوان فروشنده فعال، ۲۸،۴۳۱ هزار تن کالا به ارزش ۵۲۳ هزار میلیارد ریال را به فروش رسانده‌اند که این میزان کالا توسط ۸۲ کارگزار خریداری شده و اطلاعات مربوطه به قرار جدول ۲۷ است.

جدول ۲۷: اطلاعات مربوط به حجم و ارزش معاملات کارگزاران خریدار و فروشنده در بازار معاملات کالای فیزیکی

ردیف	نام کارگزار	خرید			فروش		
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	سهم از کل ارزش (درصد)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	سهم از کل ارزش (درصد)
1	مبین سرمایه	۴،۴۱۳	۹۹،۱۰۷	۱۹.۸۷٪	۵،۴۰۰	۱۲۳،۳۴۵	۲۴.۷۳٪
2	مفید	۲،۸۰۳	۴۵،۰۶۰	۹.۰۳٪	۲،۹۹۳	۳۳،۴۵۹	۶.۷۱٪
3	باهنر	۳،۳۹۸	۳۸،۵۱۳	۷.۷۲٪	۲،۳۳۱	۲۸،۴۷۳	۵.۷۱٪
4	کالای خاورمیانه	۳۷۱	۱۶،۸۲۳	۳.۳۷٪	۹۵	۲۶،۸۳۷	۵.۳۸٪
5	سی ولکس	۷۳۳	۱۵،۸۰۴	۳.۱۷٪	۲،۱۶۶	۲۴،۲۵۷	۴.۸۶٪
6	توازن بازار	۸۶۸	۱۳،۸۱۱	۲.۷۷٪	۱،۶۱۶	۲۱،۲۰۶	۴.۲۵٪
7	آراد ایرانیان	۵۶۹	۱۳،۴۵۰	۲.۷۰٪	۵۸۴	۲۱،۱۲۹	۴.۲۴٪
8	خبرگان سهام	۱،۱۷۰	۱۳،۲۵۰	۲.۶۶٪	۴۸۴	۲۰،۷۳۶	۴.۱۶٪
9	حافظ	۳۲۶	۱۱،۲۴۲	۲.۲۵٪	۷۶۲	۱۷،۸۷۳	۳.۵۸٪
10	بانک صنعت و معدن	۳۲۹	۱۰،۷۴۸	۲.۱۵٪	۹۷۹	۱۷،۵۴۵	۳.۵۲٪
11	سایر (۷۱ شرکت)	۱۱،۶۷۵	۲۲۰،۹۹۲	۴۴.۳۰٪	۹،۲۴۵	۱۶۳،۹۳۹	۳۲.۸۷٪
	جمع کل	۲۶،۶۵۴	۴۹۸،۸۰۰	۱۰۰.۰۰٪	۲۶،۶۵۴	۴۹۸،۸۰۰	۱۰۰.۰۰٪

بازار معاملات قراردادهای آتی

در سال ۱۳۹۶، تعداد ۵۲ کارگزار در معاملات قراردادهای آتی فعال بوده‌اند که آمار مربوط به تعداد و ارزش قراردادهای معامله شده از طریق آن‌ها به شرح جدول ۲۸ می‌باشد.

جدول ۲۸: اطلاعات مربوط به تعداد و ارزش قراردادهای آتی معامله شده توسط کارگزاران

ردیف	نام کارگزار	مجموع تعداد قرارداد خرید و فروش	مجموع ارزش خرید و فروش (میلیارد ریال)	سهم از کل ارزش (درصد)
۱	مفید	۱,۳۰۶,۸۹۱	۲۰۱,۵۷۰	۱۵/۴٪
۲	آگاه	۱,۱۹۶,۴۰۹	۱۸۷,۵۲۳	۱۴/۱٪
۳	پیشگامان بهپرو	۹۰۶,۷۹۱	۱۴۱,۵۳۴	۱۰/۷٪
۴	سرمایه و دانش	۴۲۲,۵۵۱	۶۶,۹۷۱	۵/۰٪
۵	بانک کشاورزی	۴۱۳,۳۷۶	۶۳,۳۰۴	۴/۹٪
۶	تدبیرگران فردا	۳۴۵,۶۱۴	۵۲,۷۸۳	۴/۱٪
۷	اقتصاد بیدار	۳۰۳,۹۶۸	۴۶,۵۸۳	۳/۶٪
۸	بانک تجارت	۲۸۷,۵۹۰	۴۴,۰۷۵	۳/۴٪
۹	نهایت نگر	۲۴۴,۴۵۱	۳۸,۰۹۷	۲/۹٪
۱۰	آبان	۲۴۱,۷۴۳	۳۶,۵۰۶	۲/۸٪
۱۱	سایر کارگزاران	۲۸۲,۴۱۲	۴۳۶,۹۸۲	۳۳/۳٪
	جمع کل	۸,۴۹۳,۵۰۸	۱,۳۱۵,۹۳۰	۱۰۰/۰٪

گزارش مالی

مقایسه‌ی بودجه و عملکرد

جدول ۲۹: مقایسه‌ی بودجه و عملکرد در سال ۱۳۹۶

شرح حساب	عملکرد سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)	بودجه سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)	تغییرات نسبت به بودجه (درصد)
درآمد حاصل از کارمزد معاملات	۵۶۲,۹۸۶	۵۲۴,۸۸۰	۷/۳
حق درج کالای عرضه شده	۱۹,۵۴۶	۲۰,۶۹۱	(۵/۵)
حق پذیرش	۹,۷۳۹	۹,۷۶۸	(۰/۳)
حق عضویت کارگزاران	۸,۳۷۱	۸,۳۴۲	۰/۳
درآمدهای عملیاتی	۶۰۰,۶۴۲	۵۶۳,۶۸۱	۶/۶
بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی	(۱۹۱,۱۲۵)	(۱۹۳,۶۶۵)	(۱/۳)
هزینه‌های اداری و تشکیلاتی	(۱۴۷,۸۲۵)	(۱۴۳,۷۳۴)	۲/۸
هزینه‌های عملیاتی	(۳۳۸,۹۵۰)	(۳۳۷,۳۹۹)	۰/۵
سود عملیاتی	۲۶۱,۶۹۲	۲۲۶,۲۸۲	۱۵/۶
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۲۶۶,۰۱۳	۲۵۷,۱۶۷	۳/۴
سود قبل از مالیات	۵۲۷,۷۰۵	۴۸۳,۴۴۹	۹/۲
مالیات بر درآمد	(۶۳,۹۷۱)	(۵۱,۶۹۸)	۲۳/۷
سود خالص	۴۶۳,۷۳۴	۴۳۱,۷۵۱	۷/۴
سود خالص هر سهم قبل از کسر مالیات	۵۸۶	۵۳۷	۹/۲
عایدی هر سهم پس از کسر مالیات	۵۱۵	۴۸۰	۷/۴

عملکرد مالی

جدول ۳۰: مروری بر عملکرد مالی

شرح	سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)	سال ۱۳۹۵ (میلیون ریال)	درصد تغییرات
درآمدهای عملیاتی	۶۰۰,۶۴۲	۴۶۰,۹۰۲	۳۰/۳
هزینه‌های عملیاتی	(۳۳۸,۹۵۰)	(۳۱۴,۳۸۹)	۷/۸
سود عملیاتی	۲۶۱,۶۹۲	۱۴۶,۵۱۳	۷۸/۶
خالص سایر درآمدها	۲۶۶,۰۱۳	۱۹۰,۰۹۳	۳۹/۹
سود قبل از مالیات	۵۲۷,۷۰۵	۳۳۶,۶۰۶	۵۶/۸
مالیات بر درآمد	(۶۳,۹۷۱)	(۳۷,۲۶۳)	۷۱/۷
سود خالص	۴۶۳,۷۳۴	۲۹۹,۳۴۳	۵۵
سود هر سهم (ریال)	۵۱۵	۳۳۳	۵۵

نسبت‌های مالی

جدول ۳۱: نسبت‌های مالی

شرح	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۵
نسبت‌های نقدینگی		
نسبت جاری	۴/۴	۴/۸
نسبت‌های اهرم مالی		
نسبت بدهی	۰/۲۱	۰/۱۸
نسبت‌های سودآوری (درصد)		
نرخ بازده جمع دارایی‌ها	۲۵/۸٪	۲۱/۴٪
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	۳۲٪	۲۶٪
نسبت‌های سودآوری بر مبنای سهم		
سود هر سهم (EPS) - ریال	۵۱۵	۳۳۳
سود نقدی هر سهم (DPS) - ریال	۵۲*	۱۵۰
جریان نقدی هر سهم - ریال	۴۴۷	۲۶۰

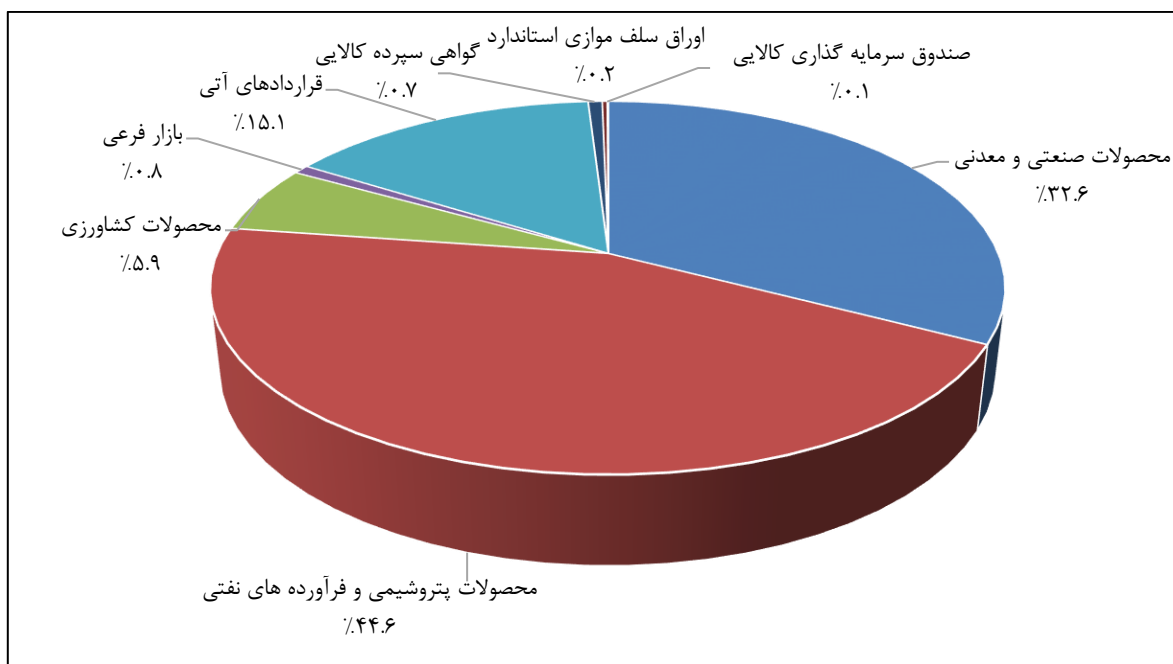
* پیشنهاد هیأت‌مدیره

درآمد حاصل از کارمزد معاملات

در سال ۱۳۹۵ ترکیب درآمد کارمزد حاصل از معاملات به شرح جدول ۳۲ و شکل ۴۶ می باشد:

جدول ۳۲: سهم گروه های کالایی بازار فیزیکی و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در درآمد حاصل از کارمزد معاملات (میلیون ریال)

سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶		شرح
سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	
۳۲/۰	۱۳۶،۷۴۹	۳۲/۶	۱۸۳،۷۶۰	محصولات صنعتی و معدنی
۴۲/۹	۱۸۳،۰۸۷	۴۴/۶	۲۵۱،۲۸۰	محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی
۶/۴	۲۷،۴۸۹	۵/۹	۳۲،۹۸۰	محصولات کشاورزی
۰/۳	۱،۴۸۳	۰/۸	۴،۳۲۳	بازار فرعی
۱۵/۰	۶۴،۱۲۵	۱۵/۱	۸۵،۱۰۰	قراردادهای آتی
۰/۰	۱۶	۰/۰۰۲	۱۱	قراردادهای اختیار معامله
۰/۶	۲،۷۴۸	۰/۷	۳،۸۳۰	گواهی سپرده کالایی
۲/۷	۱۱،۳۲۷	۰/۲	۱،۳۸۵	اوراق سلف موازی استاندارد
۰/۰	۰	۰/۱	۳۱۷	صندوق های سرمایه گذاری کالایی
۱۰۰	۴۲۷،۰۲۴	۱۰۰	۵۶۲،۹۸۶	جمع کل

شکل ۴۶: سهم گروه های کالایی و قراردادهای آتی از کارمزد در سال ۱۳۹۶

اشخاص وابسته

معاملات انجام شده با اشخاص وابسته طی سال مالی مورد گزارش به شرح جدول ۳۳ و جدول ۳۴ است:

الف- معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت :

جدول ۳۳: معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت

سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹					
نام شرکت طرف معامله	نوع وابستگی	شرح معامله	مبلغ معامله	ارزش منصفانه معامله	مانده طلب از (بدهی به)
شرکت فولاد مبارکه اصفهان	عضو هیأت مدیره	حق درج و پذیرش	۷۵۰	۷۵۰	-
		جرائم	۷	۷	(۷)
		کارمزد معاملات	۱۰۴,۱۰۱	۱۰۴,۱۰۱	-
		ارزش معاملات	۱۱۳,۲۸۲,۰۸۲	۱۱۳,۲۸۲,۰۸۲	-
شرکت ذوب آهن اصفهان	عضو هیأت مدیره	حق درج و پذیرش	۱,۱۲۱	۱,۱۲۱	۳۳۰
		جرائم	۳۲۲	۳۲۲	(۴,۵۴۷)
		کارمزد معاملات	۱۳,۰۱۱	۱۳,۰۱۱	-
		ارزش معاملات	۲۰,۸۳۵,۷۳۰	۲۰,۸۳۵,۷۳۰	-
		اجاره محل و سایر	۱,۰۸۶	۱,۰۸۶	۳,۲۵۵
شرکت کارگزاری بانک کشاورزی	عضو هیأت مدیره	حق عضویت و اجاره محل و سایر	۳۴۲	۳۴۲	۰.۳
		کارمزد معاملات	۱۳,۶۱۸	۱۳,۶۱۸	۵۶
		سپرده رهن	-	-	(۱۰۰)

ب- سایر اشخاص وابسته:

جدول ۳۴: معاملات سایر اشخاص وابسته

شرکت کارگزاری	سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹			
	شرح معاملات	جمع معاملات	مانده طلب از (بدهی به) کارگزاران	
	کارمزد معاملات	حق عضویت	اجاره و شارژ و غیره	
مبین سرمایه	۱۰۱,۸۴۹	۱۰۰	۹۹	۱,۷۵۱
مفید	۳۱,۹۱۳	۱۰۰	۸	۹۳۹
باهنر	۲۹,۰۶۴	۱۰۰	۳۰۷	۱۵۹
خبرگان سهام	۲۲,۷۶۳	۱۰۰	۸	۱۰۴
سینا	۱۵,۵۹۹	۱۰۰	۸	۱۸۱
سی و لکس	۱۵,۱۷۰	۱۰۰	۲۴۸	(۱۵۳)
بانک کشاورزی	۱۳,۶۱۸	۱۰۰	۲۴۲	(۴۴)
فارابی	۱۲,۰۹۱	۱۰۰	۶	۲۷
ستاره جنوب	۱۰,۰۹۸	۱۰۰	۲	۱۴۹
صبا جهاد	۹,۸۰۲	۱۰۰	۳	۳۵
کالای خاورمیانه	۹,۶۰۲	۱۰۰	۲	۵۰
توازن بازار	۹,۶۰۱	۱۰۰	۲۴۸	(۷۷)
بانک صنعت و معدن	۹,۰۱۴	۱۰۰	۵	۳
بانک پاسارگاد	۵,۶۸۳	۱۰۰	۳۶	۴۶
حافظ	۵,۶۲۵	۱۰۰	۱۰	۴
پیشگامان بهرور	۸,۷۳۳	۱۰۰	۵	۴۲
آتی ساز بازار	۴,۶۷۵	۱۰۰	۱۳	(۷۷)
ایستیس پویا	۳,۵۷۲	۱۰۰	۶	۱۷
آفتاب درخشان خاورمیانه	۲,۸۰۴	۱۰۰	۲	(۲۳)
مهر آفرین	۲,۴۸۳	۱۰۰	۲	(۱۰۰)
نهایت نگر	۱,۷۶۱	۱۰۰	۱۴	۰.۹
توسعه سرمایه دنیا	۱,۴۴۰	۱۰۰	۶۹	۰.۳
آپادانا	۲,۳۶۷	۱۰۰	-	۰.۴
بازار سهام	۸۵۲	۱۰۰	۳	۲۷
بورس بیمه ایران	۸۳۳	۱۰۰	۲	۰.۸
تدبیرگر سرمایه	۸۲۸	۱۰۰	۶	۷
گنجینه سپهر پارت	۷۸۳	۱۰۰	۲	۱
آینده نگر خوارزمی	۷۲۰	۱۰۰	-	۲
توسعه کشاورزی	۶۰۹	۱۰۰	۳	۲
مدیر آسیا	۵۶۶	۱۰۰	۲	۰.۳
مشاوران سهام	۲۹۷	۱۰۰	۳	۰.۶
سیماب گون	۲۱۶	۱۰۰	۰.۷	۰.۲

سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹			نوع معامله	نام عرضه کننده
مانده طلب (بدهی) از	ارزش منصفانه	مبلغ معامله		
(۱۲,۳۵۱)	۱۶,۸۱۵	۱۶,۸۱۵	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	پتروشیمی بندر امام
(۱۳,۶۴۲)	۱,۹۷۱	۱,۹۷۱	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	فولاد خوزستان
(۱,۶۹۳)	۱,۳۸۵	۱,۳۸۵	جرائم معاملات	بازرگانی توسعه نیشکر و صنایع جانبی
(۱,۴۷۱)	۲,۱۱۶	۲,۱۱۶	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	آلومینیوم ایران
۱۲	۲۸	۲۸	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	صنایع خالص سازان روی زنجان
(۳۶۳)	۴۲۶	۴۲۶	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	فولاد آذربایجان
۲	۶	۶	حق درج و پذیرش	فرآوری مواد معدنی ایران
۸۲	۸۴	۸۴	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	فولاد خراسان
(۲۲)	-	-	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	کالسیمین
۱	-	-	حق درج و پذیرش	ذوب و روی بافق

در معاملات و فعالیت های انجام شده هیچ گونه تفاوت با اهمیت بین شرایط معاملات با اشخاص وابسته و شرایط حاکم بر معاملات در شرکت وجود نداشته است. ضمن آنکه مبالغ معاملات انجام شده مطابق ضوابط سازمان بورس و تأیید هیأت مدیره شرکت می باشد.

حسابرس مستقل و بازرس قانونی

حسابرس و بازرس قانونی شرکت، مؤسسه حسابرسی بهراد مشار می‌باشد و براساس قانون تجارت تعیین حق‌الزحمه حسابرس بر عهده‌ی مجمع محترم می‌باشد که در سال مالی مورد گزارش مبلغ ۷۰۰ میلیون ریال تعیین گردیده است.

برنامه‌های سال ۱۳۹۷

شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶ عناوین برنامه عملیاتی سال ۱۳۹۷ را به همراه شاخص‌های عملکردی و نقشه استراتژی مرتبط، تنظیم و ابلاغ نموده است. بر اساس موارد مذکور و در نظر گرفتن راهبردهای هشت‌گانه اشاره شده در قسمت‌های پیشین، اهم اولویت‌های برنامه‌ای شرکت سال ۱۳۹۷ در ۱۹ طرح به‌قرار زیر است:

- توسعه دارایی‌های پایه روی ابزارهای فعلی
- ایجاد ابزارهای مشتقه جدید
- ایجاد اوراق بهادار مبتنی بر کالا
- ارتقاء و یکپارچه‌سازی سیستم‌های تسویه
- توسعه در ابزارهای معاملات
- گسترش و توسعه اندازه و عمق بازار
- توسعه ابزارها با رویکرد بهره‌گیری از ظرفیت نهادهای مالی
- بهبود و یکپارچه‌سازی سامانه‌های پذیرش مشتریان، کالا و انبار
- تحول نظام اداری و منابع انسانی شرکت
- اصلاح نظام مالی شرکت
- بهبود کیفیت در ارائه خدمات به مشتریان
- سامانه جامع تحویل کالا
- بهبود فرآیندهای نظارتی و بازرسی
- بازنویسی و ارتقاء سامانه‌ها و سیستم‌های موجود
- حاکمیت فناوری اطلاعات
- توسعه سیستم‌های اطلاعات مدیریت
- بهبود کیفیت اطلاع‌رسانی و ترویج
- تقویت و مدیریت برند شرکت
- توسعه تعاملات بین‌الملل

در راستای اجرایی و عملیاتی طرح‌های مذکور، حدود ۸۰ پروژه و اقدام بهبود تعریف گردیده است.

پیشنهاد هیأت مدیره

هیأت مدیره ضمن تشکر از حضور مؤثر سهام داران محترم در جلسه‌ی مجمع عمومی عادی سالیانه صاحبان سهام سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹، تقاضا دارد با توجه به برنامه افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۹۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۱۳۵۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته و اندوخته احتیاطی در راستای مصوبه سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر حداقل سرمایه مورد نیاز بورس‌ها، همچنین برنامه‌های توسعه‌ای شرکت در حوزه بازار فیزیکی و معرفی اوراق بهادار مبتنی بر کالای جدید و ...، ضمن تصویب صورت‌های مالی با پیشنهاد تقسیم سود نقدی به مبلغ ۵۲ ریال به ازای هر سهم موافقت فرمایند.